ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

6. I 1989. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА LI ● 2000 ДИН. ● БРОЈ 1932

Ripley

Веровали или не!

ОЖИВЕО ПОСЛЕ ТРИ ДАНА

САИ БАБА (1856 ~ 1918) ИЗ ШИРДИЈА У ИНДИЈИ, ПРОГЛАШЕН ЈЕ МРТВИМ 1886. ЈЕР СУ МУ ПРЕСТАЛЕ ОСНОВНЕ ЖИВОТНЕ ФУНКЦИЈЕ. КАД СУ ТРЕЋИ ДАН КРЕНУЛИ ДА ГА САХРАНЕ, ПРИМЕТИЛИ СУ ДА ДИШЕ... САИ БАБА ЖИВЕО ЈЕ ЈОШ 32 ГОДИНЕ.

Зимзелена секвоја

ПОСЕЧЕНА У ЕЛК ВЕЛИЈУ, КАЛИФОРНИЈА, ПУСТИЛА ЈЕ 14 ИЗДАНАКА КОЈИ СУ ИЗРАСЛИ У 14 СТАБАЛА.

ЗАМАК РАВЕЛ

У ФРАНЦУСКОЈ ИМА 365 ПРОЗОРА – ПО ЈЕДАН ЗА СВАКИ ДАН У ГОДИНИ.

ВОЗИЛА

ИЗ 1900. ГОДИНЕ БИЛА СУ ОПРЕМЉЕНА СПЕЦИЈАЛНОМ МРЕЖОМ ПОСТАВЉЕНОМ УМЕСТО БРАНИКА, А СЛУЖИЛА ЈЕ ЗА ПРИХВАТАЊЕ НЕОПРЕЗНИХ ПЕШАКА.

Хумке

У СИЕРА ЛЕОНЕУ У АФРИЦИ, ПРАВЕ СЕ У ВИДУ КОЛИБЕ СА СЛАМНИМ КРОВОМ ДА БИ ДУША УМРЛОГ ИМАЛА СВОЈ ДОМ.

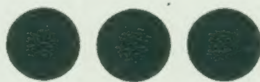

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● на обали Балтичког мора пронађено две стотине хиљада угинулих риба. После великог помора хиљада фока то је друга еколошка катастрофа у овој области за последњих неколико месеци. Научници из Кила сматрају да до оваквих помора долази услед недостатка кисеоника у води. Наиме, сваке године, у Балтичко море, водама Рајне и Елбе, доспе 450 хиљада тона нитрита, 100 олова и 50 једињења живе. А што се фока тиче, за само 4-5 месеци у Северном мору између Немачке, Холандије и Данске угинуло их је чак 16 хиљада. Тако се њихов број смањио за осамдесет процената, што значи да је остало још свега око хиљаду ових морских сисара.

●●● Британци су недавно добили нову телефонску службу звану „теле-песник“.

Свако ко жели може да позове одређени број, а са друге стране жице јавиће му се песник који ће читати своју поезију. За сада то ради десетак песника који се смењују сваких недељу дана.

●●● педесеторо цвећара радило је 17 часова непрекидно да би направили букет

висок 17 а широк 7 метара. Своје дело изложили су на Тргу Конкорд у Паризу.

●●● петао који је чепркао по дворишту старог нормандског замка у Стенстиду, Велика Британија, сигурно није био задовољан оним што је нашао: уместо дебелог црва откопао је гомилу сребрног и бакарног новца. Туристи који су се ту затекли обилазећи замак однели су новац у оближњи музеј где је утврђено да потиче из првог века наше ере.

●●● кромпир, који заузима изузетно важно место у исхрани, на жалост има у себи превише угљених хидрата. Стручњаци међународног центра за изучавање кромпира у Лими (Перу) успели су

недавно да добију сорту овог поврћа са двоструко већим процентом беланчевина.

●●● према последњим проценама стручњака Уједињених нација број становника наше планете стабилизоваће се око 2100. године на цифри од 10 милијарди.

Илустровао Димитрије Костић

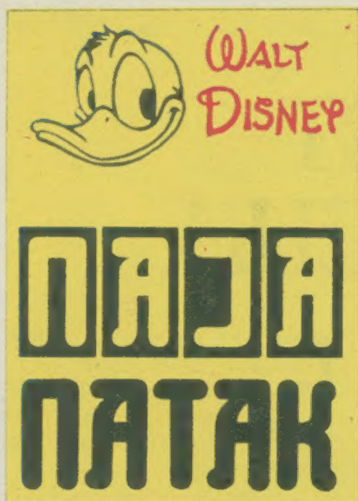
WALT DISNEY
ПАЈА ПАТАК

ГАРДЕРОБА

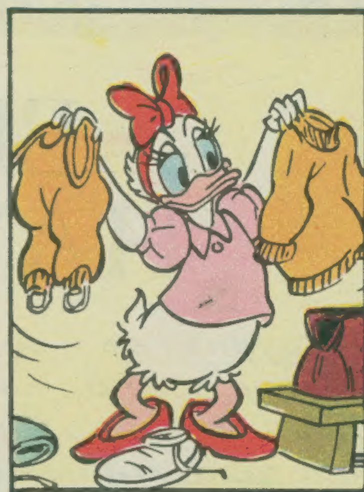

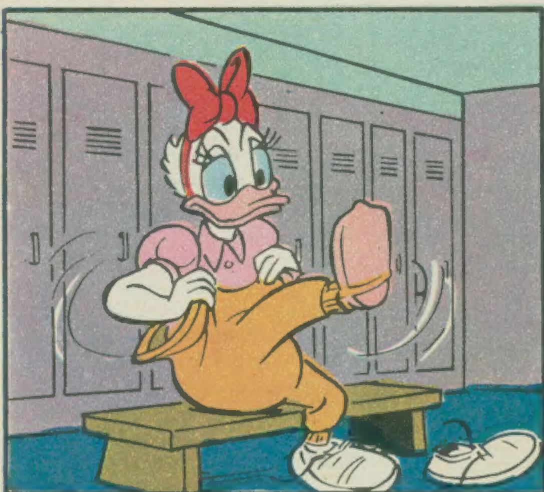

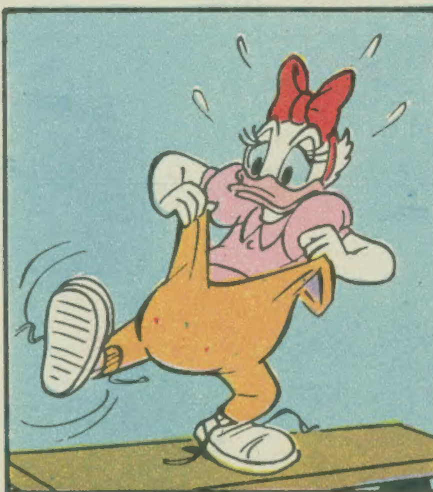

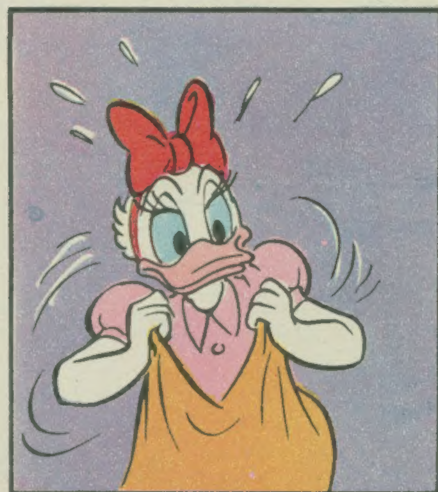

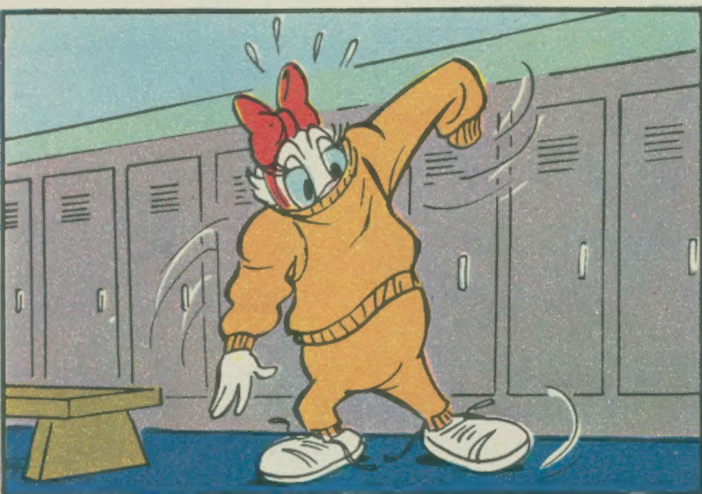

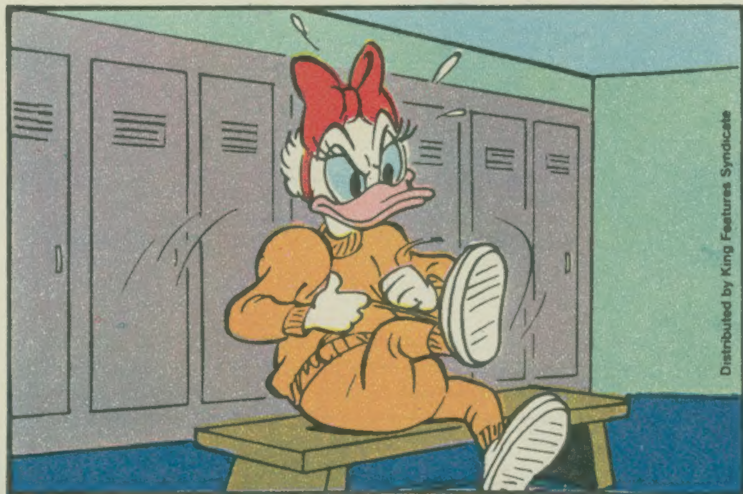
Distributed by King Features Syndicate

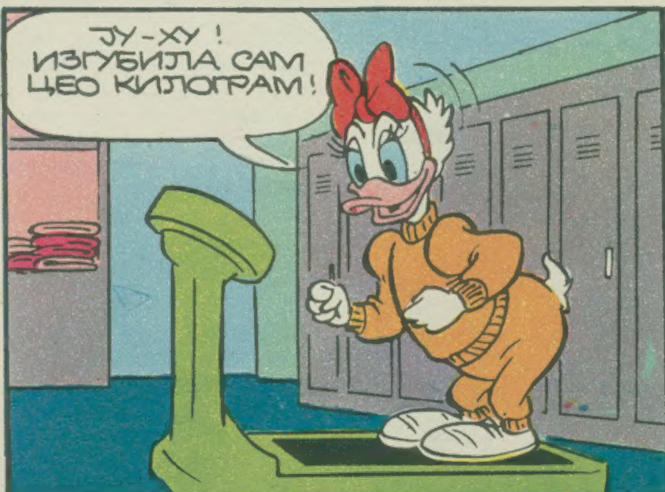
ЈУ-ХУ ! ИЗГУБИЛА САМ ЦЕО КИЛОГРАМ !
© 1988 The Walt Disney Company All Rights Reserved

ЗНАЧИ, ДАНАС НЕМА ПОТРЕБЕ ДА ВЕЖБАМ !
7-3

ВЕЧНА МЛАДОСТ „НАУЧНОГ ЗАВЕДЕЊА"

– Трудите се и зидајте стуб славе, али не стуб од камена који, ма колико тврд био, опет зубу времена противстати не може, већ стуб науке, светлости која је живот свему! – наздравио је кнез Михаило професорима приликом отварања Велике школе у Капетан-Мишином здању

Једно време диплома свршених великошколаца деловала је веома лепо: била је састављена из два дела.

Ректор Атанасије Николић, први човек прве српске високошколске установе – Лицеја

Диплома Књажества Србије о завршеном Лицеју

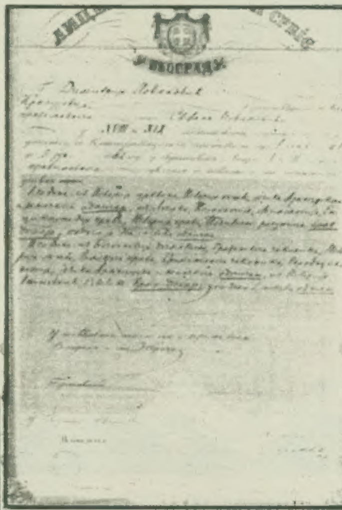

У Капетан-Мишином здању, у ком је радила Велика школа, данас се налази Филозофско-историјски факултет и ректорат Београдског универзитета

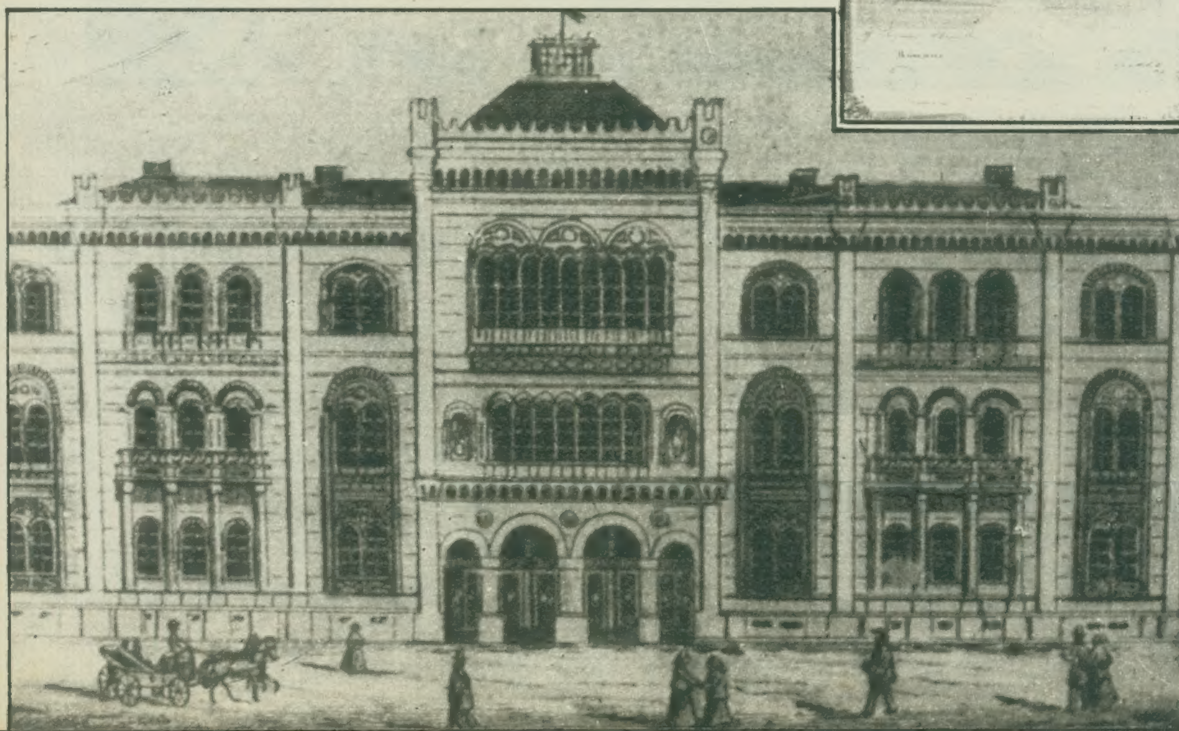

Снимио: Љ. Патрногић

Било је то јуна 1838. Збио се у Србији Лицеј. Прошло је од тада сто педесет година. Какав леп јубилеј! Јер, Лицеј је претеча Београдског и уопште првог српског универзитета. Настао је у мукама, уз присуство Турака, неписменог владара Милоша Обреновића и у полуписменој земљи.

Узалуд је умни човек Вук Караџић годинама покушавао да убеди кнеза Милоша да Србија „нема ни у чему већег недостатка ни веће нужде него у људима способним за народне службе". Тек кад је 1830. хатишерифом Србија добила од Турске, поред осталог, право издавања књига и отварања болница и школа, кнез Милош се одобровољио и одобрио отварање Више школе у Београду. Боље да није, Школу је водио извесни Димитрије Исаиловић за годишњу плату од 350 талира. Уместо да се посвети ученицима, Исаиловић је више времена проводио са Милошевим синовима учећи их француском и немачком језику па прва генерација ученика 1831. није преведена у старији разред него су сви морали следеће године да уче „што су и лани учили"!

Кнез је пристао

Поред Велике школе у Београду су тада постојале још само три, такозване мале школе. У једној је радио Јован Павловић из Лесковца, у другој Михаило Николић Ресничанин родом из Земуна, а у трећој Петар Радосављевић из Бачке Паланке.

Ишло је траљаво и Велика школа је 1833. премештена у Крагујевац. После две године претворена је у гимназију. Попечитељство просвештенија, међутим, предложило је кнезу Милошу јуна 1833. да се постојећа Гимназија на степен Лицеума „возвиси".

Пристао кнез.

Настава у Лицеју започела је 1. октобра 1838. по угледу на аустро-угарске. Прве године учили су само „слушатељи философије". Следеће је отворено и одељење „православљја" (права). Први ректор

(имао је баш такву титулу) био је Атанасије Николић.

Школске 1840/41. било је у првој години већ 15 и у другој 13 слушалаца философије, док је у првој години православија било 10 слушалаца. Женског чељадета – нигде!. Слушаоцима философије предаване су: наука хришћанства, општа историја, философија, начертаније, француски и немачки језик, а слушаоцима православија: наука хришћанска, природно право и државословије, статистика, практично земљемерије, општа историја и француски и немачки језик.

Завршетком школске 1840/41. године Лицеј је премештен у Београд. Први и прави наставни план и програм будућег универзитета донет је септембра 1844. У њему је писало све што је у Лицеју већ постојало. Септембра 1853. „Устројенијем Књажеско-Србског Лицеума" претеча Београдског универзитета је „претресена" зарад научног бољитка. Слушаоци су могли да се уписују на два одељења: јестествословно или православије. Досећате се, прво је техника, друго – право! Философијско одељење је претворено у „обште", што ће рећи да су слушаоци постојећа два стручна одељења морали прво да положе испите на општем па да наставе даље.

Настава на Лицеју трајала је две године и он се од 1844. налазио у Конаку кнегиње Љубице. Конак и данас постоји.

Малена Србија трудила се на „изображенију младежи на Лицеуму", али није ишло – број слушалаца није се повећавао. Школске године 1847/48. било их је 56, а десет година касније само 40!

Узгред, речено, Београд је 1864. имао око 17 хиљада становника, 318 чиновника, 19 свештеника, 7 калуђера, 12 учитеља, 3.300 кућа...

Муке око назива

Велики корак будући Београдски универзитет начинио је 24. септембра 1863. Тада је донет Закон о устројству Велике школе (Академије). Тако је престао да постоји Лицеј а настала установа о којој ће причати и стари Београд и негдашња Србија, установа која је дала славна имена да се памте и помињу: професоре Јосифа Панчића, Милана Кујунџића Абердара, Јована Бошковића, Гигу Гершића... и студенте Јована Скерлића, Јована Цвијића, Јашу Продановића, Лазу Лазаревића...

Шест пуних година трајале су припреме за преустројство Лицеја, да би најзад министар просвете и црквених дела Коста Цукић поднео Државном совјету предлог пројекта према ком је требало да се Лицеј назове Академијом наука и да представља „највише училиште у земљи". Осим тога, предвиђено је да се на „философијском, правном и техничком оделењу" школују довољно способни кандидати за грађевинску и финансијску службу и довољно оспособљени философи за „свеуколику просветну струку и при оскудици нашој и за друге службе у државној администрацији".

Комисија која је разматрала Цукићев предлог није могла да се сложи око назива „највећег научног заведења". Фигурирало је неколико имена: Академија, Велика школа, Школа виших наука, Србско свеучилиште. Коначан избор је био – Велика школа (Академија).

У саставу Велике школе постојала су три одељења: Философски, Технички и Правни. Философија је трајала три, а Техника и Право – четири године. Упис слушалаца вршен је после завршене шестогодишње гимназије без пријемног испита и ограничења. У гимназији се није полагала матура.

Велика школа је имала Савет, ректора, професоре и слушатеље. Посебним законом регулисано је – владање. Закон је нарочито био строг према слушатељима које су стари Београђани називали ђацима или великошколцима.

Зна се да је први ректор био Константин Бранковић. Истовремено, он је предавао психологију, логику и педагогију. Зна се и састав првог наставничког колегијума. У колегијуму је од првог дана био и славни Јосиф Панчић који је у почетку предавао само јестаствоописаније и агрономију.

Много је уредби и законских докумената прошло кроз живот Београдског универзитета. Његово устројство се и заснивало на уредбама и статутима. Ко би их све набројао!

Прво мање „претресање" Велика школа је доживела 1863. Учење на Философском одељењу продужено је на четири године а одељење подељено на три одсека.

Истина, Велика школа није давала стручњаке какве данас замишљамо, али за Србију која је једном ногом још била у опанку и то је представљало много. Уосталом, школске 1874/75. године уписано је само 185 „слушатеља", од чега 44 младића са села.

Законским променама и уредбама Велика школа највише се приближила потоњем Београдском универзитету између 1878. и 1903. године. Права, Философија и Техника и даље су остали њена окосница.

Великошколци су значајно утицали на сликовитост старог Београда. Живот оних из унутрашњости разликовао се од живота београдских ђака. Великошколци из провинције, ако нису били пуки сиромаси и издржавали се служећи по имућним кућама за стан и храну, живели су по двојица-тројица у соби, спавали на сламњачи преко дасака, прали се код газдарице и хранили по ашчиницама и народним кујнама за двадесет пара од порције јела и марјаш од комада хлеба! Учили су при светлости лојане свеће или вечери проводили код оног који је знао да свира у violину или фрулу па су тако у тесној соби седели, певали и забављали се. Најчешће су били без девојака јер се сматрало крајње непристојним обратити им се на улици, а они нису имали другог начина да их упознају – девојке се нису уписивале на Велику школу.

Уопште, Београд је оскудевао у забавама те су се великошколци, и богати и сиромашни, највише мували по кафанама, јевтиним и забитим где професори нису залазили.

Када је отворено Народно позориште, великошколце као да је огрејало сунце. Најзад нешто! Нису марили што у оскудици нису могли да плате боље место од оног на трећој галерији или што су често без паре у џепу представу гледали бесплатно, али држећи кулисе!

И поред скромног забавног живота великошколци су често правили ујдурме по Београду забављајући на тај начин и себе и чаршију. Само су се стипендисти или благодајенци држали резервисано. Са стипендијом од 2 до 3 талира месечно једва су састављали крај с крајем, а прописи Велике школе о понашању слушатеља били су толико строги да се стипендија могла очас изгубити. То се и догађало.

Добри човек Капетан-Миша

Велика школа се готово од самог почетка свог рада налазила у десном крилу зграде коју је трговац Миша Анастасијевић уступио „Државу српској за смештај учевних и просветних завода..." Ово здање познатије као Капетан-Мишино ни данас није изгубило од своје лепоте.

У левом крилу зграде била је Гимназија а на првом спрату Министарство просвете и црквених дела. У Министарство и Велику школу улазило се на главни улаз, а у Гимназију из дворишта и кроз побочна врата. Гимназијалци нису смели да се мешају са великошколцима нити да се задржавају пред главним улазом.

Предаја Капетан-Мишиног здања прослављена је у великој сали, истој оној у којој је неколико пута заседала Народна скупштина а данас служи за пригодне свечаности ректората Београдског универзитета. Присуствовао је и кнез Михаило. Ректор Коста Бранковић навео је у говору, између осталог, да школски фонд располаже са 200 хиљада дуката. Руку на срце, била је то за ондашње време позамашна свота!

Слушаонице су биле распоређене у приземљу и на спрату. Највећа је била означена бројем 41. Ту је држао предавања из кривичног права Аћим Чумић, жестоки противник намесничке владе и свих влада уопште. Грмео је да се чуло чак у суседном крилу зграде. Ту је излагао римско право бриљантни предавач али ноћобдија Гига Гершић који је због својих ноћних седељки стално закашњавао на часове. Ту је сметено и једнолично читао своје белешке јер му говорништво није било јача страна професор политичке економије Стева Поповић кога су великошколци звали Стева Турчин.

Најомиљенији професор био је свакако Јосиф Панчић. Почетком седамдесетих година постао је ректор али је то за њега био тегобан и досадан посао.

Миран и тих, Панчић је поваздан боравио у свом кабинету систематизујући биљке и минерале. Као ректору најтеже му је било расправљати ђачке сукобе и изгреде. Догоди се да му професор пошаље ђака да га прекори а Панчић би, да обојицу скине с врата, наредио изгреднику да не иде професору на предавања све до испита а професора замолио да ђака прими на испит.

Када је у Великој школи проширен број предмета, Панчић је предавао зоологију, ботанику, минералогију и геологију. Ученике је ретко обарао на испиту. Штавише, помагао им је колико је то било дозвољено, некад и мимо прописа. Говорио је: „Кога наука интересује тај ће је при-

хватити, остали ће бити добри службеници!"

Ништа без ректора

Крајем фебруара 1905. донет је закон којим је Велика школа проглашена за Универзитет. Тиме је завршено несумњиво значајно раздобље у развоју највишег образовања у Србији у коме је, према речима Стојана Бошковића, тадашњег председника комисије за Универзитет, Велика школа"... дала свом народу цео низ спремних, угледних и заслужних људи"!

Законом о Универзитету предвиђено је да постоје следећи факултети: Богословски, Филозофски, Технички, Правнички и Медицински. У оквиру Филозофског факултета требало је да се оснује пољопривредни одсек и апотекарски курс, Богословија да држи наставу као „самостална Духовна Академија" по посебном закону, а Медицински факултет да причека са отварањем док се наредних година не прикупе средства – новац, анатомски и клинички материјал. Одређено је да настава на свим факултетима траје осам семестара или четири године, осим Медицинског на коме ће се студирати пет година или десет семестара.

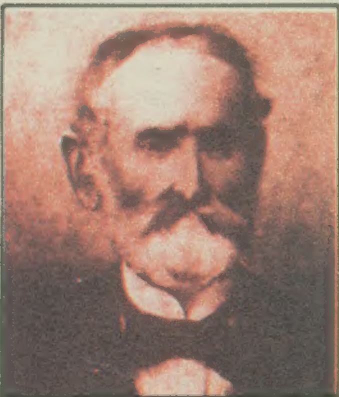

Миран, тих и омиљен: научник, ректор и професор Јосиф Панчић

У Закону о Универзитету речено је и да је универзитетска настава слободна, да су наставници слободни у излагању науке и слушаоци слободни у избору предавања које ће слушати.

Убрзо је донета Уредба која је детаљно разрадила поменути Закон, а затим и Дисциплинска уредба о понашању универзитетских ученика. Управо тај пропис загорчавао је живот ученицима (још ће причекати на назив – студент!). Они су у оквиру Универзитета могли да оснивају удружења али само зарад бољег учења и ширења српске мисли. Такво удружење могло је да постоји једино ако га одобри Универзитетски савет. И не само то: удружење је морало да дневни ред сваког састанка достави ректору на одобрење. Кад он на њега „стави параф", дневни ред није могао да се мења на састанку!

Дисциплинска уредба је одређивала и како ученици треба да се понашају приликом иступања на јавним зборовима!

Очигледно, романтично време ђака некадашње Велике школе (иако тешко и мукотрпно) неповратно је прошло. На Београдском универзитету школовала се нова генерација српске интелигенције која је, као и оне наступајуће, све чешће и жешће долазила у сукоб са владајућим режимом.

Врхунац ће наступити у годинама уочи другог светског рата када ће професори и студенти Београдског универзитета, увелико називаног – црвени, заједно са радницима заталасати друштво остављајући дубок траг у слободарској историји Србије и Југославије.

Тако смо стигли до краја приче о историји Београдског универзитета.

А данас?

Дипломирало – 211.437 студената

Данас Београдски универзитет има 24 факултета, смештена у 22 зграде, и 10.637 запослених радника. Од тога наставно особље чини 4.125 лица, редовних и ванредних професора, доцената и асистената. Само редовних професора – 1022.

На Београдском универзитету је од 1905. до данас докторирало 6.975 „академаца". Магистарску титулу стекла је 11.271 особа. Ако мислите да је мало, варате се: магистратура је уведена тек 1962. године.

Од доношења Закона о Универзитету 1905. до данас на Београдском универзитету дипломирало је 211.437 студената. Само сада има 55.998 уписаних!

Шта још да вам кажемо? Од првог Атанасија Николића до садашњег др Слободана Унковића било је 58 ректора.

Једно свакако не треба заборавити: Београдски универзитет је у току народноослободилачког рата из својих редова дао 218 народних хероја. Што професора, што студената.

Миленко Тодоровић

У СУСРЕТ ДРУГИМ СВЕТОВИМА

ПУТНИК = СА ЗЕМЉОМ У СРЦУ

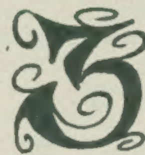

Зазирући од самоће и у сталној жељи да сазна има ли и других светова у бескрају који нас окружује, човек стално прати и ослушкује небо... Очекује бар некакву потврду својих, како често мисли, сасвим оправданих претпоставки да „горе ипак има неког". И помало нестрпљив, пре више од десет година, послао је својој непознатој браћи нарочите поруке на које ћемо да вас подсетимо, али и да вам кажемо оно што можда нисте знали, не само о тим порукама, него и о још једној мисији „војаџера 2", (на енглеском „путник") летелици која у овом тренутку великом брзином савлађује огромна пространства наше наде...

На свом једанаест година дугом путу кроз васиону, 24. августа 1989, америчка сонда „војаџер 2" највише ће се приближити осмој планети нашег Сунчевог система Нептуну, а има добрих шанси да заједно са „војаџером 1" опстане и да још неко време наста-

Сатурнови прстенови снимљени са „војаџера 2" 1981, са удаљености од око 9 милиона km

Свемирска сонда „војаџер 2" спремна да испуни и последњи задатак пре него што заувек нестане у пространствима свемира – са драгоценим теретом који ће будућим генерацијама, можда, донети неко фантастично изненађење

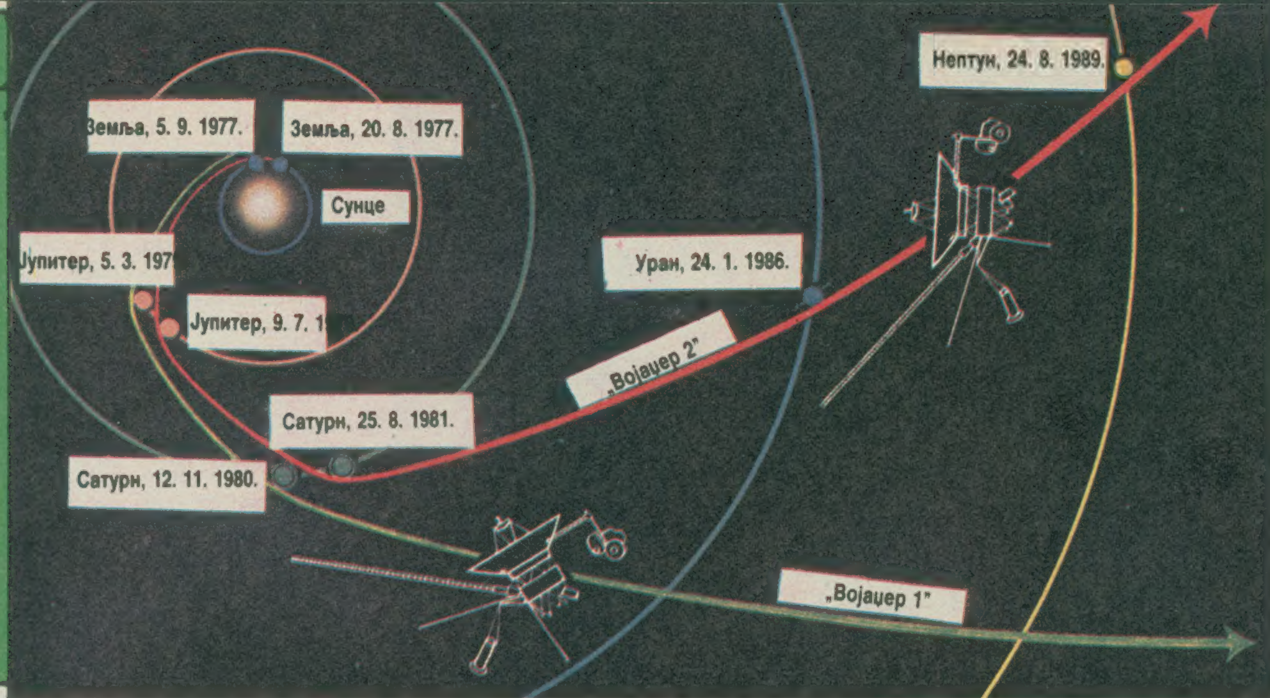

Путања оба „војаџера"

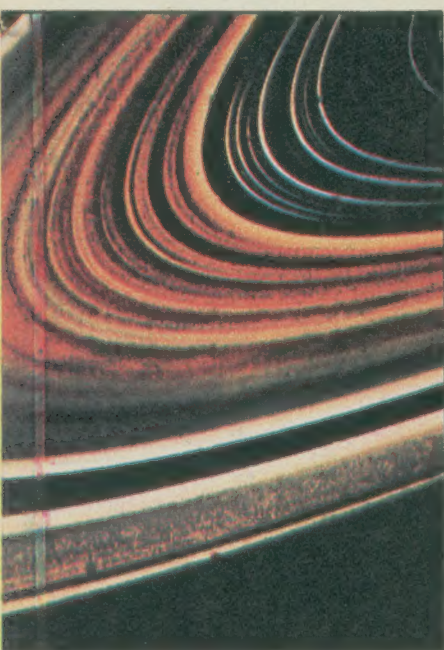

Америчка сонда је снимила и Уран са удаљености од око 2 милиона и 700 хиљада km. Плавичаста нијанса у десном углу указује на присуство метана

Јупитер са својим сателитом Ио снимио је „војаџер" 1979. са удаљености од 12 милиона km

ви да врши снимање и мерења у међузвезданом простору.

40 хиљада година до најближе звезде

У овом тренутку из васионског центра у Пасадени лет „војаџера" прати више од 200 научника и инжењера. Припремају га за блиски сусрет са Нептуном и његовим сателитом Тритоном. Имају разлога да буду поносни на своје две летелице које су досад, између осталог, откриле ерупцију течног сумпора на Јупитеровом сателиту Ио, снимиле таласасти пејзаж Урановог сателита Миранде, помогле да се одгонетне структура необичних прстенова око Сатурна и још много тога.

„Војаџер 2", на пример, открио је у близини Сатурна подручје са највишим до сада познатим температурама у Сунчевом систему. Анализа података је показала да је Сатурн окружен облаком гасова чија температура местимично достиже и 550 милиона степени Целзијуса, што је 200 пута више од температуре Сунчеве короне. Порекло изузетно високе температуре у околини Сатурна засад је још тајна, али је свима лакнуло кад је летелица без последица прошла кроз овај усијани гас који је, иначе, веома разређен.

Војаџер иде у сусрет Нептуну брзином од 16 километара у секунди. Две истурене антене ослушкују свемир, док је трећа, налик на диск величине 3,66 m, уперена ка Земљи и служи за везу са васионским центром у Пасадени. У њеној основи налази се резервоар за гориво. Око резервоара је дебео десетоугаони прстен назван „аутобус". Ту је смештено шест компјутера, магнетофон, радио-опрема, жироскоп и мрежа сићушних електричних грејача који температуру у летелици одржавају мало изнад нуле. У одељку шест налази се необична порука која је и поклон Земљана неким другим световима.

Израчунато је да ће „војаџеру 2", иначе, бити потребно неких 40 хиљада година да стигне у зону најближе звезде. Непозната бића видела би фотографије океана, језера и река, цвећа, дрвећа, инсеката, животиња, планина, пустиња – природе у свим годишњим добима – укупно 116 фотографија. Цртежом је приказан и састав Земљине атмосфере и њеног тла. Назначен је и тачан положај Земље у међузвезданом простору, дата је анатомија човека, затим човек у ходу, забави, игри, док једе, гради, ради...

Једноставан цртеж објашњава примаоцима земаљске пошиљке како да се послуже дијамантском иглом и чују гласове са Земље, регистроване на неуништивој грамофонској плочи. Снимак траје више од сто минута. Чује се и глас бившег председника САД Картера и многих других познатих личности. Једноставна је и лепа порука која каже: „Ступамо у универзум ван нашег Сунчевог система желећи једино мир и пријатељство. Да подучимо ако то неко хоће – да научимо од других ако будемо те среће!"

Три четвртине плоче испуњено је музиком. Снимљено је само понешто од богатства и разноликости културе целе Земље... А да ли ће овај пакет стићи у руке ванземаљских бића сазнаће тек наши далеки потомци.

Крађа енергије са успутних планета

„Војаџер 2" је на овом свом путу претрпео многа оштећења. Највеће је оно које је задесило погонски меха-

низам платформе за осматрање. Закачио се два сата пошто се „војаџер" 1981. највише приближио Сатурну и уместо да снимају сателите ове планете, камере су виделе само празан простор. Осим тога три термоелектрична генератора на плутонијум сваке године изгубе мало од своје снаге. Кад после 12 година лета „војаџер" стигне до Нептуна, они ће већ бити сасвим истрошени.

„Војаџер" носи три врсте главних и резервних компјутера. Једни издају наређења, други одржавају летелицу у равнотежи и усмеравају платформу за осматрање, док трећи обрађују податке научних експеримената. „Војаџер 2" има невоље са овим последњим главним компјутером – већ је два пута изгубио део меморије. Срећом, ту је резервни који ускаче кад је то неопходно.

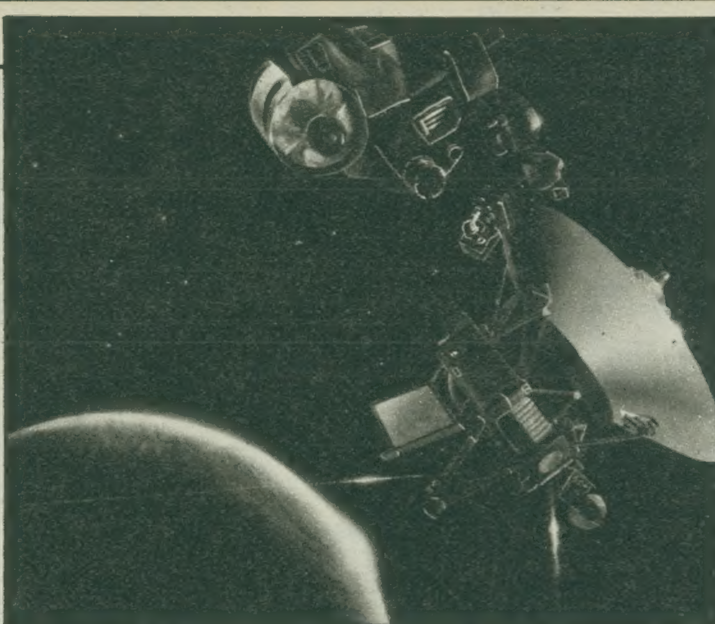

ЈЕСМО ЛИ САМИ У СВЕМИРУ?

„Војаџер 2" носи поклон-поруку Земљана неким другим световима. Да ли ти светови уопште постоје? У прошлом броју „Политикин Забавник" је на ово питање дао невесео одговор: ванземаљци нам се досад нису јавили јер их – нема! Безнадежно смо сами у свемиру, тврде угледни светски научници, закључујући да се цивилизације као што је наша јављају само једном у светској галаксији, или по једна у хиљаду галаксија, или чак – један једини пут у читавој историји свемира. Али сами ми, дубоко у срцу, желимо да верујемо супротно: зато и свемирски „путник" трага за непознатом браћом.

Да би „војаџер 2" докраја обавио свој задатак, неопходна је прецизност у одржавању њеног правца. Мука је у томе што је Нептуну потребно приближно 165 година да би обишао око Сунца. А то значи да ова планета још није стигла да пређе своју орбиту од дана када је откривена 1840. године. Другим речима, значи да нико још тачно не зна трајање њене ротације и немогуће је предвидети у које доба дана ће „војаџер" да се сусретне са Нептуном. Научници не знају тачно ни колико тежи ова планета, што је веома важно јер је то у директној вези са силом гравитације која ће изазвати неизбежно кривљење путање „војаџера". На те силе научници су рачунали још пре лансирања летелице. Да нема њих, „војаџер" би путовао до Нептуна 30 година, а не 12. Он је управо са Јупитера и Сатурна и добио гравитационо убрзање мимоилазећи се с њима 1979. и 1981. године.

Сигнали путују три и по сата

Навигатори су усмерили „војаџер 2" ка тачки која се налази 4.320 километара изнад северног пола Нептуна. Биће то највеће приближавање једној планети. Ближе и не би смео јер би прстенови од праха који окружују Нептун могли потпуно да га униште.

Помоћу фотографија са осме планете, које научници с нестрпљењем очекују, можда ће открити још неке Нептунове сателите осим два која су већ примећена са Земље. Кретање тих нових сателита помогло би да се утврди маса Нептуна и одреди његова средишња тачка.

Треба напоменути да „војаџер" није класичан робот. Он редовно мора да добија упутства са Земље путем радио-таласа, а у томе и јесте главна тешкоћа. Научници су у њега уградили два радио-пријемника, а тренутно ради само један и то не баш најбоље. Пролазећи крај Нептуна и његовог сателита Тритона, „војаџер" ће морати да шаље поруке што је могуће брже или ће их заувек изгубити. У овом тренутку радио-сигнали са ове сонде путују брзином од 297.600 km у секунди и потребно им је три и по сата да стигну до Земље.

Радарске антене за хватање сигнала из свемира налазе се у Шпанији, Аустралији и Калифорнији и у употреби су 24 сата дневно.

Постоје, међутим, и разлози да се поверује како ће у међузвезданом простору, ван Сунчевог система, радио-инструменти на „војаџеру" престати да раде. Претпоставља се да после 2029. године Сунчев сензор неће бити у стању да се снабдева енергијом, а највероватније до 2018. истрошиће се и резерве електричне енергије. Слично је и са погонском снагом која више неће бити у стању да одржава летелицу у одређеном правцу. Иако ове препреке изгледају несавладиве, стручњаци из Пасадене ће можда успети да „војаџеру" продуже век за још коју годину. А онда ће, само на изглед беживотан, почети да лута бескрајем – у нашој нади да ће поруке са Земље ипак стићи у нечије руке...

С. Ивановић

ЗРНЦА ЗНАЊА, ВЕЋА И МАЊА

✻ ✻ ✻ Ако је веровати истраживачима Технолошког института у Ханфи, црви ће бескрајно задужити људски род јер је, захваљујући њима, пронађен еликсир вечне младости. Тачније, тим професора Давида Гершона доказао је на црвима да узимање витамина Е – почев од најранијих стадијума – зауставља старење. Сада само треба применити ово на људе. Пардон! Још да се нађе и одговарајући начин...

✻ ✻ ✻ Квазар који „доноси срећу" откривен је захваљујући инструментима опсерваторије у Сињи (Чиле). Има облик детелине са четири листа и представља феномен који је предвидео још Алберт Ајнштајн, али је откривен тек сада. Иначе, квазари су веома удаљене звезде – зачетнице галаксија. Овај најновији налази се на неких 13 милијарди светлосних година од Сунчевог система и састоји се од четири дела, па отуда и његов облик.

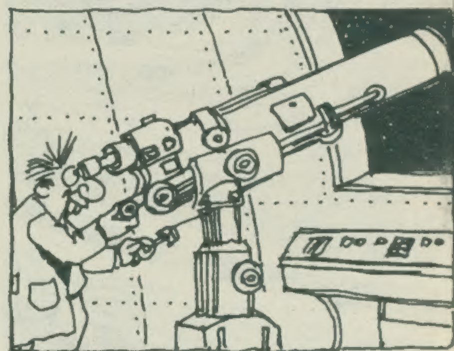

✻ ✻ ✻ Ускоро ће свет (а нарочито онај на Британским острвима) бити богатији за једно сазнање: коју је крвну групу имао енглески краљ Чарлс I, смакнут 1649. године. То ће покушати да утврде научници Скотланд јарда анализирајући остатке крвавих мрља са блузе коју је краљ имао на себи кад му је одрубљена глава.

✻ ✻ ✻ Неки амерички затвори увелико се роботизују. Тако је нови затвор у Санта Рити (Калифорнија) већ увео 18 робота који послужују оброке, разносе пошту и деле веш и постељину затворени-

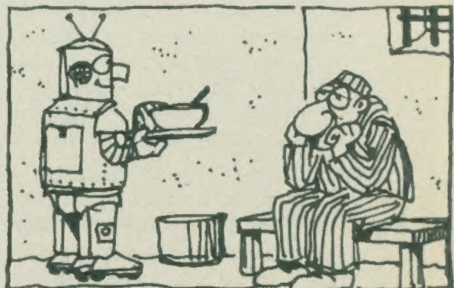

Илустровао Зоран Петканић Петко

ЧУДО ОД ДЕТЕТА, А У ТИТОГРАДУ

ЈЕЛЕНА КОЈЕ ИМА

Има 12 година, бицикл и ролшуе које вози око куће. Имала је крајем октобра прву изложбу, и то „ретроспективну", јер је за осам година урадила преко десет хиљада цртежа

Имати дванаест година је, ван сваке сумње, једна много згодна ствар. Имаш цео век пред собом. Имаш и споменар, прву љубав и ко зна шта све још. Мало је оних који данас бројку дванаест множе са 3,4 или 5 а сећају се тајни дванаестих година.

Јелена Дамјановић, ученица Основне школе „Сутјеска" у Титограду, тих невоља, кад одрасте, неће имати. Из простог разлога што је већ са дванаест година своју тајну изнела пред неколико хиљада становника вароши под Горицом. У уваженој галерији Умејтнички павиљон изложила је око 300 слика и цртежа на својој првој самосталној изложби. То се досад није догодило на овим просторима, без обзира што „уметност нема времена, а уметник године".

На отварању ове несвакидашње изложбе било је, разуме се, много речи и много угледних узваника.

Слику о себи, ону биографску, Јелена је исписала за „Забавник" следећим речима:

„Подсјећам саму себе на Раскољникова, по нечему унутрашњем, што те тјера да оствариш што си наумио. Послије Титограда, изложбу ће видјети Сарајево и Загреб. Сарајеву сам поставила један мали услов: да изложбу отвори Емир Кустурица. Одговорили су ми да ће све учинити да ми испуне жељу јер се изложба предвиђа за 6. април 1989, на Дан ослобођења Сарајева. Послије вашег текста очекујем позив Београђана и то, прије свега, Галерије Српске академије наука и уметности... Жеље и планови: да постанем најбоља сликарка на свијету 21,22, 23... вијека".

Тако то Јелена које има пише. А изложба се десила случајно, ако уметност признаје случајност. Код њених родитеља навратио је, на петнаестак минута, наш познати сликар Димитрије Поповић. И остао четири сата у Јелениној соби. Док нису видели њене радове, галеристи су мислили да се Димитрије Поповић, по обичају, шали.

У Јелениној породици сликање није у традицији, али то не смета оцу Миленку да свакодневно брине о њеном развоју. Рећи ће, уз осмех, да ни његов отац није имао појма о оловци и кичици, чувао је овце. Миленко памти да су те овце биле најлепше у селу, то је сасвим сигурно, и да је он повремено фарбао руно да се разликују од осталих. То је једина ликовна култура коју је могао да понуди својој кћерки.

А први цртеж, извучен руком четворогодишње девојчице, представљао је птицу на грани која се спрема да несигурним крилима одлепрша у неки незнан свет, тада (можда и сада) на граници сна. Срђан Вукчевић, сликар, вели да је Јеленина линија тако снажна и убедљива да је у то готово немогуће поверовати.

Наравно, време ће, као једини непоткупљиви судија, рећи своје. Остаје, за крај, само податак да дванаестогодишња Јелена Дамјановић сваке недеље одлази на Цетиње и стидљиво, са стране, посматра рад професора и студената на Академији ликовних умјетности. Могуће је да Јелена стварно прескочи средњу школу и одмах ускочи за студентски штафелај. Са све ролшуама и бициклом.

Петар Милатовић

Јелена Дамјановић, 12 година: – Непрекидно читам Библију и Трактат о сликарству, савлађујем једно по једно правило...

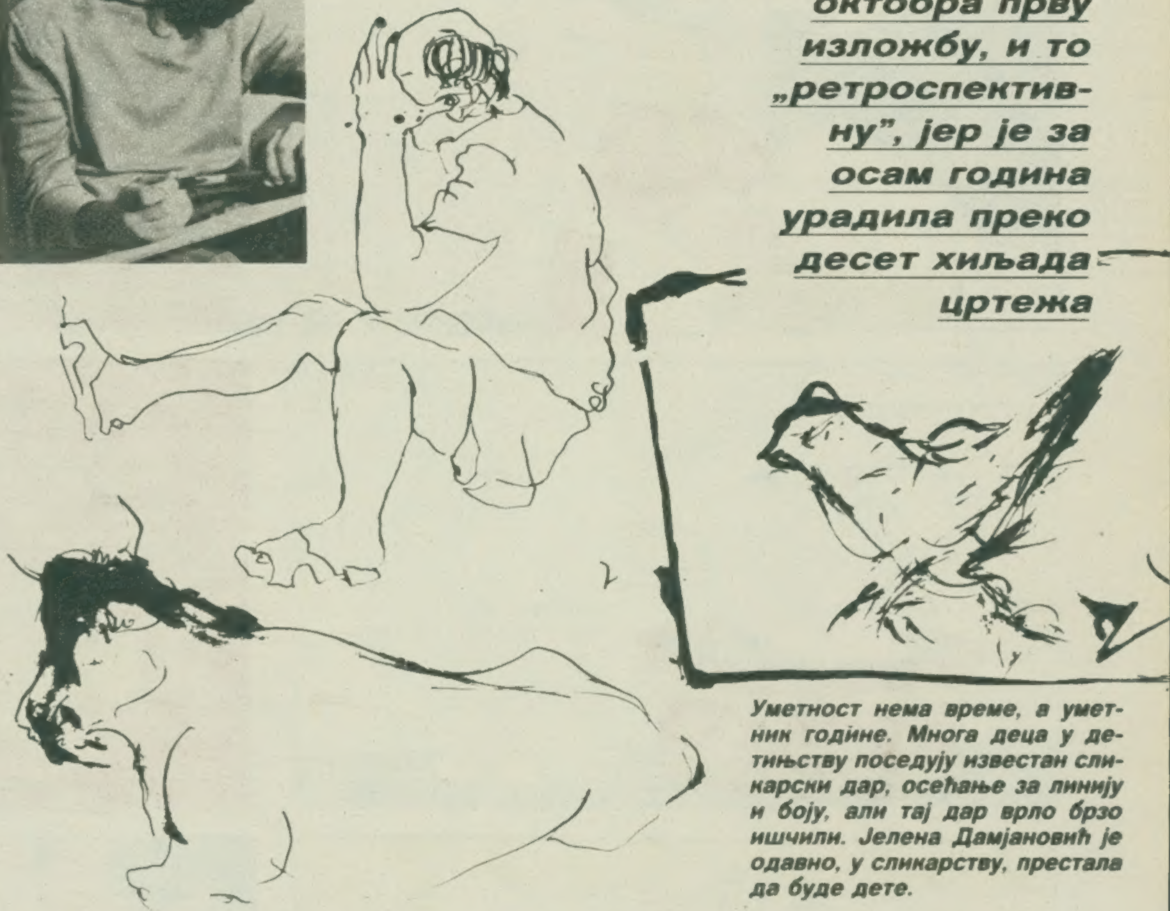

Уметност нема време, а уметник године. Многа деца у детињству поседују известан сликарски дар, осећање за линију и боју, али тај дар врло брзо ишчили. Јелена Дамјановић је одавно, у сликарству, престала да буде дете.

цима. Ови роботи посебно „дизајнирани" да не могу да послуже за шверцовање између затвореника одмах су стекли и надимак „Паметнице". Од милоште...

*** * * Највећи фрижидер на свету налази се у Рајнбергу, на левој обали Рајне. Поставило га је западнонемачко акционарско друштво „Рурхколе" да би замрзло иначе веома мочварно земљиште на том месту и тако**

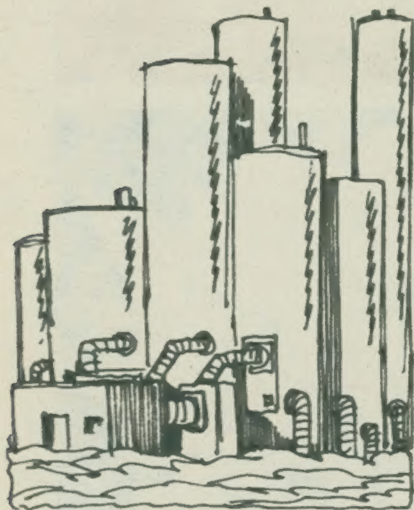

лакше ископало јаму за рудник! Овај „фрижидер" има снагу као 15 хиљада кухињских, али ту престаје свака сличност са такозваном белом техником. Он се састоји од 40 пластичних цеви које су постављене у одговарајуће рупе, а у њих је уливена течност за замрзавање чија је температура минус 35°C. На тај начин залеђена је површина пречника од око 30 и дубине 600 метара. Јама је у леду ископана лако, без заглибљивања машина и одроњавања. Вађење угља може да почне.

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

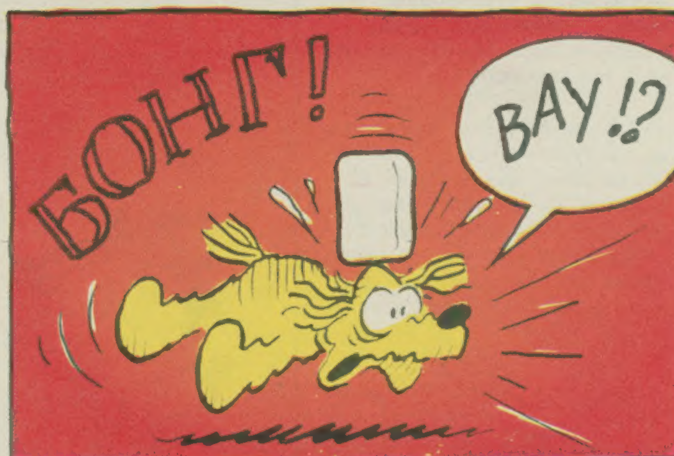

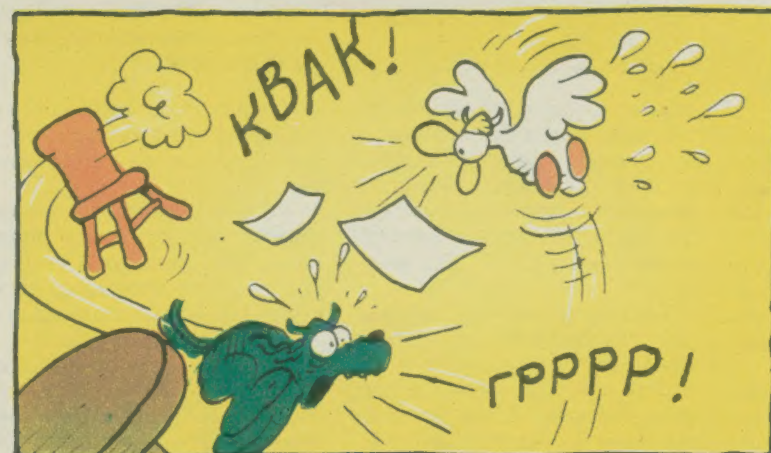

Кутлача у служби бизниса

РЕЦЕПТ ОД 100.000 ДОЛАРА

Годишње се у САД пече, пржи, кува и гарнира на преко три хиљаде разноразних такмичења кувара аматера. Награде су више него примамљиве

Године 1949. позната америчка фирма „Пилзбери" поставила је стотину штедњака у балску дворану њујоршке „Валдорф Асторије", повезала их са електричним водом менхетенске подземне железнице која је пролазила тачно испод хотела, некако убедила удовицу председника Рузвелта, Елинор, да се прихвати покровитељства и прогласи срећног добитника прве награде од 25 хиљада долара. Аматерска кулинарска такмичења у организацији прехрамбене индустрије постала су врло озбиљна ствар.

Данас се у САД током године пече пржи, кува и гарнира на преко три хиљаде разноразних такмичења кувара аматера на којима се за краљевски састојак број један свих јела (читај: састојак који производи фирма организатор такмичења) проглашава све што прехрамбена индустрија продаје – од острига и усољених бадема до јаја и џемова.

Важно је учествовати, али нипошто није неважно да ли ћеш победити. Укупан фонд награда за такмичење у печењу колача, које је ове године организовао „Пилзбери" (произвођач готових састојака за торте и колаче, џемова итд.), износио је 126 хиљада долара. Прва награда: 40 хиљада долара.

На такмичењу које се зове „Награда главног кувара Бојарди-Пема" добија се крстарење по Карибима, за четири особе, у вредности од 15 хиљада долара. Најбољи кремасти сос за чипс доноси аутомобил, дијамантски привезак и излет на Хаваје. На истом такмичењу, рецепт за слаткиш са много (произвођачких) ораха може да се материјализује у два вида: као уистину сластан десерт или – обвезница у вредности од 100 хиљада долара.

На деведесет девет одсто такмичења готово деведесет девет одсто такмичара су жене. Једно је, међутим, резервисано готово искључиво за мушки род и то не пропозицијама, него по природи ствари. Ради се о годишњем Светском шампионату у печењу меса на роштиљу у Мемфису. Прошле године такмичило се 175 екипа у категоријама прасећих ребараца, плећки и прасића, односно свиња у комаду.

Кад мушкарци кувају, хардвер одједном постаје гломазан и прескуп. У Мемфису се месо пече на роштиљима који су углавном израђени по поруџбини, од ливеног гвожђа или нерђајућег челика. Цене вансеријских роштиља крећу се и до 15 хиљада долара, али су зато ови заиста по много чему изузетни. Има ту преправљених бродских дизел-мотора, један „датсун" из 1976. године коме се на месту предњих седишта налазе решетке роштиља, са оџаком на крову и ложиштем испод каросерије и једна роштиљска верзија гитаре Елвиса Прислија од четири и по метра.

Екипе се у Мемфису памте више по називима него по бројевима: „Цврчање суперсвиње", „Свињохолици", „Божанска сласт прасеће печенице"...

И на овом такмичењу важи правило по коме су рецепти строго чувана тајна. Чак Слејтн, познатији као „сенф-чудовиште" због количине сенфа коју обавезно ставља у прелив за месо, спада у говорљивије међу роштиљџијама. Црна кафа је, признаје, један од основних састојака његовог сенф-прелива. Остале не би одао ни по цену живота. Рецепт држи у глави и у сефу породичне куће у Арканзасу. Даља судбина боговског рецепта решена је Чаковим тестаментом. Тек када га отворе, знаће се коме га је завештао.

М. И.

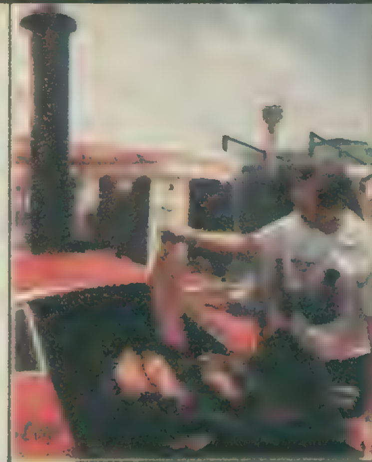

Мушко такмичење, мушка машта: аутомобил-роштиљ Карла Барсотија

Судије Светског шампионата у печењу меса на роштиљу строго су специјализоване по такмичарским категоријама: ребарца, плећке и читава свиња.

Огромна боца на слици у ствари је део роштиља на чијим решеткама одједном може да се пече 80 килограма меса. Цвеће и сребрнина тек су стилски детаљи.

Ако прва торта и загори, није страшно. Према пропозицијама такмичења, које организује „Пилзбери", дозвољена су три покушаја.

Дечко коме може да се догоди да добар део живота проведе у кухињи: Стив Лот са „Хавајском пицом" која му је донела куварску стипендију од 10 хиљада долара.

ЗА ОНЕ КОЈИ ТО ВОЛЕ ОПОРО (ДРУГИ ПУТ)

ЂАВОЛОВ РЕЧН

Чији је, у ствари, тај речник, ђаволов или Емброуза Бирса? Званично, аутор је овај други, амерички новинар и писац. А пошто је он био поштен циник, сматрао је за сходно да већ у наслову укаже на свог духовног вођу, као што диригент, док публика пљеска, покретом руке преноси заслуге на оркестар.

У животопису Емброуза Бирса преплићу се чињенице и легенда. Извесно је да се родио 1842, да је био изузетно плодан и оштар сатиричар. Године 1913. прешао је мексичку границу: ту се сваки траг чињеница о његовом животу губи, уступајући место легенди. А она каже да је Емброуз Бирс погинуо борећи се за мексичку револуцију, раме уз раме са Панчом Виљом.

Што се тиче коаутора, литература о његовом животу изузетно је богата (писао и Забавник прошле године).

J

Једанпут – Довољно.

Јестиво – Добро за јело и здраво за стомак, као црв за кртицу, кртица за змију, змија за свињу, свиња за човека, човек за црва.

Језик – Музика којом хипнотишемо змије, чуваре туђег блага.

Јеж – Кактус животињског царства.

К

Кербер – Пас који чува улаз у Хад – од кога или чега није сасвим јасно: тамо, пре или после, свако мора да стигне, а сигурно је да нико није пожелео да са собом понесе и улаз. Зна се да Кербер има три главе; неки песници су му приписивали чак стотинак. Професор Грејбил, чијем мишљењу дају тежину свештена ученост и темељно познавање грчког, израчунао је средњу вредност свих ових процена и дошао до броја 27 – суд у који бисмо се апсолутно могли поуздати када би професор Грејбил нигта знао: а) о псима и б) о аритметици.

Клептоман – Богати лопов.

Кокета – Ташта, лакомислена и глупа девојка која се, пошто нас је темељно одмерила, одлучила за другога.

Комета – Оправдање за остајање напољу до ситних сати и повратак кући зором у припитом стању.

Комплимент Зајам који доноси камату.

Корпорација – Сјајно средство за стицање личне добити без личне одговорности.

Коверат – Ковчег за документ; канија за рачун; оклоп за новчану пошиљку; чаршав за љубавно писмо.

Л

Лажљив – Привржен реторици.

Лењост – Огледна фарма на којој ђаво експериментише са семенима нових грехова и подстиче раст порока који су већ у оптицају.

Лењивац – Огледна фарма на којој ђаво експериментише са новим греховима и подстиче раст још неискушаних порока који су већ у оптицају.

Лепота – Својство којим жена очарава љубавника а мужу утерује страх у кости.

Љ

Љубав – Пролазни поремећај који се лечи браком или удаљавањем пацијента од средишта заразе. Као и каријес и многа друга обољења, преовлађује међу расама које живе у вештачким условима живота; народи који дишу чист ваздух и једу просту храну имуни су на његова пустошења. Понекад је фатално, али чешће за исцелитеља него за пацијента.

Љубомора – Наличје љубави.

Љубоморан – Непотрбно забринут за очување онога што може да се изгуби само ако није вредно да се сачува.

Љубазност – Кратак предговор за десет томова потраживања.

М

Магија – Вештина да се уновчи празноверје. Има још вештина које служе истом узвишеном циљу, али их дискретни лексикограф не именује.

Мајонез – Један од сосова који Французима замењују државну религију.

ПРОЧИТАЈ ПРОСКИТАЈ

ДЕВЕДЕСЕТ-ЈЕДНОГОДИШЊИ ДИПЛОМАЦ

Да је много важније остати млад у срцу показује пример 91-годишње Американке Изабеле Хамонд која се после 65 година вратила на колеџ да добије диплому пијанисте. Школовање је морала да прекине због смрти свог мужа и старања око седмороро деце. Али, то ову, дивљења достојну, жену није обесхрабрило. Музичко друштво Харвардског универзитета у Вашингтону одликовало је Изабелу за живот посвећен музици. Како сама каже – „Музика нису само инструменти. Музика је у људима, јер сви ми у себи носимо ритам, хармонију и љубав. Музика их само изражава на свој начин"

ИК ЕМБРОУЗА БИРСА

Маузолеј – Последња и најсмешнија лудост богатих.

Мелез – Дете двеју раса које

Милосрђе – Добростивост срца која нас наводи да другима праштамо грехе и пороке које и сами упражњавамо.

Могуће – Све, за онога ко има стрпљења - и новца.

Монолог – Делатност језика у одсуству ушију.

Мученик – Онај ко се креће линијом најмањег отпора ка жељеној смрти.

Н

Надмашити – Створити непријатеља.

Насиље – Сваки непријатан чин, посматран са становишта жртве.

Несрећа – Она врста среће са којом се свако среће.

Непријатељ – Прорачуната хуља која вам је учинила неку услугу, коју вама не одговара да узвратите. У војним стварима, група људи коју покрећу најнижи мотиви и која тежи за најнеправеднијим циљем.

Нихилиста – Рус који пориче постојање свих ствари осим Толстоја. Вођ школе је Толстој.

Новембар – Једанаеста дванаестина досаде.

Њ

Њено – Исто што и његово.

Њутновски – Придев који припада филозофији универзума чији је аутор, Њутн, открио да ће јабука пасти на земљу, али није био у стању да каже зашто. Његови наследници и ученици су напредовали да могу да кажу и када.

О

Обећање – Обећање и добар савет су изврсни поклони које свако од нас може да дарује сиромашнима.

Обесвећење – Убијање времена у светилишту.

Охрабрити – Подстаћи будалу да истраје у лудости када она већ почне да се колеба.

Океан – Водена маса која заузима око две трећине света створеног за човека – који нема шкрге.

Оптимиста – Присталица учења да је црно бело.
Песимиста се обратио Богу с молбом да му мало олакша муке. „Ааа, ти би желео да ти повратим наду и веселост", рече Бог. „Не", одговори песимиста, „желео бих да створиш нешто што би их могло оправдати".
„Свет је већ довршен", рече бог, „али има нешто што си превидео, и оптимисти су смртни".

Оптимизам – Учење или веровање да је све лепо, укључујући и оно што је ружно, све добро, нарочито оно рђаво, и праведно све што је неправедно. Најревносније га заступају они који најчешће западају у невоље, а најприкладнији начин изражавања тог становишта јесте кежење које подражава осмех. Пошто је оптимизам слепа вера, сасвим је непријемчив за противне доказе; то је интелектуални поремећај који може да излечи само смрт.

Наследан је, али срећом не и заразан.

Освета – Када љубавна писма која вам је писала ваша девојка пошаљете супарнику који се њом оженио.

Освежење – Сусрет с човеком који верује свему што прочита у новинама.

Илустровао Растко Ћирић

НАЈМЛАЂА ЖЕНА КОЈА ЈЕ ОПЛОВИЛА СВЕТ

Танија Еби, 21-годишња Њујорчанка, најмлађа је од свих који су сами опловили свет. Пре две и по године она се отиснула из њујоршке луке и за то време прешла 43 хиљаде километара. Путујући водама Аустралије, Шри Ланке и Средоземља Танија је писала репортаже за многе америчке часописе, јер је писање оно чиме је одувек желела да се бави. Путовање јој је омогућио отац који је сматрао да је за Танију много корисније овакво искуство него похађање колеџа. Тако јој је купио „бродић" вредан 40 хиљада долара и послао је у свет.

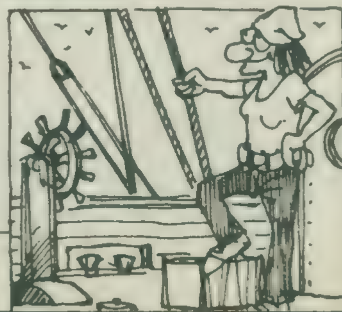

УГРОЖЕН ЈЕ САМО МАТАДОР

Борба с биковима популарна је у многим земљама, али Американци нису баш одушевљени овим „спортом", сматрају га, наиме, нехуманим. Ипак, португалски досељеници донели су своје обичаје и традицију у мали фармерски град Ескалон, у Централној Калифорнији, где се сваког првог викенда у јулу одржава „Праца де Торос". Мноштво људи долази да види овај вековни дуел човека и разјарене животиње. Највише пажње привлачи двадесетосмогодишњи Денис Борба, један од седам америчких матадора. У овој борби угрожен је, заправо, само он, јер по португалској традицији бик не сме бити убијен.

Илустровао Зоран Петканић Петко

ЗБОГ ШПИЈУНАЖЕ ИЛИ НЕЧЕГ ДРУГОГ? СКОТЛАНД ЈАРД ТВРДИ: САМОУБИСТВА!

По гробљима Енглеске расуте су хумке које би, да могу да говоре, имале шта да испричају. Била би то прича о тајанственим смртима врхунских научника који су радили за „Одбрамбени систем Маркони", установу која се у Великој Британији бави „ратом звезда" и сличним суперповерљивим пословима

Видмал Даџибхаји није био ни глуп ни неуравнотежен човек. Када неко из далеког Пакистана дође у Лондон с двадесет четири године и одмах га поставе да ради на системима најсавршеније контроле подморница, то значи да је више него „кликераш". Па ипак је тај исти цењени научник у зору 4. августа 1986. године, из чиста мира, сео у кола, одвезао се до Бристола удаљеног више од двеста километара, напустио аутомобил и бацио се са моста Клифтон.

Полицијски инспектор Артур Форд, задужен за случај, изјавио је одмах да се ради о самоубиству. Али, није објаснио шта су у напуштеним колима тражили боца вина и две чаше – а Видмал никада није трошио алкохол – или откуд у џепу покојника чланска карта толико мистериозне секте Ану Пам Мишн да се не зна ни да ли заиста постоји, или где се дела признаница за плаћену мостарину: да би се пешке прешао Клифтон Бриџ, мора да се плати 20 пенија, а нико ко има намеру да се убије није луд да га јуре по мосту због таквог ситниша.

И тридесетогодишњи Аршад Шариф такође Пакистанац, радио је за „Одбрамбени систем Маркони", бавио се, као и Даџибхаји, супертајним пројектима „Космос" и „Зевс" за откривање подморница (системи прецизни 95 одсто, софтвер сложенији од „Шатловог"). Исто као и Даџибхаји и он је једног јутра, опет без икаквог разлога, сео у кола и пошао, такође у Бристол, да се убије.

Он је тог истог дана имао важан састанак с једним чланом британског Парламента који му је обећао помоћ Министарства за унутрашње послове да би његовој младој вереници дозволили улаз у Велику Британију. Аршаду Шарифу то, очигледно, није било нарочито важно. Он је мирно отишао у Бристол, скренуо ауто на споредан пут да би нашао платан за који ће везати један крај ужета. Други крај је везао себи око врата, сео за волан свог „аудија 80" и дао пун гас.

Полиција ни овог пута није била у недоумици – самоубиство. Али, не објашњава због чега би неко, поред толиких силних платана по Лондону, ишао чак у Бристол, нити објављује садржај поруке коју је Шариф снимио на траци касетофона свог аутомобила, а још мање објашњава зашто би се неко толико трудио да у Енглеску доведе вереницу из Пакистана ако је већ чврсто решио да оде са овога света.

Двадесет шестогодишњи Индијац Автар Синг Џида није радио за „Одбрамбени систем Маркони" већ за једну сродну установу. Као и прве две жртве и он се бавио подводном акустиком, односно откривањем непријатељских подморница, за Министарство одбране Велике Британије. Због тога је, с једним ко-

легом, боравио на језеру Тикнол у Дербиширу, где су вршили експерименте.

У време ручка 8. јануара оставио је колегу самог и пошао у оближње место где никада није стигао. Једноставно је ишчезао као да га никада није ни било.

Полиција је, по обичају, издала саопштење да је у питању самоубиство мада леш није нађен. И логично је што није нађен јер се Џида уопште и није убио,

После извесног времена виђен је у Паризу на Монмартру у једној радњи. Предузимљиви новинар „Дерби Ивнинг Телеграфа" успео је да му се приближи, али је Џида побегао чим је угледао фото-репортера.

Потом се неко присетио да закуца на врата његове куће у Дербиширу. Врата је отворио младић сличан Џиди као јаје јајету, изјавио да нема појма о било каквом нестанку као и то да он није Автар Синг Џида!

Питер Пипел је био уважени асистент војног колеџа у Шривенему, грофовија Вилтшир. Непрекидно је сарађивао с Министарством одбране за програме високе технологије. Водио је, иначе, миран живот између посла и породице.

Почетком фебруара 1987, после вечере код пријатеља, оставио је жену пред вратима куће и увезао „форд" у гаражу. Сутрадан ујутро жена је приметила да га нема у кревету и да уопште и није ту преноћио. Сишла је у гаражу и видела га како спава али заувек. Лежао је испод упаљених кола, уста код самог ауспуха.

Полиција је опет сигурна да је научник извршио самоубиство, мада не даје објашњење како је мотор могао да ради најмање целе ноћи у затвореној гаражи, нити да укаже на мотиве самоубиства.

Ујутро 30. марта 1987. Дејвид Сендс, техничар предузећа „Еразмус", филијале „Одбрамбеног система Маркони", изишао је из куће и кренуо на посао. Радио је на пројекту новог радара који може да „везује" ваздушне и земаљске системе, веома сложеног механизма за још сложенији систем заштите „рата звезда".

Сендс се, као и сваког дана, нашао на ауто-путу А 33, али је убрзо, из необјашњивих разлога, направио заокрет у облику слова U, прешао на споредан и готово напуштен пут, стигао до места Попам у Хамширу и ту се, у свом „остину", брзином од сто четрдесет километара на сат, залетео у давно напуштено здање ресторана. Његови остаци нађени су у олупини аутомобила чији је пртљажник био пун помоћних резервоара с бензином.

Сендс је идентификован захваљујући вилицама, то јест зубима. Полиција је и овог пута сигурна у самоубиство. Наравно, нема званичног објашњења откуд толики бензин у „остину", боље рећи зашто је Сендс свој аутомобил претворио у праву бомбу.

Роберт Гринхол, стручњак „Одбрамбеног система Маркони", сећаће се док је жив 17. априла 1987. Тог дана пошао је са женом на мали излет, али је пре тога скокнуо до путничке агенције и купио две авионске карте за Брисел где су намеравали да проведу други медени месец.

Наставили су вожњу и све је текло уредно до месташца Марденхајд у Берксширу. Ту је Гринхол рекао жени да га мало причека, дочепао се најближег моста и скочио. Али, мада је висина с које се бацио била сасвим пристојна – дванаест метара, што би одговарало четвртом спрату – Гринхол није погинуо. С напуштене пруге, где је пао, одвезен је у болницу.

Када се, након подужег времена, вратио кући, па на посао, одбио је да зуцне о ономе што се догодило. Истина, полиција није ни инсистирала, тачније – није га ништа ни питала, ваљда да се не би узбуђивао. Инспекторима није било сумњиво што је купио карте за Брисел и истог дана својевољно покушао да себи одузме живот.

После толиких самоубистава у „Одбрамбеном систему Маркони" почело је да заудара. Толико да је Тревор Најт, научник који је радио на новој супертајној ракети, 25. марта 1987. одлучио да се надише свежег ваздуха у гаражи своје куће у Харпендену, Хертфордшир.

НАСТАВАК НА СЛЕДЕЋОЈ СТРАНИ

Пошто је паркирао аутомобил, наместио је црево на ауспух, други крај убацио у кола, сео на возачко место и упалио мотор. То је, бар, званична верзија полиције која се ниједног часа не пита шта се то догађа у главама британских научника.

Џон Фери, бивши генерал и директор маркетинга „Одбрамбеног система Маркони", већ дуже време пати од несанице. Толики покојници, па онда чудновати инцидент пре три месеца када је једва избегао камион који га је јурио пуном брзином.

Обузет црним мислима Фери је сачекао да једног августовског поподнева остане сам у кући да би се, помоћу разних цеви, спојио са електричном струјом. Самоубиство, наравно, мада помало необично, поготово за једног бившег веома храброг британског генерала.

Алистер Бекам, инжењер електронике у „Плесију", који врши тајна истраживања за Морнарицу Њеног Величанства, није познавао Џона Ферија мада станује на два корака од њега. Бекам није депресиван тип, а нема ни разлога да буде, у животу му све тече лепо и глатко.

Па ипак, почетком септембра, супруга, када се предвече вратила кући, затекла је његов леш. И он се, као и Фери, обавио металним жицама и укопчао у струју.

Два смртна случаја од струјног удара у року од пет дана нису чудна полицијским инспекторима. Чак ни податак да је нестао уређај против струјног удара који је инжењер Бекам недавно инсталирао. Као да се покојник потрудио да тај уређај тако добро сакрије да до данас није нађен.

Враћање кола у гаражу је, изгледа, сложена операција за британске научнике. У те научнике спада и Ендрју Хол, веома млад директор „Бритиш аероспејса" заокупљен радом на веома поверљивом пројекту за Министарство одбране.

Крајем прошлог септембра Хол, веома смирена и уравнотежена особа ако је веровати његовим пријатељима, вратио се кући, убацио ауто у гаражу, повезао гумено црево са ауспухом, други крај ставио у кола, сео на возачко место, упалио мотор и сачекао смрт. Баш као и Тревор Најт шест месеци раније. Самоубиство, јасно као дан.

Списак се не завршава са ових десет лешева. Шени Ворен, секретарица фирме „Микроскоп" коју је нешто раније купио „Одбрамбени систем Маркони", нађена је удављена у језерцету дубоком једва метар, руку везаних иза леђа. Језерце се, каква чудна подударност, налази на стотинак метара од куће оног Роберта Гринхола који је само три дана раније скочио с моста и остао жив.

Затим Ричард Пју, дизајнер компјутерског хардвера, који је радио поверљив посао за Министарство одбране. Он је нађен у свом стану с пластичном кесом на глави и везаних ногу. Слично, с пластичном кесом на глави, завршио је и Марк Визнер, такође стручњак за компјутерске системе.

Виктор Мур, инжењер дизајнер код „Марконија", убио се пилулама за смирење које, иначе, није никада употребљавао. Колина Фишера, физичара светског гласа, убила је ножем љубавница пре него што је усмртила и себе мада су обоје имали преко шездесет година и били складан пар. И тако даље, и тако даље.

У Енглеској се неки паметњаковић сетио да зарони у фантастику претпоставком да су се научници поубијали следећи тајанствено наређење: „Треба да се убијеш!" које им је стигло преко компјутерских терминала као врста поруке која се прима мозгом а не очима и извршава аутоматски.

Ова претпоставка је одбачена као бесмислена. Министарство одбране и полиција инсистирају на теорији апсолутне случајности и позивају се на статистику тврдећи да је проценат самоубистава научника исти као и национални проценат. Што се тиче крајње необичних околности, коментари су изостали.

Никаква званична истрага не повезује ове смрти, али је Пентагон недавно тражио све податке о двадесет два британска држављанина који су, непосредно или посредно, били у вези са истраживањима на „рату звезда". На том списку налазе се и сва имена поменута у овом тексту. Њима се, у последње време, бави и британска штампа, али се ограничава на изјаве удовица. У припреми је и телевизијска серија.

А истина? Она лежи под земљом иза зидова гробља. У свету научника, „рата звезда" и војних досијеа, уосталом, тајна је правило. А мртва уста не говоре.

Б. Дожић

ОД ЛОНДОНА ДО ГИНИСА 72.000 КМ

НИ НИСУ

Око два по подне, 18. новембра тек минуле године. На београдском Тргу Републике, између „Коња" и „Градске кафане", повећа група окупљених пролазника аплаудира тројици младића из црвеног двоспратног аутобуса, потпуно несвесни чињенице да заправо приређују један топао пријем. На то, хладни Енглези, како ће нешто касније сами рећи, неће остати – хладни. Напротив. Загрејаће се толико да ће боравак у нашем граду продужити максимално, до првог сумрака. Онда иду даље, на исток са тежњом скретања ка југу.

На вратима аутобуса поред тројице младих Енглеза је и Александар Спасић, један од представника Гиниса у Југославији. Објашњава ко су Енглези, одакле им аутобус, где путују и зашто. Каже да ће по завршетку путовања, предвиђеног да траје годину дана, ући право у Гинисову књигу рекорда. Уз пут ће прикупљати добровољне прилоге у корист покрета „Спасимо децу" и остављати их земљама у којима су их прикупили. Први и једини прилог у Београду добили су од „YU-ГИНИСА" који им је ставио на располагање 50 Гинисових књига рекорда на српскохрватском језику. Књиге су се продавале на лицу места, испред црвеног аутобуса, а прикупљени новац отићи ће одмаралишту за социјално угрожену децу на Дивчибарама које је подигао

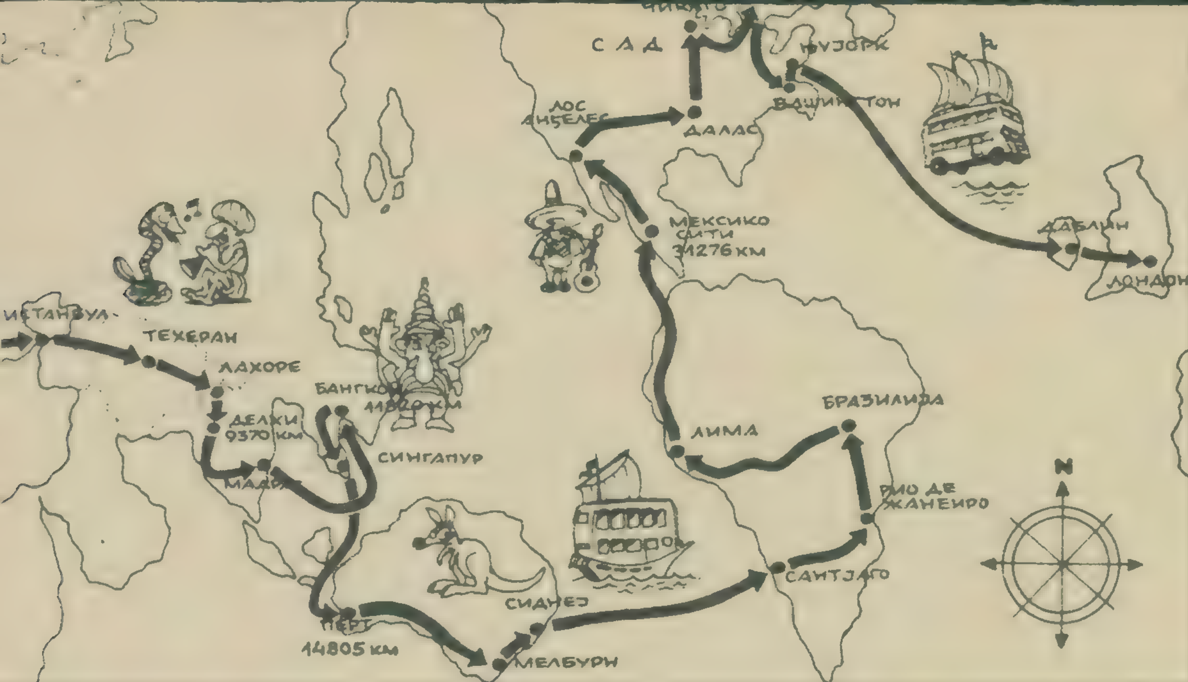

ЕНГЛЕЗИ УВЕК ХЛАДНИ

Ричард, Хјуи и Џони путују око света дабл-декером и на јединствен начин помажу деци

●●●

Спортско-рекреативни центар „25. мај".

И док једни пребирају по џеповима и новчаницима, други се тискају да уђу у аутобус. Међу њима су и два врло млада новинара, Миша Марковић и Љоша Пантић, ученици VII разреда Основне школе „Максим Горки". Хтели би да завире унутра не само због професионалне радозналости: двоспратне аутобусе видели су само на филму, волели би да који минут проведу унутра. Хјуи Томпсон, Стил Ричард и Џони Вестон, наравно, немају ништа против. Користимо продорност млађих снага да бисмо и сами ушли унутра. Већ на првом кораку, тј. степенику, видимо да је приземље аутобуса уређено као складиште: су резервни делови, алат, разноразна уља и мазива. Одмах уз складиште је мала кухиња. Горе, на спрату, Ричард нам прво показује мало купатило, затим пролазимо кроз „спаваћу собу" у којој су три кревета и простор за пртљаг и улазимо у „дневну собу". Нуде нас да седнемо.

Питамо како су дошли на идеју да крену на пут дуг 72.000 km.

– Идеја заправо и није наша – признаје Ричард. – Дао нам је заједнички пријатељ који није имао довољно воље да је спроведе. Како је нама у међувремену пропао посао са рестораном који смо отворили, учинило нам се згодно да организујемо једно такво путовање. Један од првих услова да га и спроведемо био је да постанемо „професионални" возачи аутобуса. Овај наш дабл-декер је прилично стар, 31 му је година, нема серво уређаје и врло је тежак за вожњу. Да би га човек савладао потребне су му две веома јаке руке и једна исто тако јака нога. Зато смо сва тројица, у току припрема, много времена посветила и стицању физичке кондиције.

Између осталог, од Ричарда смо сазнали да су припреме трајале пуних 18 месеци: толико им је времена требало да комплетно преуреде и опреме костур аутобуса који су добили и да прикупе око 22.000 фунти, колико мисле да ће их путовање стајати. Све унутрашње радове сами су обавили и сваку фазу исликали. За успомену.

У оквиру припрема, а ради прикупљања новца, познати амерички егзибициониста Боби Ор провозао је овај њихов двоспратни аутобус на – два точка! Да ли је могуће? Јесте, тврде сва тројица и показују слике са ове јединствене вожње. Нема места неверовању тим пре што су се и њихов аутобус и Боби Ор после те вожње нашли у Гинисовој књизи рекорда. Колико је била дугачка стаза на којој је Ор ову грдосију успео да вози на два точка, питамо.

– Тачно 246,8 метара – одговара Хјуи.

Занима нас јесу ли примили разне вакцине, имају ли најнеопходније лекове.

– Потпуно смо избушени – каже Хјуи. – За сваки случај носимо и разне лекове, противотрове. Истини за вољу, мање се плашимо змија него разних ситних инсеката који могу да нам створе велике проблеме. По свему што смо сазнали, најтеже ће нам бити у Јужној Америци. Тамо још нико није прошао са једним дабл-декером: ми ћемо бити први. Надамо се не и последњи којима је тако нешто пало на памет.

Пре него што смо се растали са тројицом храбрих момака сазнали смо и да у складишту имају три бицикла, за сваки случај, да ће кроз Азију настојати да возе у конвоју и то на челу јер су најспорији и да ће им се у Индији прикључити Ендру Чемпмен, ауто-механичар из Лондона који ће, пошто се искрцају у Аустралију, добро претрести три деценије стар аутобус. С обзиром да је Чемпмен један од најбољих механичара „Лиланда", произвођача ових аутобуса, Џони, Ричард и Хјуи се надају да их њихова покретна кућа неће издати и бити евентуални разлог за прекид путовања. Желимо им добре путеве и добре људе!

О. В.

Снимио: ***Љ. Патрногић***

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

СВИ У ВОДУ!

Џејсон је, балансирајући на прамцу чамца који је тонуо, као луд махао према обали у нади да ће их неко приметити. Неколико људи му је одмахнуло у знак поздрава не схватајући шта се догађа

Седамнаесторо британске деце, узраста између дванаест и петнаест година, проводило је прошло лето у кампу приморског места Аржел-сир-Мер на југу Француске. О њима су водили рачуна васпитачи и два инструктора за спортове на води: двадесетпетогодишњи Џејсон Меткалф и четрдесетпетогодишњи Тони Тејлор. Они су их учили да пливају, једре на дасци, гњурају...

Једног јутра Џејсон и Тони повели су седамнаесторо деце, дечака и девојчица, на једрење кроз бискајски залив од Аржел-сир-Мер до Колиура, осамнаестак километара удаљеног места у близини шпанске границе.

Седам метара дугачка једрилица имала је и мотор од десет коњских снага, али га нису употребили. И на повратку, касно по подне, дувао је нешто јачи ветар, па су три црвена једра као од шале носила плави чамац пун раздрагане деце. Џејсон, који је крманио кроз залив, прилегао је да се одмори.

Мотор се покварио

Изненада, на око два километра од Аржел-сир-Мера, пробудио га је Тони и рекао му: „У чамац улази вода!" Џејсон је скочио и са ужасом се уверио да вода продире кроз пукотину усред чамца, тачно на месту где је причвршћена кобилица. Ветар је дувао јаче него када су кренули назад и таласи су запљускивали чамац који је зарањао све дубље.

И Џејсон и Тони су зграбили пумпу да би избацили воду, али није вредело. „Сви у воду!", викнуо је Џејсон. „Нећете потонути, сви имате прслуке за спасавање. И држите се чамца!"

Чим су деца поскакала у море, инструктори су уз помоћ бурета покушали да избаце воду из чамца. Време се кварило, ветар је опасно љуљао чамац и Џејсон и Тони су брже-боље скинули једра, савили их и склонили испод седишта.

Онда су позвали децу натраг у чамац па су сви заједно, рукама, капама, пластичним кесама, патикама, избацивали воду која је непрекидно продирала кроз пукотину. Срећом, није завладала паника јер су сви имали посла, а и копно није било далеко.

Џејсон се сетио да упали мотор и очајнички је покушавао да бок чамца окрене супротно од све виших таласа. То се претворило у трку с временом пошто је чамац и даље урањао. Тако су се борили око пола километра, а онда их је преплавио велики талас. Мотор је закркљао и стао.

Неколико секунди чамац је плутао под водом. Нико се није удавио захваљујући прслуцима за спасавање, али је завладао страх. Нека деца су плакала, вриштала, звала у помоћ, нека су покушавала да смире своје другове и другарице, чак и шалећи се на рачун незгоде.

Напади астме

Док је Тони умиривао успаничену децу, Џејсон се попео на прамац чамца испод површине воде и, једва одржавајући равнотежу, почео као луд да маше рукама према обали у нади да ће их неко приметити. Лакнуло му је када му је двоје-троје људи који су једрили на дасци одмахнуло. Али, они су само отпоздрављали јер се нико од њих није зауставио. Нико није схватио шта се догађа.

Двадесетак минута касније, када је Џејсон већ мислио да им нико неће притећи у помоћ, један човек на дасци је успорио, мало их гледао, окренуо даску у правцу обале и нестао. Да ли је приметио у каквом су положају?

А онда је један од дечака добио напад астме. Док му је Тони помагао да се умири, тринаестогодишњу девојчицу је ухватио грч стомака. Затим је други дечак почео убрзано да дише. Џејсон је знао да то може да буде веома опасно, нарочито ако се дете онесвести, и допливао је до њега да би га придржавао. Тада је и девојчица која се грчила добила напад астме.

Док су им и старија деца, која су остала смирена, помагала, појавио се чамац са спасиоцима, а за њим и полицијски чамац. Деца, која су у води провела више од једног сата, превезена су у болницу да се опораве од шока и изнурености.

„Било је паклено", рекао је Џејсон Меткалф. „Тек сада сам постао свестан колика је одговорност водити децу по мору, чак и по лепом времену, чак и на кратка путовања. Убудуће ћу, ако икад поново преузмем на себе клинце, унапред обезбедити чамац као да нас чека бродолом на отвореном мору!"

Б. Д.

Илустровао Драгутин Њежић

ТАЛИЧНИ ТОМ

РАТ И МИР У ПЕЈНФУЛ ГАЛЧУ

ПИШЕ: ГОШИНИ (GOSCINNY)
ЦРТА: МОРИС (MORRIS)

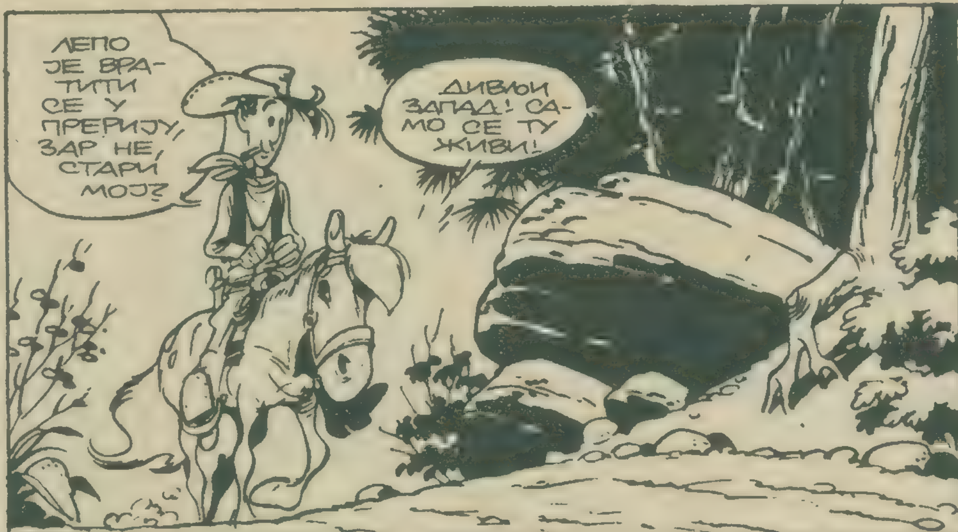

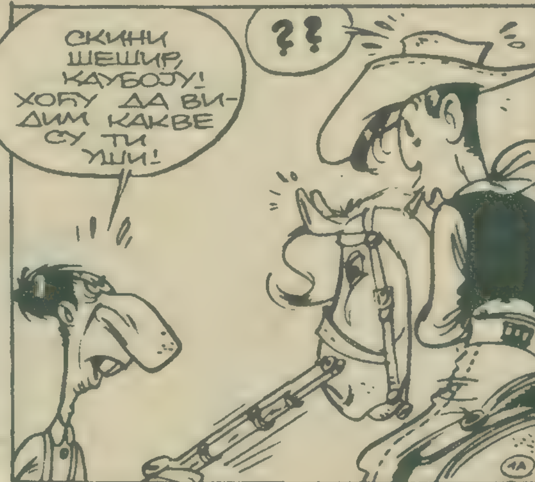

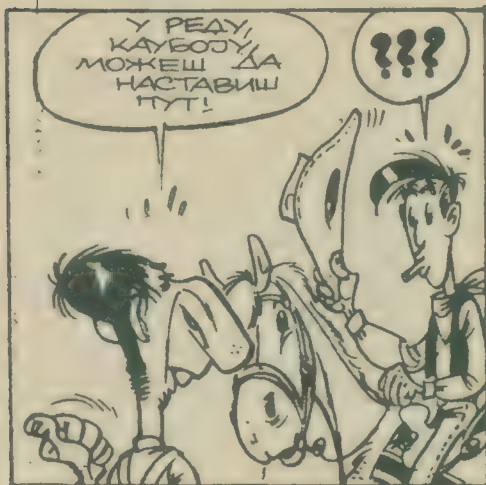

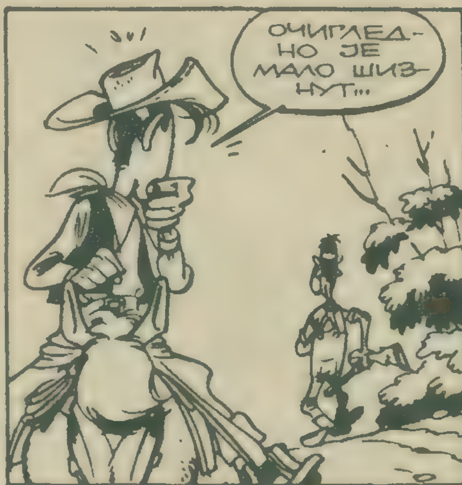

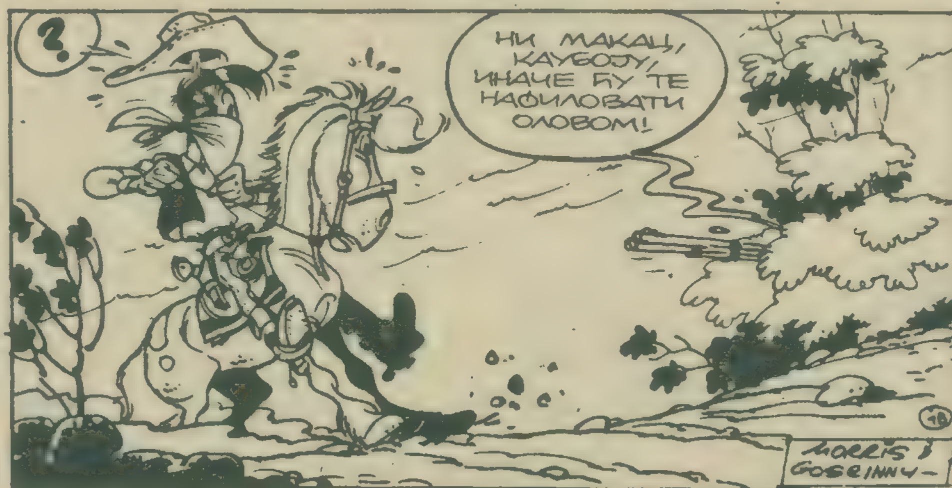

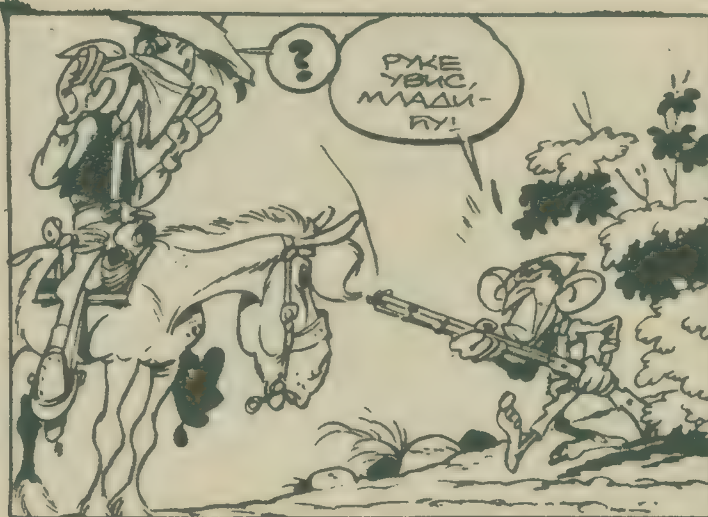
?
РУКЕ УВИС, МЛАДИЋУ!

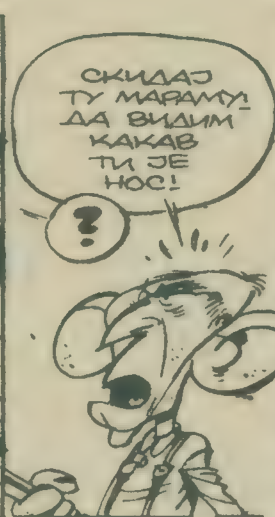
СКИДАЈ ТУ МАРАМУ! ДА ВИДИМ КАКАВ ТИ ЈЕ НОС!
?

У РЕДУ ЈЕ! КРЕНИ СЛОБОДНО ДАЉЕ!

ПА ДОБРО, КАКАВ ЈЕ ТО ФАЗОН КОД ВАС ДА ЉУДИМА ЗАГЛЕДАТЕ У ЛИЦЕ?!

МАЛОЧАС ЈЕ ЈЕДАН ТРАЖИО ДА МУ ВИДИ УШИ, А...
УШИ, КАЖЕШ? ГДЕ ЈЕ ТАЈ? КУД ЈЕ ОТИШАО?

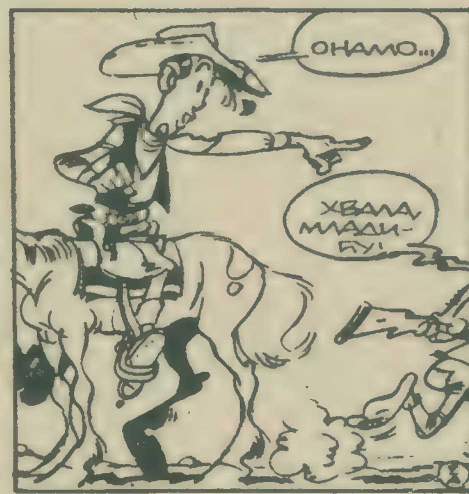
...ОНАМО...
ХВАЛА, МЛАДИЋУ!

У ОВОМ КРАЈУ ИЗГЛЕДА ДА СУ СВИ ЛУДИ!
ТО ЈЕ И МОЈЕ МИШЉЕЊЕ...

НЕЋЕМО ОВДЕ ДА СЕ ЗАДРЖАВАМО, АЛИ ИПАК, МОРАМО НЕГДЕ ДА ПРЕНОЋИМО...

ПЕЈНФУЛ ГАЛЧ
ГРАД МИРА И СРЕЋЕ

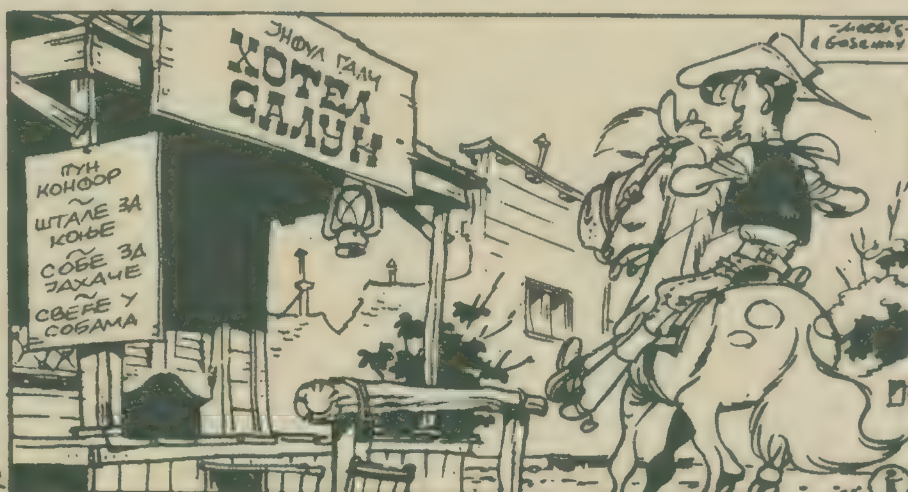
ПЕЈНФУЛ ГАЛЧ
ХОТЕЛ САЛУН
ПУН КОНФОР ~ ШТАЛЕ ЗА КОЊЕ ~ СОБЕ ЗА ЈАХАЧЕ ~ СВЕЋЕ У СОБАМА

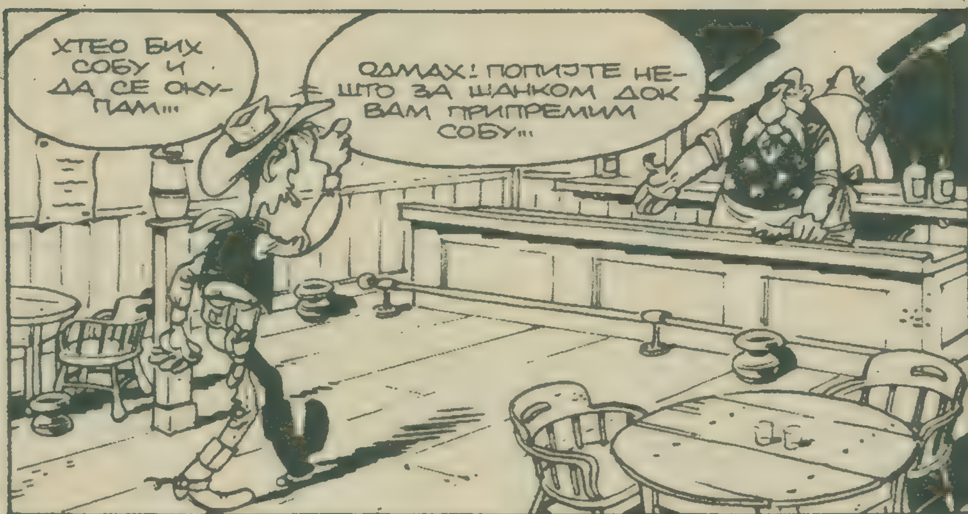

ХТЕО БИХ СОБУ И ДА СЕ ОКУПАМ...
ОДМАХ! ПОПИЈТЕ НЕШТО ЗА ШАНКОМ ДОК ВАМ ПРИПРЕМИМ СОБУ...

ДОЛАЗИТЕ ИЗДАЛЕКА, СТРАНЧЕ?
АХА!
ПЛОП!

БУДИ ЉУБАЗАН ПА СКИНИ ШЕШИР, СТРАНЧЕ! ХОЋУ ДА ТИ ВИДИМ УШИ...

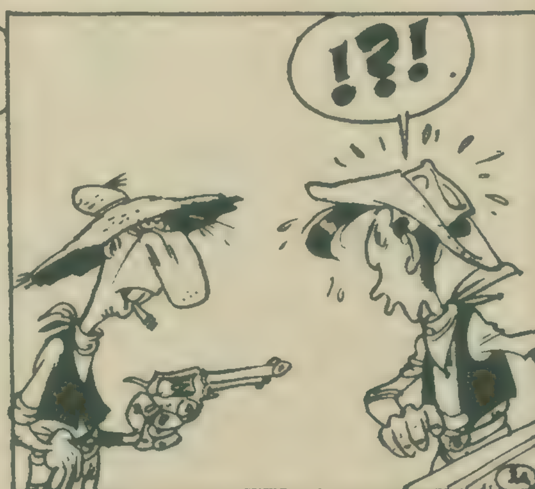

!?!

ЕВО ТИ МОЈЕ УШИ! НАГЛЕДАЈ СЕ! ЈЕ Л' ТИ СЕ СВИЂАЈУ?

СВИЂАЈУ МИ СЕ, ЈЕР ВИДИМ ДА НИСИ О' ХАРА...
?

ПА И НИСАМ... ЈА СЕ ЗОВЕМ ТОМ!
СРЕЋА ТВОЈА, СТРАНЧЕ! 'АЈД ДА ГУЦНЕМО ПО ЈЕДНУ!

А ЈОШ СИ СРЕЋНИЈИ ШТО НЕМАШ ДЕБЕЛУ ЦРВЕНУ НОСЕКАЊУ КАО О'ТИМИНСОВИ!

???
MORRIS & GOSCINNY

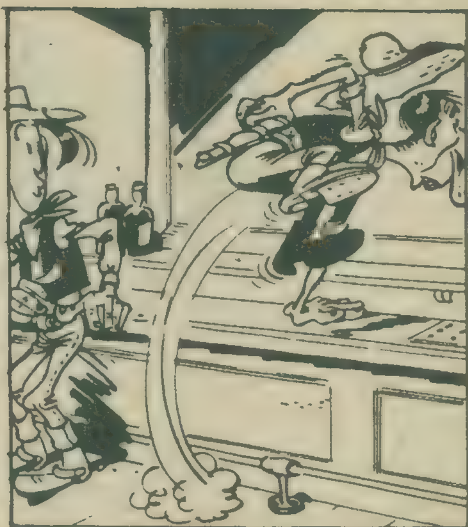
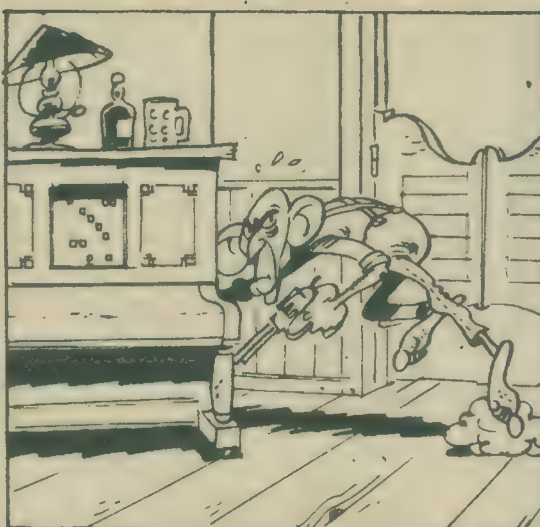

ЕЕЕЕЈ!
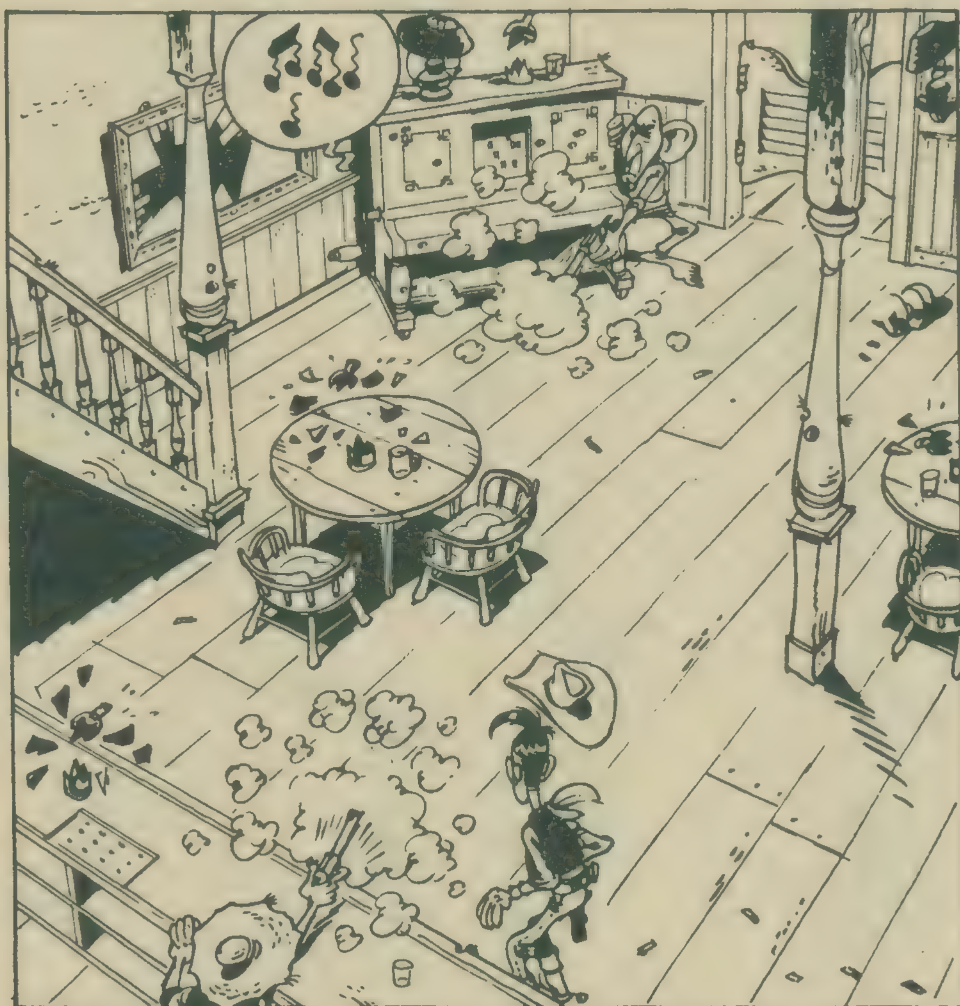

АЛИ, ГОСПОДО, МОЛИМ ВАС!!!
ЦАК!
ЦАК!
ЦАК!
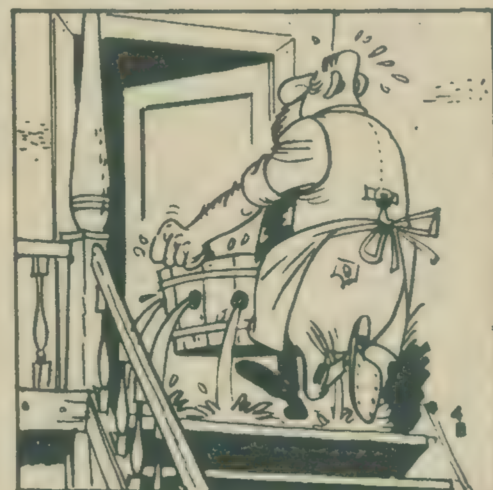

ПРОКЛЕТСТВО! НЕМАМ ВИШЕ МЕТАКА!
ШКЉОЦ!
ШКЉОЦ!

У, БОГА МУ! ИСПУЦ'О САМ СВЕ!
ШКЉОЦ!
ШКЉОЦ!

СРЕШЋЕМО СЕ ОПЕТ, О'ТИМИН-СЕ!
КАД ГОД ЗАЖЕ-ЛИШ, О'ХАРА!

ВЕЋ ТРЕЋИ ПУТ ОВЕ НЕДЕЉЕ! УЖАС ЈЕДАН!
СИПАЈТЕ МИ ВОДУ ЗА КУПАЊЕ И ДОЂИТЕ ДА МИ ОБЈАСНИТЕ ОВУ ЛУДОРИЈУ!

ДАКЛЕ, У ЧЕМУ ЈЕ СТВАР?

ИЗМЕЂУ ДВЕ ВЕЛИКЕ ПОРОДИЦЕ У ОВОМ КРАЈУ, О'ХАРА И О'ТИМИНСОВИХ, ВЛАДА ДАВНАШЊА МРЖЊА...

НИКО НЕ ЗНА ЗАШТО, ЈЕР ТО ЈЕ ПОЧЕЛО У ДАВНОЈ ПРОШЛОСТИ! АЛИ ЧИМ НЕКИ О'ХАРА СРЕТНЕ НЕКОГ О'ТИМИНСА, ОН ПУЦА, И ОБРНУТО...
САПУН!

О'ТИМИНСОВИ ИМАЈУ ДЕБЕЛЕ ЦРВЕНЕ НОСЕВЕ, А О'ХАРЕ – ВЕЛИКЕ КЛЕМПАВЕ УШИ! ПО ТОМЕ ПРЕПОЗНАЈУ ЈЕДНИ ДРУГЕ...

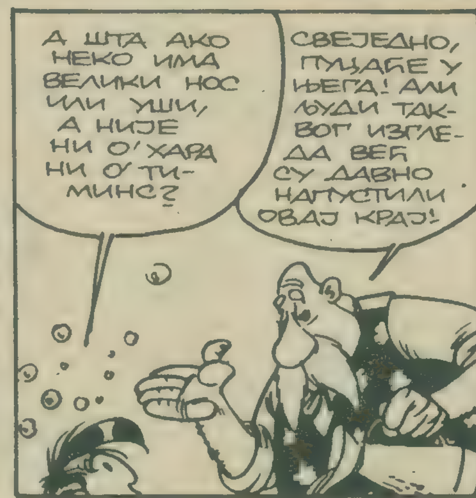
А ШТА АКО НЕКО ИМА ВЕЛИКИ НОС ИЛИ УШИ, А НИЈЕ НИ О'ХАРА НИ О'ТИМИНС?
СВЕЈЕДНО, ПУЦАЋЕ У ЊЕГА! АЛИ ЉУДИ ТАКВОГ ИЗГЛЕДА ВЕЋ СУ ДАВНО НАПУСТИЛИ ОВАЈ КРАЈ!

НЕКИ ЧАК ИЗБЕГАВАЈУ ПИЋЕ, ДА НЕ БИ ДОБИЛИ ЦРВЕН НОС!
ПЕШКИР!

АКО СТАЛНО ПУЦАЈУ ЈЕДНИ У ДРУГЕ, ОНДА СИГУРНО ВИШЕ НИЈЕ ОСТАЛО МНОГО О'ХАРА И О'ТИМИНСОВИХ!
НА ЖАЛОСТ, ЈЕСТЕ! И ЈЕДНИ И ДРУГИ ВЕОМА ЛОШЕ ГАЂАЈУ...

ИЗВИНИТЕ, МОРАМ ДА СИЂЕМ! ДОШАО ЈЕ ГРАДОНАЧЕЛНИК...

ОВАКО СЕ ДАЉЕ НЕ МОЖЕ, ГРАДОНАЧЕЛНИЧЕ!
АВАЈ, ДРАГИ МОЈ, ЈА САМ ТУ НЕМОЋАН!

ЈЕСУ ЛИ У ВАШЕМ ГРАДУ ЧЕСТЕ ОВАКВЕ ПУЦЊАВЕ?

ГРАДОНАЧЕЛНИЧЕ, ОВО ЈЕ ТАЛИЧНИ ТОМ...
ТАЛИЧНИ! ПА ТО ЈЕ ДИВНО! ЧУО САМ ЗА ВАС...

ОБИЂИТЕ ГРАД СА МНОМ! БИЋЕ ВАМ ЈАСНО НА КАКВОЈ СМО МУЦИ...

СИНОЋ СМО ОВДЕ ПРИРЕДИЛИ МАСКЕНБАЛ! ЈЕДНОМ ЧОВЕКУ ЈЕ ПАЛО НА ПАМЕТ ДА СТАВИ ЦРВЕНИ НОС ОД КАРТОНА! ВИДЕО ГА ЈЕ ЈЕДАН О'ХАРА И... ИМАМО 12 РАЊЕНИХ...

ОВДЕ СУ ПРЕКЈУЧЕ ТРИ О'ТИМИНСА ОПКОЛИЛА ЈЕДНОГ О'ХАРУ! ЧЕТВРТ САТА СУ ПУЦАЛИ У ЊЕГА! И НИСУ ГА ПОГОДИЛИ!

ПРОШЛЕ НЕДЕЉЕ, ИЗВЕСНИ О'ХИГИНС ЈЕ ДОШАО ОВАМО ДА ПИТА ДА ЛИ ИМА ПОШТЕ ЗА ЊЕГА! ПРОЛАЗИО ЈЕ ЈЕДАН О'ХАРА И УЧИНИЛО МУ СЕ ДА ЧУЈЕ "О'ТИМИНС"! РЕЗУЛТАТ ВИДИТЕ И САМИ...
ПОШТА

ПОШТАР ЈЕ ДАО ОСТАВКУ, А О'ХИГИНС ПОДНЕО МОЛБУ ЗА ПРОМЕНУ ПРЕЗИМЕНА...

ВИДИМ ДА ВАМ НИЈЕ ЛАКО, ГРАДОНАЧЕЛНИЧЕ! ЖЕЛИМ ВАМ МНОГО СРЕЋЕ...

ОСТАНИТЕ С НАМА, ТАЛИЧНИ! ОСТАНИТЕ ДА НАМ ПОМОГНЕТЕ...
НЕ... НЕ МОГУ!

ОБИЂИТЕ О'ХАРЕ И О'ТИМИНСОВЕ! ВИ СТЕ СТРАНАЦ, МОЖДА ЋЕ ВАС ПОСЛУШАТИ...

ПА ДОБРО... МОГУ ДА ПОКУШАМ!
ХВАЛА! МНОГО ХВАЛА!

ФАРМА О'ХАРИНИХ ЈЕ ЗАПАДНО ОД ГРАДА, А О'ТИМИНСОВИХ ОДМАХ ИЗАЊИХ!
У РЕДУ, ИДЕМ ТАМО ЧИМ МИ ПУСТИТЕ РУКУ!

ПАРДОН! ЧУО САМ ВАШ РАЗГОВОР С ГРАДОНАЧЕЛНИКОМ!
?

АКО НЕ УСПЕТЕ ДА ИХ ИЗМИРИТЕ, МОЛИМ ВАС, БАР ИХ НАУЧИТЕ ДА БОЉЕ ГАЂАЈУ...

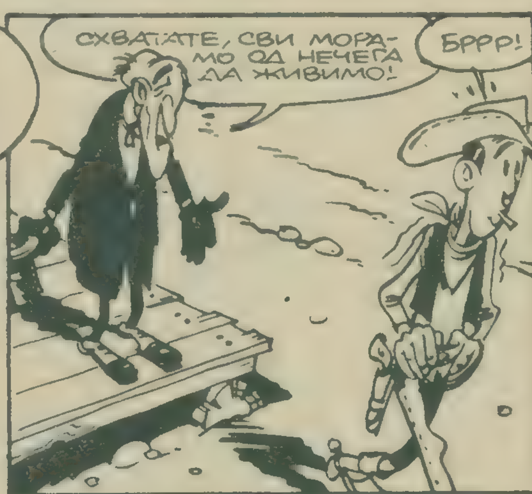
СХВАТАТЕ, СВИ МОРАМО ОД НЕЧЕГА ДА ЖИВИМО!
БРРР!

КУД СТЕ ПОШЛИ, ТОМЕ?
КОД О'ХАРА И ТИМИНСОВИХ!

ОНДА, АКО НЕМАТЕ НИШТА ПРОТИВ, ПЛАТИТЕ МИ ОДМАХ РАЧУН!
!

ПИТАМ СЕ У ШТА СМО СЕ ТО УПУСТИЛИ, МУЊО...
У НЕКУ ГЛУПОСТ, КАО И ОБИЧНО!

ФАРМА О' ХАРА
ЗАБРАЊЕН ПРИСТУП КОЊОКРАДИЦАМА, О'ТИМИНСОВИМА И КОЈОТИМА
ОСТАЛИМ

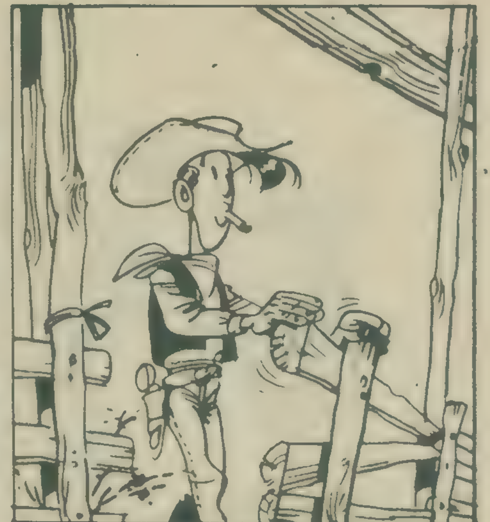

ИМА ЛИ КОГА?

РУКЕ УВИС, И ИСТУРИ МАЛО НОС НА СУНЦЕ, ДА ГА ВИДИМО!

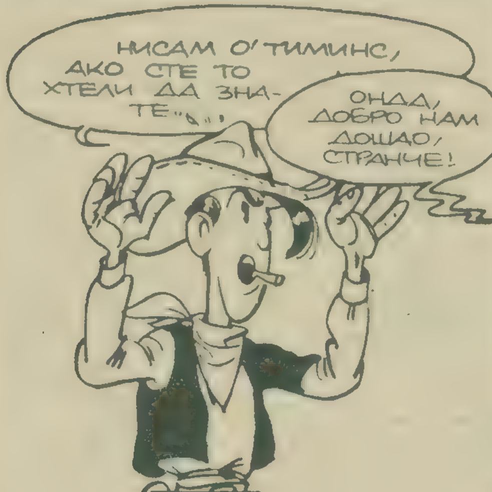
НИСАМ О'ТИМИНС, АКО СТЕ ТО ХТЕЛИ ДА ЗНАТЕ...
ОНДА, ДОБРО НАМ ДОШАО, СТРАНЧЕ!

АКО БИХ МОГАО МАЛО ДА СЕ ОКРЕПИМ...
НАРАВНО! ИЗВОЛИ, СТРАНЧЕ!

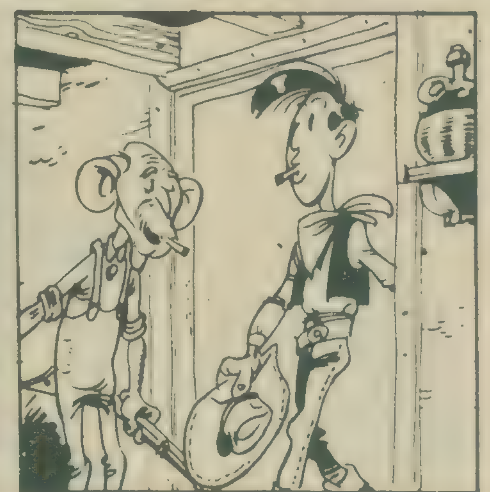

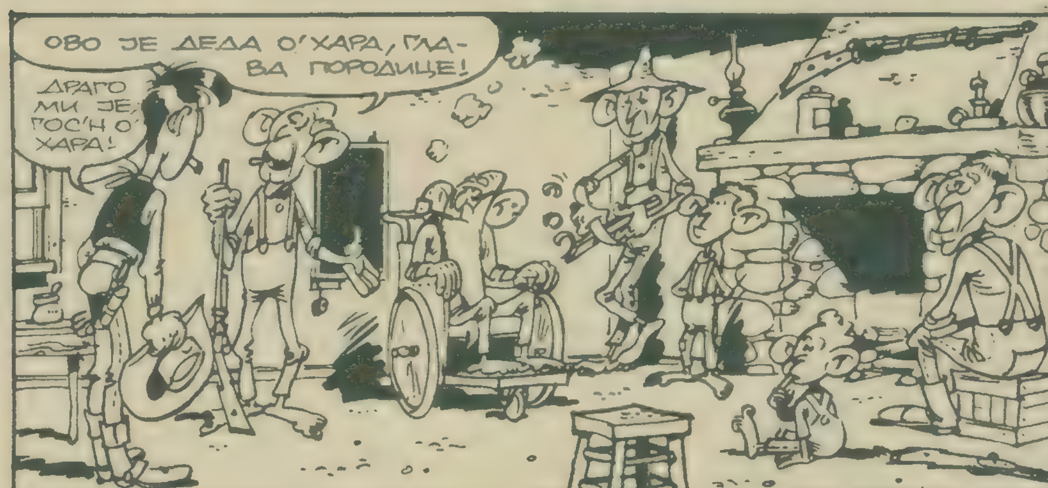
ОВО ЈЕ ДЕДА О'ХАРА, ГЛАВА ПОРОДИЦЕ!
ДРАГО МИ ЈЕ, ГОС'Н О'ХАРА!
8

MORRIS & GOSCINNY
МИР С ТОБОМ, СТРАНЧЕ! УЂИ!
О' ТИМИНС
О' ХАРА

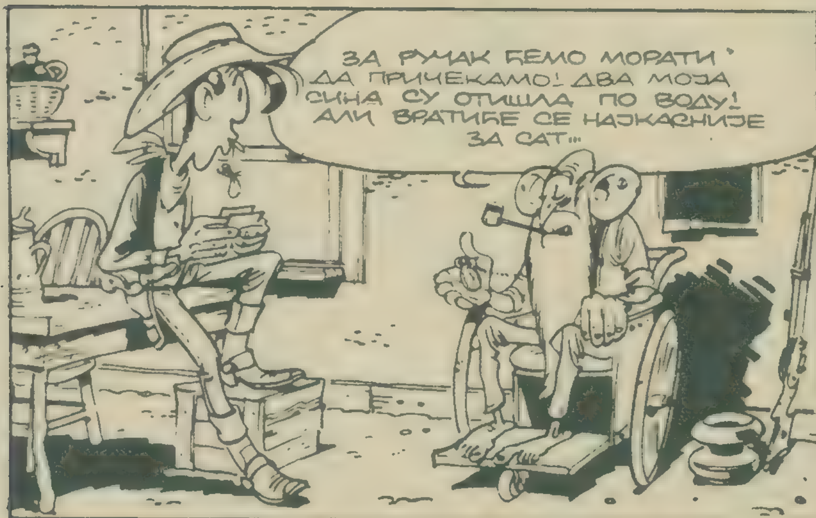
ЗА РУЧАК ЋЕМО МОРАТИ ДА ПРИЧЕКАМО! ДВА МОЈА СИНА СУ ОТИШЛА ПО ВОДУ! АЛИ ВРАТИЋЕ СЕ НАЈКАСНИЈЕ ЗА САТ...

КАКО? ПА РЕКА ЈЕ ТУ, ОДМАХ ИЗА ОГРАДЕ!

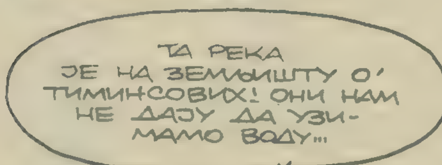
ТА РЕКА ЈЕ НА ЗЕМЉИШТУ О'ТИМИНСОВИХ! ОНИ НАМ НЕ ДАЈУ ДА УЗИМАМО ВОДУ...

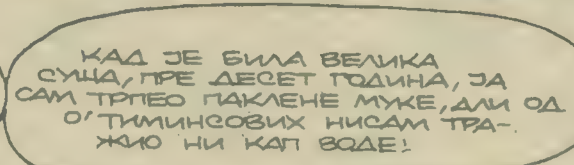
КАД ЈЕ БИЛА ВЕЛИКА СУША, ПРЕ ДЕСЕТ ГОДИНА, ЈА САМ ТРПЕО ПАКЛЕНЕ МУКЕ, АЛИ ОД О'ТИМИНСОВИХ НИСАМ ТРАЖИО НИ КАП ВОДЕ!

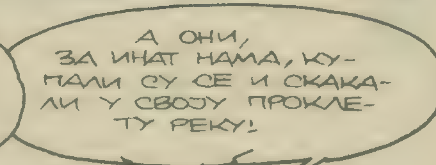
А ОНИ, ЗА ИНАТ НАМА, КУПАЛИ СУ СЕ И СКАКАЛИ У СВОЈУ ПРОКЛЕТУ РЕКУ!

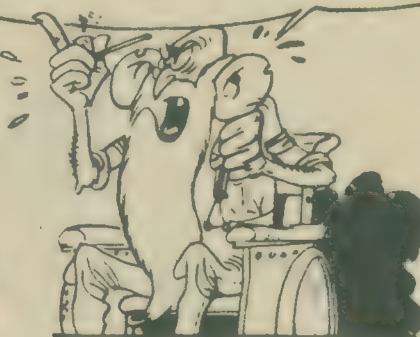

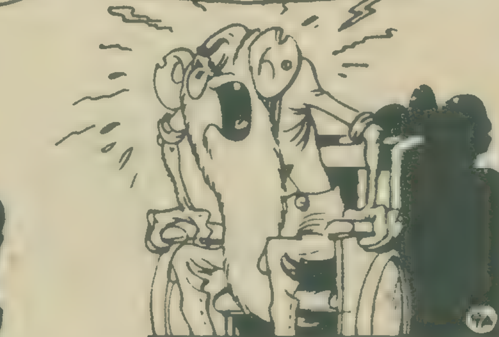

НЕЋУ ЊИХОВУ ВОДУРИНУ, МАКАР МЕ МОЛИЛИ ДА ЈЕ УЗМЕМ! РАЗУМЕТЕ?
СМИРИТЕ СЕ, МОЛИМ ВАС!

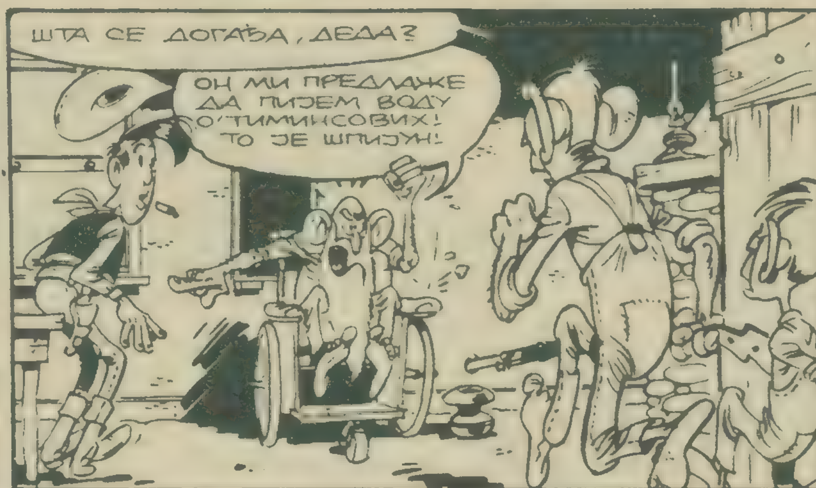
ШТА СЕ ДОГАЂА, ДЕДА?
ОН МИ ПРЕДЛАЖЕ ДА ПИЈЕМ ВОДУ О'ТИМИНСОВИХ! ТО ЈЕ ШПИЈУН!

НАПОЉЕ, СТРАНЧЕ!
ОКЕЈ, ОКЕЈ...

СВИ СУ ТОТАЛНО ЛУДИ, СТАРИ МОЈ!
АЛИ, КОЛИКО ЈА ТЕБЕ ЗНАМ, ТО ТЕ НЕЋЕ ОБЕСХРАБРИТИ...
MORRIS GOSCINNY

ФАРМА О'ТИМИНС
Ми умемо да се бранимо од звечарки, филоксера и О'Хара

НЕКИ СТРАНАЦ...
СКИНУЋУ МУ ШЕШИР МЕТКОМ, ДА МУ ВИДИМ УШИ!

ФИЈУУ! КРООАК!

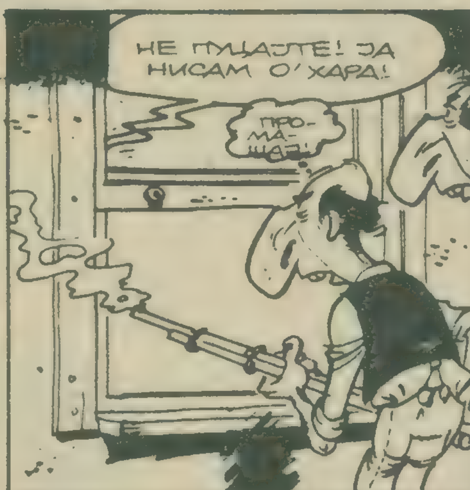
НЕ ПУЦАЈТЕ! ЈА НИСАМ О'ХАРА!
ПРО-МА-ШАЈ!

ЈА САМ МАТОРКО О' ТИМИНС, СТРАНЧЕ! КО СИ ТИ И ШТА ТРАЖИШ?

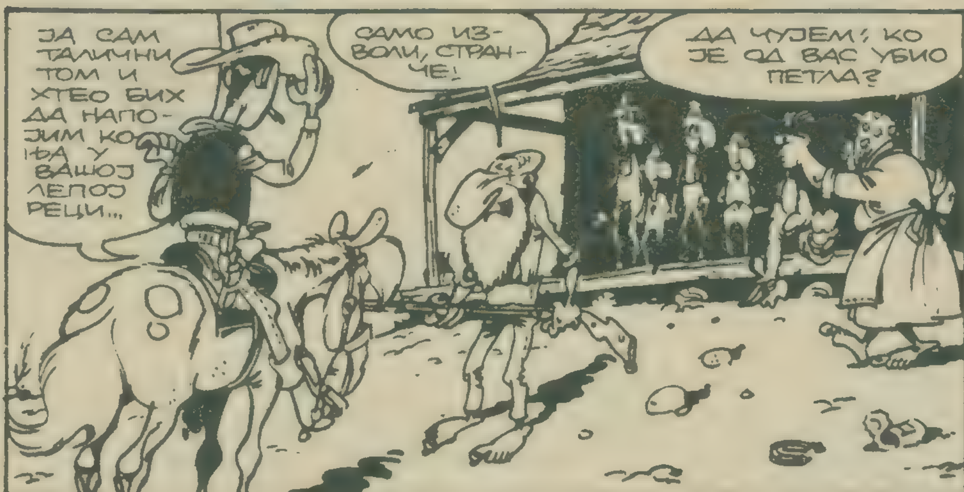
ЈА САМ ТАЛИЧНИ ТОМ И ХТЕО БИХ ДА НАПОЈИМ КОЊА У ВАШОЈ ЛЕПОЈ РЕЦИ...
САМО ИЗВОЛИ, СТРАНЧЕ!
ДА ЧУЈЕМ: КО ЈЕ ОД ВАС УБИО ПЕТЛА?

МИ НИКАД НЕ ОДБИЈАМО ВОДУ НИЈЕДНОЈ ЖИВОТИЊИ, ОСИМ О'ХАРАМА...
И ЈА САД МОРАМ ДА СЕ ПРАВИМ ЖЕДАН!

КАД ЈЕ БИЛА СУША, ЈА САМ СЕ КУПАО СВАКИ ДАН ДА ИМ СЕ НАРУГАМ, МАДА САМ ИМАО ОВОЛИКИ НОС ОД КИЈАВИЦЕ!

ТО ВАМ БАШ НИЈЕ БИЛО ПАМЕТНО! ЈА УПРАВО ДОЛАЗИМ ОД О'ХА...

А ДОБРО ЗНАЈУ ДА НЕ ТРЕБА ТЕРАТИ КОЊА ДА ТРЧИ ТЕК ШТО ЈЕ ПИО ВОДУ!

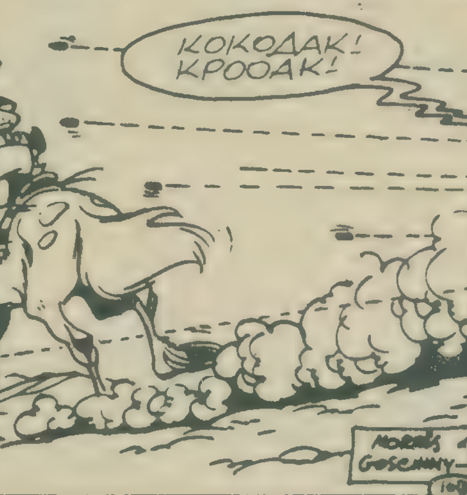
КОКОДАК! КРООАК!
MORRIS & GOSCINNY

ОПШТИНА
А, ТАЛИЧНИ! ЈЕСТЕ ЛИ ИМАЛИ УСПЕ-ХА?

НЕ! ОБА КЛАНА СЕ САСТОЈЕ ОД САМИХ ЛУДАКА! ДА НИСУ ТОЛИКО ЛОШИ СТРЕЛЦИ, САД БИХ ВЕЋ БИО ПОКОЈНИК!

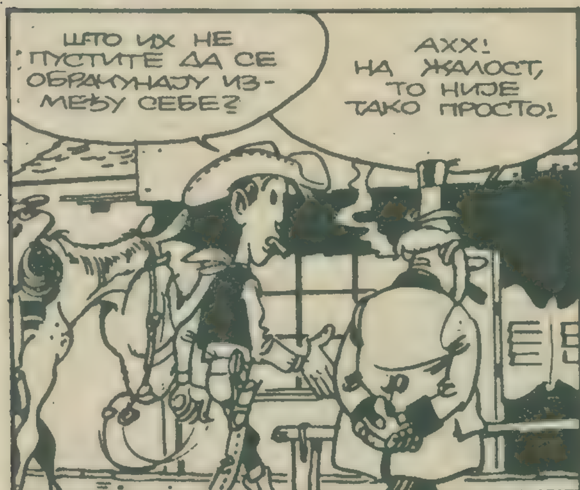
ШТО ИХ НЕ ПУСТИТЕ ДА СЕ ОБРАЧУНАЈУ ИЗ-МЕЂУ СЕБЕ?
АХХ! НА ЖАЛОСТ, ТО НИЈЕ ТАКО ПРОСТО!

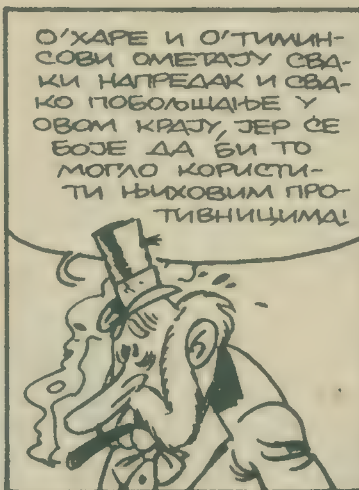
О'ХАРЕ И О'ТИМИН-СОВИ ОМЕТАЈУ СВА-КИ НАПРЕДАК И СВА-КО ПОБОЉШАЊЕ У ОВОМ КРАЈУ, ЈЕР СЕ БОЈЕ ДА БИ ТО МОГЛО КОРИСТИ-ТИ ЊИХОВИМ ПРО-ТИВНИЦИМА!

ЕВО, СУТРА ЋЕМО СВЕ-ЧАНО ОТВОРИТИ НОВИ МОСТ НА ДРУМУ ЗА ПЕЈНФУЛ ГАЛЧ! ЈА СЕ КЛАДИМ ДА ЋЕ ЈЕДНИ ИЛИ ДРУГИ ДА ГА САБОТИРАЈУ!

И ЗАИСТА...

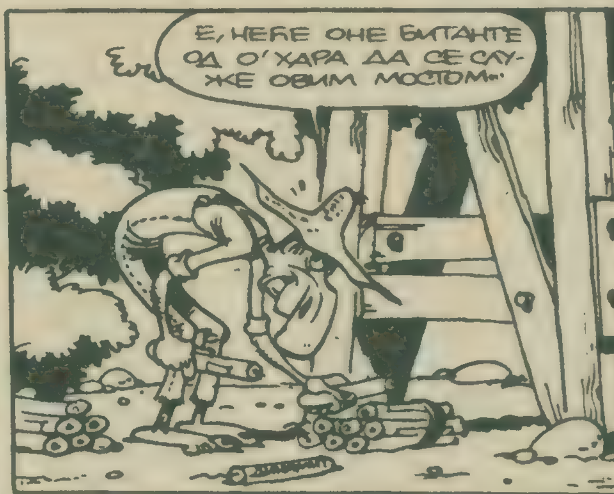
Е, НЕЋЕ ОНЕ БИТАНГЕ ОД О'ХАРА ДА СЕ СЛУ-ЖЕ ОВИМ МОСТОМ...

НЕЋЕ ОНА О'ТИМИН-СОВСКА ЂУБРАД ДА ЗАКОРАЧЕ НА ОВАЈ МОСТ!
ДИНАМИТ

САМО ЈОШ ДА ПОТПАЛИМ!

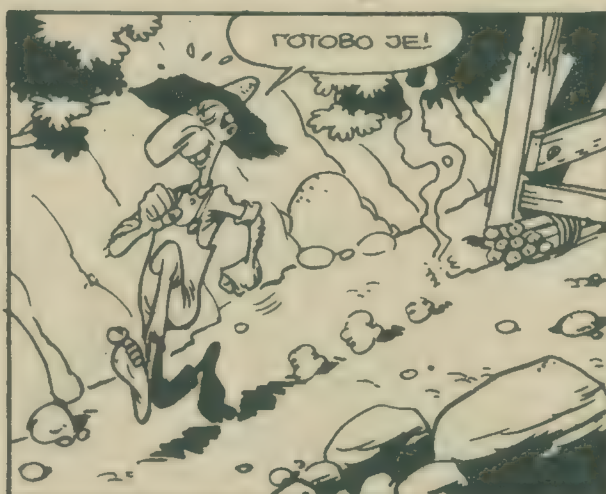
ГОТОВО ЈЕ!

ЗГБДРАНННГ!

ЧУЈЕТЕ? ШТА САМ ВАМ РЕКАО? А ЈА НАУЧИО НАПАМЕТ ГОВОР ЗА СВЕЧАНО ОТВАРАЊЕ!

?

ЈОШ ЈЕДАН ПРЉАВИ ТРИК О'ТИМИНСОВИХ! ИДЕМ ДА ЈАВИМ ДЕДИ!

ТАКО, ЗНАЧИ? Е, МИ ЋЕМО ДА ДИГНЕМО У ВАЗДУХ СТАНИЦУ ПОШТАНСКИХ КОЛА! О'ТИМИНСОВИ ЧЕСТО ПУТУЈУ!

И ТАКО, ТЕ НОЋИ...
БЛАУННГ!

ОВИ ЗАИСТА ПРЕТЕРУЈУ!

МАТОРКО, О'ХАРЕ СУ СИНОЋ БАЦИЛИ У ВАЗДУХ СТАНИЦУ ПОШТАНСКИХ КОЛА...
ТАКО? ОНДА ЋЕМО МИ ДА УНИШТИМО МЛЕКАР-СКУ ЗАДРУГУ, ГДЕ СВИ ФАРМЕРИ ДОНОСЕ МЛЕКО!

АЛИ ТАМО ИМА И НАШЕГ МЛЕКА!
НЕКА! ИМА И МЛЕКА ОД О'ХАРА!

У РЕДУ, ИДЕМ!

НЕМОЈ ДУГО ДА СЕ ЗАДРЖАВАШ, ОХЛАДИ-ЋЕ СЕ ЧОРБА!

КРРР-БАНГ!
АХА! ОДЕ МЛЕ-КАРСКА ЗАДРУГА!
134

БРАВО, СИНКО, БРЗО СИ ТО УРАДИО!
НИШТА НИСАМ УРАДИО!

О'ХАРЕ СУ БАЦИЛЕ ЗАДРУГУ У ВАЗДУХ ЈОШ ПРЕ НЕГО ШТО САМ СТИГАО!

ПА ТО ЈЕ НЕЧУВЕН ЗЛО-ЧИН! ОСВЕТИЋЕМО СЕ!

ОВИ ДОГАЂАЈИ ИЗАЗИВАЈУ ОПШТЕ ОГОРЧЕ-ЊЕ У ГРАДУ...
ОПШТИН
ОВАКО СЕ ДАЉЕ НЕ МО-ЖЕ!
БРИЈАО САМ СЕ КАД ЈЕ ЕКСП-ЛОДИРАЛО! УМАЛО НИСАМ ОДСЕКАО УВО...
...А ПОРТРЕТ МОГ ДЕДЕ СЕ СРУШИО!
MORRIS + GOSCINNY

О'ХАРЕ И О'ТИМИНСОВИ ЋЕ СВЕ УНИШТИТИ СВОЈИМ ДИНАМИТОМ!
ОС-ТАВ-КА! ОС-ТАВ-КА!
ПРИЈАТЕЉИ! ДРАГИ ГРАЂАНИ! СМИРИТЕ СЕ!
ОПШТИНА

ХАЈДЕМО, НАС СЕ ТО НЕ ТИЧЕ!
НАЈЗАД НЕШТО ПАМЕТНО!

СВИ СУ ПОЛУДЕЛИ! ЗА МЕНЕ ЈЕ ТО КРАЈ ОВЕ АВАНТУРЕ...

ЈА УСАМЉЕН САМ КАУБОЈ...

БУМ!

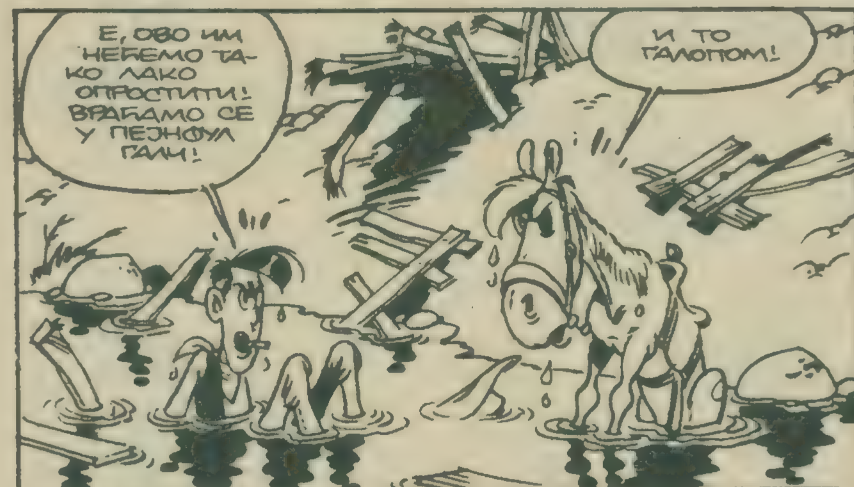
Е, ОВО ИМ НЕЋЕМО ТАКО ЛАКО ОПРОСТИТИ! ВРАЋАМО СЕ У ПЕЈНФУЛ ГАЛЧ!
И ТО ГАЛОПОМ!

ПЕЈНФУЛ ГАЛЧ

ВИ САМО БРБЉАТЕ ТИМ ВАШИМ ГРАЂАНИМА! ДА САМ ЈА ГРАДОНАЧЕЛНИК, ЈА БИ' ИХ БРЗО НАУЧИО ПАМЕТИ!

ОДЛИЧНО! ПОДНОСИМ ОСТАВКУ, А ЈА ЗА НОВОГ ГРАДОНАЧЕЛНИКА ПРЕДЛАЖЕМ ТАЛИЧНОГ ТОМА!
?!
ЈИПИ!
УРА!

УРА!
ЖИВЕО НОВИ ГРАДОНАЧЕЛНИК!
ЈОШ НИКО НИКАДА НИЈЕ ИЗАБРАН ОВАКО БРЗО, ОВАКО ЈЕДНОГЛАСНО И ЗАСЛУЖЕНО КАО ВИ!
АЛИ... АЛИ...
ШТИНА

А САД ВАС ПОЗДРАВЉАМ... ИДЕМ ДА СЕ СПАКУЈЕМ, ЈЕР НАПУШТАМ ПЕЈНФУЛ ГАЛЧ!

АМА, СЛУШАЈТЕ! ЈА НЕМАМ НАМЕРУ ДА ОСТАНЕМ У ОВОМ ГРАДУ!
НЕКА ОСТАНЕ! ЖИВЕО ТАЛИЧНИ ТОМ!

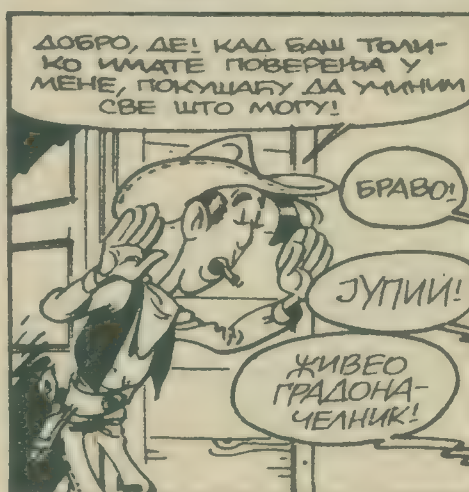
ДОБРО, ДЕ! КАД БАШ ТОЛИКО ИМАТЕ ПОВЕРЕЊА У МЕНЕ, ПОКУШАЋУ ДА УЧИНИМ СВЕ ШТО МОГУ!
БРАВО!
ЈУПИИ!
ЖИВЕО ГРАДОНАЧЕЛНИК!

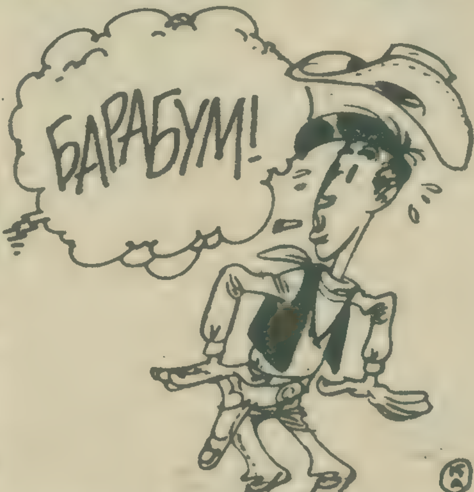
БАРАБУМ!

???
ОПЕТ ЕКСПЛОЗИЈА! ШТА РАДИ ТА НАША ГРАДСКА УПРАВА?!
СВИ СУ ИСТИ! ПРЕ ИЗБОРА ОБЕЋАВАЈУ СВАШТА, А КАД ДОЂУ НА ВЛАСТ - НИ ПРСТОМ ДА МРДНУ!
ТАКО ЈЕ!

УМЕСТО ДА СЕ СВАЂАМО, ДОЂИТЕ ДА ВИДИМО ШТА ЈЕ ЕКСПЛОДИРАЛО!

ТО ЈЕ ТАМО, У ПРАВЦУ САЛУНА...
15

И ЗАИСТА...
ВИСКИ ВАМ ЈЕ ДОБАР, ГАЗДА, АЛ' ЗАБАВА ЈЕ СУВИШЕ БУЧНА!
ЕЈНФУЛ ГАЛЧ ХОТЕЛ

?
ПИСМО ЗА ВАС ОД О'ТИМИНСОВИХ, ГРАДОНАЧЕЛНИЧЕ...

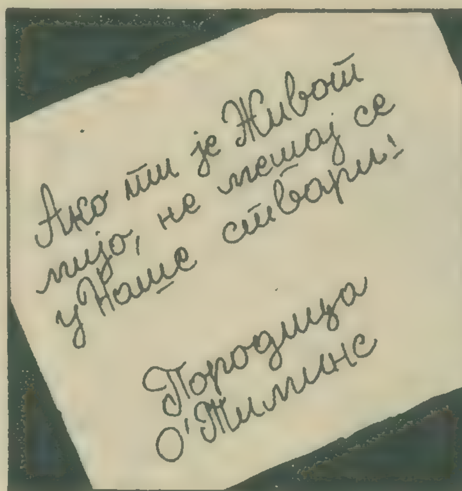
Ако ти је Живот мио, не мешај се у Наше ствари!
Породица О'Тиминс

СЕЊОР ГРАДОНАЧЕЛНИК... ПИСМО ЗА ВАС ОД СЕЊОРА ОС ХАРОС...
?

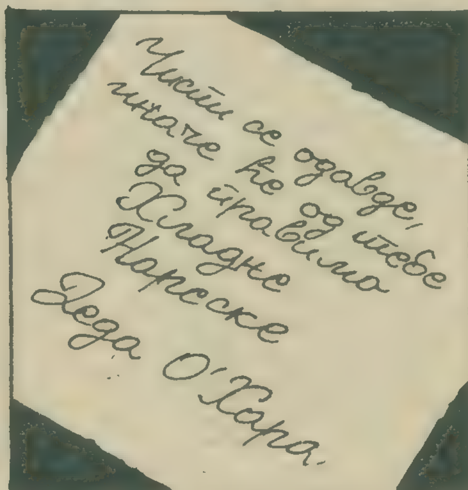
Чисти се одавде, иначе ће од тебе да направимо Хладне Нареске
Деда О'Хара.

А, ОДГОВОР ЋУ ИМ ОДНЕТИ ЛИЧНО!

ИДЕМО, ДЕЧКО!
КАД ЧУЈЕМ ОДЛУКЕ ОВОГ МОГ ГАЗДЕ, ЖАО МИ ЈЕ ШТО НЕ ЈАШЕМ ЈА ЊЕГА!

САД ЋЕМО ОПЕТ МОРАТИ ДА БИРАМО ГРАДОНАЧЕЛНИКА...
АХА... СВАКИ НОВИ ТРАЈЕ СВЕ КРАЋЕ...

МАЛО ЗАТИМ...
ЈОШ ЈЕДАН КОРАК, И БИЋЕШ ПОКОЈНИ...
ХОЋУ ДА РАЗГОВАРАМ С ДЕДА-О'ХАРОМ!

ШТА ХОЋЕШ, ЖУТОКЉУНЧЕ?
АКО СИ ЧОВЕК, СУТРА УЈУТРУ ДОЂИ У ОПШТИНУ!

НЕ ПЛАШИМ ТЕ СЕ, БАЛАВЧЕ! БИЋУ ТАМО!

MORRIS + GOSCINNY
ОДЛИЧНО! ПОЗВАЋУ И МАТОРКА О'ТИМИНСА!
И ДОК ТАЛИЧНИ ИДЕ ПО О'ТИМИНСА, ВИ ЧЕКАЈТЕ СЛЕДЕЋИ БРОЈ

ЈЕДНОСТАВНА ЗАБАВА, А ТАКО ОЗБИЉАН ПРИСТУП

УНИВЕРЗУМ МЕХУР ОД САПУНИЦЕ

Ево забаве за све који не воле да перу судове. Можда би вам тај посао био занимљивији када бисте ситне балоне од сапунице могли да сагледате у овим раскошним бојама. Покушајте бар да их замислите!

Балони нису само кружни – могу да буду и других облика

Да ли ће Стерлинг Џонсон успети, први пут у историји, да изађе из балона на следећем фестивалу?

Док Ричард Фаверти, кога још зову и Професор Балон, чучи у балону, Тајова Стил прави додатне мехуре унутар великог мехура

Балони се обично праве од мало воде с додатком детерџента. А да ли сте икад помислили да ти балончићи могу толико да се „надувају" да у њих стане – одрасто човек?

У публици тајац. Сви се питају да ли ће му и овог пута поћи за руком. Ако успе, Стерлинг Џонсон ће бити први у историји који је извео тај подвиг.

О чему се ради?

У Сан Франциску је одржан, други по реду, Фестивал мехура од сапунице. Звезда Фестивала је Стерлинг Џонсон, адвокат по професији, који ће покушати да изађе из мехура од сапунице а да га при том не оштети.

Џонсон се увлачи у ронилачко одело, ставља гумену капу на главу и маже се сапуницом пазећи да му ниједан део не остане сув.

Веома је важно да, буквално, сваки делић тела или одела буде навлажен сапуницом – објашњавао је Џонсон пред наступ. – Људи ме обично питају да ли водим рачуна да су ми, на пример, нокти на рукама подсечени. Очигледно не познају „материју" (читај – мехуре од сапунице). Тај, условно ћемо га назвати, зид који гради балон од сапунице не познаје оштре или тупе површине већ само оне које су суве или влажне. Зато се обично сви запрепасте кад кроз мехур провучем нож, а мехур остане цео. Важно је само да је сечиво добро навлажено.

Балон је, ипак, пукао

Око Стерлинга Џонсона „надуван" је велики балон од сапуна. Онако обучен у ронилачко одело, делује као да се нашао у капсули која се, у истраживачке сврхе, спушта на морско дно.

Џонсон прво провлачи руку, затим ногу, полако извлачи тело, па другу руку... У публици аплауз. Свима се учинило да је Стерлинг Џонсон изашао цео пре него што се мехур распршио. Чак су му и судије пришле да честитају.

Али, адвокат одмахује руком. Убеђује све присутне да му је нога била још у балону кад је балон пукао. Није успео, али неће одустати.

Када су 1983. први пут приредили Фестивал мехура од сапуна, организатори нису могли ни да претпоставе да ће изазвати толико занимање јавности. А Фестивал не само да је окупио 650 учесника, већ је заинтересовао и многе институте широм САД да се позабаве овом, на изглед, једноставном забавном намењеној деци. На Френклин институту у Филаделфији, Пацифичком научном центру у Сијетлу и у Луизијана научном центру у Њу Орлеансу почели су да приређују сличне фестивале. Грешите ако сте помислили да се ради о великој забави где свако има право да се пријави и покуша да надува што већи, лепши мехур или онај занимљивијег облика. У току фестивала појављују се „седе главе" из света математике, физике, хемије. Они имају сасвим озбиљан приступ овим балончићима за које смо сви ми одувек мислили да су тако лепе, али краткотрајне ствари.

На пример, појавиле су се теорије да је читав универзум створен од мегабалона (великих балона) а да су галаксије „скупљене" по површини тих балона. И не само то. Постоје и тврдње да је читава природа створена од структура које подсећају на балоне.

Сапун не воли воду

Да се мало подсетимо шта су, у ствари, мехури од сапуна. Састоје се, углавном, од воде, али су молекуларне везе у H_2O сувише јаке да би допустиле истезање у танак филм. Зато су молекули сапуна „створени" од дугачких ланаца атома угљеника и водоника код којих је један крај хидрофобан („не воли воду"), а други хидрофилан („воли воду"). Резултат тога су сапунски молекули који „испливају" на површину гурајући молекуле воде унутар танког филма од кога је мехур и створен.

С обзиром да је дебљина зида мехура само милионити део центиметра, довољно је да се балон „судари" с најмањом честицом прашине и да – пукне. То сви добро знамо. Зна то и Стерлинг Џонсон. Зато ће следећи пут покушати да изађе из балона у што је могуће чистијој просторији. Наравно, уколико је такву собу могуће наћи.

В. С.

Нови живот старих идеја ПОДВОДНИ

Шездесет четири године после објављивања романа „Господар света” остварено још једно научно-техничко предвиђање Жила Верна. Тачно до у ситнице

◆◆◆

Изненада је у стројарници нешто затутњало широка пераја која су висила уз бокове чамца раширила су се у огромна крила и „Страшни” који је већ био спреман да се стрмоглави у бездан, винуо се у ваздух и пролетео кроз хучни водопад осветљен спектром Месечеве дуге!

...Апарат је имао облик вретена само што је на кљуну био заоштренији него на крми: тело му је било начињено од алуминијума, а крила од неког мени непознатог материјала. Стајао је на четири точка пречника два фита, са широким обручима који су обезбеђивали лакоћу кретања при свакој брзини. Жбице точкова шириле су се у облику лопатица и, вероватно, доприносиле бржем кретању по води и испод воде.

Али, нису ови точкови били основни покретачки механизам апарата. Главни мотор састојао се од две Парсонсове турбине, смештене уздуж с обе стране кобилице...”

Можда вам је све ово познато? Тако је Жил Верн у своме роману „Господар света” описао фантастичну машину која се с истом лакоћом кретала по копну и ваздуху, по води и испод воде.

Немци, па Јапанци

Роман је објављен 1904. године. И, као што се то већ више пута догодило с конструкцијама које је створило блиставо Верново перо, и ова је временом почела да добија стварне обрисе.

Први су, са „подводним авионом”, покушали да експериментишу – Немци. Године 1916. фирма „Ганза Бранденбург” добила је наруџбину да конструише авион за велике подморнице U–139 и U–155. Пројекат је водио касније славан конструктор Ернст Хејнкел који је тих година тек почињао своју градитељску каријеру. А две године касније већ су била у току испитивања W–20, мале подморнице – двокрилца авиона на расклапање.

Међутим, судећи по свему, то није било баш оно о чему су маштали „гусари” 20. века. Брзина авиона износила је свега 118 km/h, а даљина долета још мање – око 40 километара. Истина, на склапање и расклапање двокрилца, које се одвијало на подморници, трошило се свега 3,5 минута, али шта је то вредело кад апарат у оном главном није оправдао наде!

После првог светског рата, који је кајзерова Немачка изгубила, за „подводне авионе” заинтересовали су се Американци. Они су код истог оног Хејнкела наручили два савршенија авиона типа V–1. Био је то једносед једнокрилац тежак 525 килограма који је могао да се смести у специјалном хангару на подморници. Међутим, ови апарати нису нашли практичну примену. Године 1928. Американци су један од њих продали Јапанцима. На своју несрећу, показаће се.

Узбуна у Аризони

Јер, Јапанци су се показали као способни наследници онога што је Хејнкел започео. Не само да су усавршили конструкцију „подводних авиона” већ су их први и употребили за борбене задатке. У септембру 1942. године авиони са црвеним круговима на трупу и крилима, што је био знак распознавања за Земљу Излазећег Сунца, бацили су прве бомбе на савезну државу Аризону и изазвали велику панику међу становништвом. За Американце је све до тада други светски рат беснео негде далеко на другој полулопти, не додирујући их.

Са сличним авионима експериментисале су енглеска, француска, италијанска и совјетска флота (мање познати опити Црноморске флоте са апаратима конструкције Ивана Четверикова). Али, сви ови апарати били су далеко од идеалног. У ствари, они су били више обични хидроавиони

Аеронкар Мајкла Тејлора: после 20 година упорног рада конструктор из Вашингтона успео је да направи летећи аутомобил

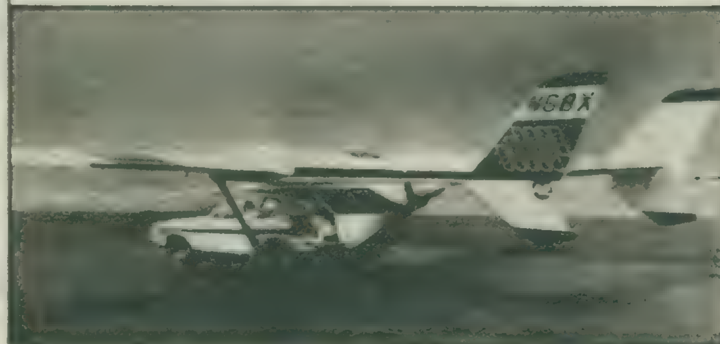

ИЗУМИ, ОТКРИЋА, ДОСТИГНУЋА

Чамци су полетели!

Многи нису веровали ни браћи Рајт. Браћа су, ипак, успела. Италијански бизнисмен Доj Малингри свету не нуди ни издалека нешто тако револуционарно као што је 1903. био лет од равно 59 секунди, али му се мора признати да је оригиналан. Када је пре две године објавио да ћемо, буде ли нам воља, крстарити небом у летећим гуменим чамцима, разумни су одмахивали главом.

Малингри је, ипак, успео. Летећи гумењак конструисан је у Малингријевој компанији „Поларис” у италијанском граду Перуђи. Зове се „ломак-трик” и уз неколико мањих преправки може да се употреби као хидроавион, летећи чамац или ултралака летелица. Да заиста ради и то на сва три начина Малингри је доказао и када је недавно с читавом породицом превалио 960 километара дуж Нила.

Што се конструкције тиче, „ломак-трик” је запрепашћујуће једноставан. Основу чини стандардни гумени чамац са двотактним мотором од два цилиндра, запремине 500 кубних центиметара, јачине 48 коњских снага. Када зажели да полети корисник једноставно причврсти једро, од изузетно лаког материјала, за троугаони рам од нерђајућег челика који се налази на чамцу. Претварање чамца у летелицу и обратно траје 15 минута. Да би гумењак полетео потребно је да развије брзину од 35 километара на час. „Ломак-трик” је иначе тежак 150 килограма и може да понесе двоје људи – за једну особу постоји седиште, друга мора да се задовољи седењем на дну чамца. Летећим чамцем управља се преко висеће полуге којом се тежина пребацује на једну или другу страну, слично као код змајева за летење. Просечна брзина је 64, максимална 80 километара на сат. Максимална дужина лета два сата.

– „Ломак-триком” се управља незамисливо лако. Свако би за три сата научно да лети – каже Малингри.

Уколико власник уместо летећег гумењака по-

АВИОН

преудешени за чување на подморницама, далеко од праве летеће подморнице какву је описао Жил Верн.

Али, идеја која се једном родила није више давала мира не само кострукторима, већ ни војним стручњацима. По мишљењу представника Ратне морнарице САД цело истраживање имало би смисла ако би апарат тежак 500 килограма могао под водом да развије брзину од 10–20 чворова а у ваздуху 500–800 km/h, имао границу долета од 80 односно 800 километара, могао да зарони до дубине од 25 метара и узлети до висине од најмање 750 метара у ваздуху, био у стању да понесе 250–500 килограма корисног терета и зарони и узлети чак и при ветру који диже таласе више од метра...

Рејд против целог света

Управо тако је гласио захтев Ратне морнарице. За овај посао бориле су се највеће америчке корпорације, али су се ускоро увериле да је орах више него тврд. Јер, захтев је препун противречности. Апарат који добро рони не може да узлети због своје тежине, а онај који лети не може да издржи притисак под водом. Посебну невољу представљао је прелазак из једног елемента у други, огромна разлика у густини која је за воду већа 800 пута!

Ипак, оно што нису могле да учине моћне фирме са опремом која је била последња реч технике пошло је за руком усамљеном проналазачу, инжењеру Дејвиду Рејду, који се бавио израдом експерименталних модела бродова и авиона. Он је конструисао „Командер" који је у Сједињеним Државама патентиран као прва летећа подморница. Апарат је био дугачак седам метара, имао је тело у облику цигарете и делта крило, у ваздух га је дизао мотор с унутрашњим сагоревањем од 65 KS, а за воду је укључивао електромотор снаге свега 736 вати. Ови мотори покретали су ваздушну и бродску елису.

Међутим, могућности „Командера" нису задовољиле захтеве америчког адмиралитета: летео је брзином од свега 100 km/h, а под водом развијао свега четири чвора. Зато је Рејд после извесног времена, користећи сва претходна искуства, саградио савршенији реактивни „Аерошип". Овај двосед спуштао се на воду помоћу скија-пловака. Тада би пилот за управљачким пултом покривао усисну и издувну цев турбореактивног мотора херметичким поклопцима а притом је истовремено отварао усисник и издувну цев мотора за воду. Преостајало би да се водом напуне цистерне за баласт, да се скупе скије-пловци, дигне перископ и укључи електромотор, па да се авион претвори у подморницу.

Аерошип Дејвида Рејда приказан на изложби у Њујорку. На шеми су означени цифрама: 1 – перископ, 2 – пилот, 3 – усисна цев за воду, 4 – поклопац који према потреби спречава улазак ваздуха или воде, 5 – кормилар, 6 – усисна цев за ваздух, 7 – фарови, 8 – мотор, 9 – резервоари за гориво, 10 – закрилца

Августа 1968. године „Аерошип" је приказао своје фантастичне могућности пред хиљадама посетилаца Индустријске изложбе у Њујорку. Коначно, 64 године пошто је написан роман „Господар света", испунило се још једно предвиђање ненадмашног фантасте Жила Верна. И, као што се то досад више пута десило, писац је био у праву до најситнијих детаља. На пример, показало се да је за кретање под водом електромотор далеко најпогоднији. Затим, тело апарата било је саграђено од лаких и чврстих алуминијумских легура. Ова два пророчанства још су се могла разумети, али како објаснити да је Рејд за свој „подводни авион" користио гасну турбину, која у потпуности одговара вишестепеној парној турбини Чарлса Парсонса у Верновом роману!

Конструктори су тако најзад успели да измире два елемента – воду и ваздух. А како стоји ствар са трећим? Има достигнућа и у тој области. Конструктор Мајкл Тејлор из Вашингтона после 20 година упорног рада успео је да конструише „аерокар" – летећи аутомобил (види фотографију). Сада је преостало да се учини последњи корак: све то сјединити у истом апарату који ће моћи да лети, плови и рони и вози се друмом. Ко ће успети да надмаши машту Жила Верна, видећемо.

В. Милићевић

жели обичну ултралаку летелицу, све што треба да учини јесте да од конструкције одвоји чамац и дода јој точкове.

Малингри истиче да његово вишенаменско превозно средство у случају потребе може безбедно да се спусти и на траву мада је, признаје, принудно слетање на воду ипак безбедније. Ни обрушавање, по њему, не долази у обзир. Чак и уколико мотор откаже, летелица ће наставити да једри.

„Ломак-трик" је патентиран у Европи где је прошле године продато око 60 летећих чамаца појединцима и једном броју туристичких насеља. Кошта 9 хиљада долара, плус 350 за оне који желе и точкове. Тренутно Малингри чека да му патент одобре у САД, али му изгледи на овом уносном тржишту можда и нису тако блистави с обзиром да америчке осигуравајуће компаније одбијају да осигуравају ултралаке летелице.

Можда летећи гумењак и није баш најбезбедније превозно средство, али је сасвим сигурно да обећава доста узбуђења. Да су браћа Рајт жива, нема сумње да би се провозали у њему бар једном.

М. И.

Мало водом, мало небом: „ломак-трик", први летећи чамац на свету

ХИ-МЕН И ГОСПОДАРИ СВЕМИРА

МЕН-ЕТ-АРМС СЕ СПРЕМА ЗА ПУТ,...

ХИ-МЕНЕ! ЗНАО САМ ДА НЕЋЕШ ПРОПУСТИТИ НАШЕ ПРВО ПУТОВАЊЕ НА ЗВЕЗДЕ! ТИЛА И ГВИЛДОР ЋЕ С НАМА!

ЗНАЧИ, ИМАШ ЧЕТИРИ ЧЛАНА ПОСАДЕ!

ЗАР ТИ НИЈЕ ПОТРЕБАН И ПЕТИ ЧЛАН?

САД ЈЕ МОЈА ШАНСА!

НА МЕНЕ СТЕ ИЗГЛЕДА ЗАБОРАВИЛИ?

ДА, ТАЛИЈА ЋЕ НАМ БИТИ ОД ВЕЛИКЕ ПОМОЋИ!

ДОБРО, ГВИЛДОРЕ, НЕКА БУДЕ ПЕТА!

МИРАНДА ОСТАЈЕ ОВДЕ, НА СИГУРНОМ!

ДАНКАНЕ, ЧУВАЈ СЕ,... ОВА СТАРА ЛАБОРАТОРИЈА НЕ МОЖЕ БЕЗ ТЕБЕ!

МЕН-ЕТ-АРМС ЈЕ МАЛО ПОЦРВЕНЕО...

НЕ БРИНИ, МИРАНДА, ВРАЋАМ СЕ ПРЕ НЕГО ШТО ТИ УЗАВРИ ВОДА ЗА КАФУ! ДОТЛЕ СЕ ТИ БРИНИ О ЛАБОРАТОРИЈИ!

НОВА ЛЕТЕЛИЦА „КРАЉИЦА АЈЛИНИ" ИМАЛА ЈЕ НЕКИХ ПОТЕШКОЋА...

КАКАВ МОДУЛАТОР? НЕ СЕЋАМ СЕ ДА САМ ТАКО НЕШТО УГРАДИО!

УЧИНИТЕ ШТА МОЖЕТЕ! ЈА ЋУ ПРОВЕРИТИ КОМАНДНУ ТАБЛУ!

ХИ-МЕНЕ! ПОТРЕБАН СИ МИ!

ТУ ЈЕ, ИЗА ТЕБЕ!

КАД БИХ МОГАО ДА СЕ ОСЛОБОДИМ ОВОГ ПОЈАСА!

ЕВО, ВАЉДА МИ ВИШЕ НЕЋЕ БИТИ ПОТРЕБАН!

ЗАР ОВАКО НЕШТО МОРА ДА СЕ ДОГОДИ ДА БИСМО БИЛИ ЗАЈЕДНО?

ТИЛА!

НЕМОЈ МИ РЕЋИ ДА ЈЕ ОВО ПОЉУБАЦ ЗА СРЕЋУ, ТИЛА!
ОВОГ ПУТА САМ СЕ СТВАРНО УПЕТЉАО!

МАЛО КАСНИЈЕ...
МОДУЛАТОР ЈЕ ПРОПАО!
АКО ЈЕ ТАКО, ОНДА ЋЕ И БРОД...

И МИРАНДА ТВРДИ ДА САМ СЕ МНОГО УПЕТЉАО У МОЈЕ ПОСЛОВЕ!

КАД БИ МОГАО МАЛО ДА ОДВРАТИШ МИСЛИ ОД ЉУБАВНИХ ЈАДА!

УСПЕО САМ!

ОВО ЋЕ ИЗДРЖАТИ!
СЈАЈНО! ЛЕПО ЋЕМО СЕ СПУСТИТИ НА МЕРИЈАН И БЕЗ АНТИГРАВИТАЦИОНОГ УРЕЂАЈА!

У ПИЛОТСКОЈ КАБИНИ „КРАЉИЦЕ АЛЛИНИ"...
СВЕ СЕ ВРАЋА У НОРМАЛУ, ГВИЛДОРЕ!
ДА, И ТО У ПРАВИ ЧАС!

ПЛАНЕТА! ЕВО МЕРИЈАН!

ТАЛИЈА, УКЉУЧИ РЕПУЛЗИВНИ ГЕНЕРАТОР И СПРЕМНИ СМО ЗА СПУШТАЊЕ!
УФ, ЈЕДВА ЧЕКАМ ДА СЕ ОСЛОБОДИМ СВЕГА ОВОГА!

ПАЗИ, ХИ-МЕНЕ! НИЈЕ БАШ МНОГО ТЕШКО ИСКОБЕЉАТИ СЕ ИЗ ОВИХ КАИШЕВА!

ДА, БИО САМ ПРИЛИЧНО ТРАПАВ, АЛИ ТО ЈЕ ЗАТО ШТО МЕ ЈЕ НЕКО ИЗНЕРВИРАО!

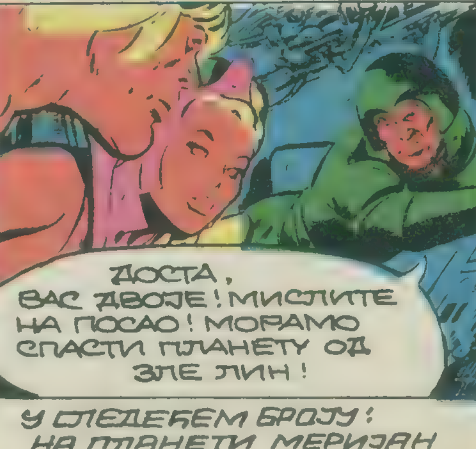
ДОСТА, ВАС ДВОЈЕ! МИСЛИТЕ НА ПОСАО! МОРАМО СПАСТИ ПЛАНЕТУ ОД ЗЛЕ ЛИН!
У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ: НА ПЛАНЕТИ МЕРИЈАН

ХИТ

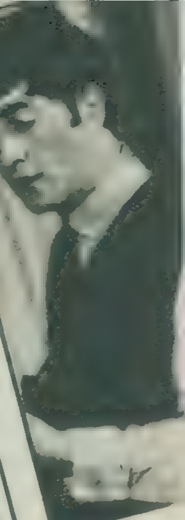

Недавно је у свету изашла књига о Џону Ленону трагично настрадалог бившег Битлса која приказује у врло лошем светлу. Књига је изазвала бурне реакције, нарочито у Енглеској. Његова и дан-данас бројна публика са огорчењем је примила објављивање непријатних података из његовог приватног живота. Међутим, то није спречило да „Животи Џона Ленона” постане једна од најпродаванијих књига

КАРИЈЕРЕ

БИТЛСИ НА ПРОДАЈУ

У случају Битлса ово не представља ништа ново. Наиме, они су за све ове године слављени као највећи музичари последњих деценија, али су и врло често оспоравани. Својевремено је у Америци било распрострањено мишљење да Ленон и Макартни нису компоновали песме Битлса већ је за њих то радио читав тим најталентованијих музичара, текстописаца и аранжера. Наводно, немогуће је да су њих двојица за тако кратко време могли да створе онако велики број епохалних песама. Као још један податак за својевремену антибитлс кампању наводимо текст који се појавио у нашој штампи децембра 1966. године.

„Мала су се успехом четворице чупаваца позабавили социолози, психолози и музички стручњаци, он је ипак остао необјашњен. У садашњој кризи још више је изашла на видело чињеница да Битлси узети као појединци немају никакве посебне уметничке квалитете. Математички говорећи у њиховом случају целина је знатно већа од збира делова. Ринго Стар је један од најслабијих бубњара у Енглеској. Џона Харисона критичари називају подношљивим гитаристом, певачки дарови су код све четворице минимални. Па ипак, као ансамбл они су створили стил који нико, и поред безбројних покушаја, није успео успешно да имитира. Више него извођење, стручњаци код Битлса цене композиције, дело Џона Ленона и Пола Макартнија.”

Наравно, овакво писање данас делује смешно. Поготову што је Ленон својим каснијим самосталним радом доказао непресушан таленат. И зато је појава спорне биографије коју је написао Алберт Голдман, писац одраније познат као човек склон трачевима (сличну књигу је својевремено направио о Елвису Преслију), изазвала обновљено занимање за Ленонова дела. Јоко Оно, Ленонова друга жена је, да би сузбила негативне идеје књиге, финансирала прављење документарног филма „Imagine: John Lennon” који се тренутно са великим успехом приказује у свету. Режисер филма је Дејвид Волпер који се доказао радећи церемонију отварања летњих Олимпијских игара 1984. године и прославе стогодишњице постављања Кипа слободе.

Сматрам да је Џонов живот и утицај који је имао на друштво исто тако значајан као Олимпијске игре и рођендан Кипа слободе – каже Јоко.

У исто време радио-станице у Америци масовно емитују Ленонове песме које су се нашле на компилацији под називом „The Lost Lennon Tapes”. Реч је о раније необјављеним снимцима. Поред тога, његов стари хит „Jealous Guy” поново је на цењеној топ-листи часописа „Billboard”. Ленон је постао тема и угледних и озбиљних магазина који анализирају биографију коју је Голдман написао и успевају прилично аргументовано да побију већину „прљавих” података из Леноновог приватног живота. Јоко Оно тврди да књигу није читала, већ јој је њен менаџер преко телефона прочитао само неке најинтригантније делове.

Али, постепено сазнајем и за неке делове које ми није прочитао јер је желео да ме заштити од оних најгорих лажи – каже Јоко. – Вероватно је невоља делимично у томе што смо Џон и ја желели да са осталима поделимо искуство кроз које смо пролазили у заједничком животу. Један део мене, наравно, жали што смо били тако искрени. Јер, платили смо превисоку цену.

П. Ј.

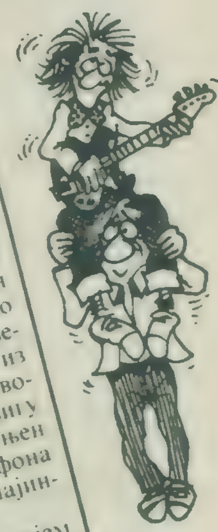

ЗА ПРОДУЖЕН ЖИВОТ

Током своје вишегодишње каријере женска група Аска постала је прави извозник талентованих певачица. Готово да је постало правило да су Аске основна школа на путу за самосталну каријеру. У оквиру тога своје вокалне способности најмање је исказала Снежана Мишковић оснивач и вођа групе. У једном тренутку одлучила је да распусти Аске и крене сама. Резултат тога је група Викторија и албум „Спаваћеш сам”. И ту се Снежана на прави начин доказала као

– Када су ме позвали да у филму „Ла Бамба" глумим Бадија Холија, одбио сам. Тада сам у позоришној представи „Битлманија" глумио Џона Ленона и нисам сматрао да је то лак посао. Али, кад сам прочитао сценарио „Ла Бамбе", одмах ми је било јасно да ће то бити одличан филм и одлучно сам да прихватим улогу. Схватио сам да сам рекао не плашећи се да станем пред камере. А ако се плашиш да нешто урадиш, најбоље је стиснути зубе и упустити се у посао".

Маршал Креншон

ЗА ЉУБАВ НЕМА ЛЕКА

Већ дуго, дуго те волим.
Знам да је љубав права.
И није важно како је све кренуло наопако.
То не мења моје осећаје. И не верујем да ће време залечити рану о којој говорим.
Нема лека љубави.

Болујем за тобом душо. Не претварам се да ми је свеједно.
Желим да видим разголићено твоје тело и твоје мисли.
Постала си моја навика и никад те се нећу заситити.
Нема лека љубави.

Свемирски бродови јуре преко неба,
свете књиге су широм отворене, доктори раде дан и ноћ
али никада неће пронаћи лека љубави.
Не постоји пиће, не постоји дрога, нема ничега довољно доброг да буде лек за љубав.

Срећем те у подземној и виђам у аутобусу.
Видим како лежиш поред мене. Видим како се будиш.
Видим твоје руке, видим твоју косу, твоје наруквице и твоју четку. И зовем те, зовем али не зовем довољно нежно.
Нема лека љубави.

Ушао сам у ту празну цркву. Нисам имао где друге.
И тада је мојој души прошаптао најтоплији глас који сам икада чуо. Не треба ми опроштај што те волим тако много. Записано је у светим књигама. Записано је тамо крвљу.
Чујем чак и анђеле како говоре одозго.

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ

Компоновао: Леонард Коен

„AIN'T NO CURE FOR LOVE"

I loved you for long long time. I know this love is real. It don't matter how it all went wrong. That don't change the way I feel. And I can't beleive that time's gonna heal this wound that I'm speaking of. There ain't no cure for love.

I'm aching for your baby. I can't pretend I'm not. I need to see you naked in your body and your thought. I'v got you like a habit and I'll never get enough. There ain't no cure for love.

All the rocket ships are climbing through the sky, the holy books are open wide, the doctors working day and night, but they'll never ever find that cure for love. There ain't no drink, no drug, there's nothing pure enough to be a cure for love.

I see you in the subway and I see you on the bus. I see you lying down with me. I see you waking up. I see your hand, I see your hair, your bracelets and your brush. And I call to you. I call to you, but I don't call soft enough. There ain't no cure for love.

I walked into this empty church. I had no place else to go. When the sweetest voice I ever heard, whispered to my soul. I don't need to be forgiven for loving you so much. Its written in the scriptures. It's written there in blood. I even heard the angels declare it from above. There ain't no cure for love.

ПОСЛЕДЊИ МОХИКАНАЦ

Када је својевремено престао са радом један од најбољих техно-поп дуета „Yazzo". Елисон Моје кренула је стазама врло успешне соло каријере, а Винс Кларк се удружио са старим другом Ендијем Белом и основао састав „Erassure". Њихова нова плоча „The Innocents" прошлог месеца се појавила и код нас и доказала да Винс Кларк не жели без велике потребе да мења звук својих песама, јер га не мимоилазе одлична места на топ-листама. Настављајући своје виђење поп-звука, он представља једног од последњих активних аутора из времена техно-поп ере.

сјајна певачица оптријег рокенрола. Да би свој таленат што боље представила, позвала је адекватне сараднике. Песме за први албум компоновали су Кики Лесендрић (Пилоти), Бора Ђорђевић, Златан Стипишић Џибо (Осми путник), Горан Todoровић и Теодор Јани, Енглез на привременом раду у Београду. Као гости на снимању помогли су Лаза Ристовски, Милан Младеновић, Бора Ђорђевић, Rex Ilusivii и многи други. Свој живот на радио-станицама већ увелико имају песме „Шарене улице", „Спаваћеш сам" и обрада старог хита групе Ohio Ekspress „Сами, Сами" за коју је текст написао Бора Ђорђевић. Сасвим довољно за почетак. А Снежанина амбиција уопште није мала. Зато и каже:

„Рад на плочи обично однесе много нерава и времена а ја бих највише на свету волела да ова плоча некоме продужи живот."

Ритуални плес или – сема. Дервишки шешири симболизују камен на њиховим гробовима, огртачи – гроб, а беле сукње – покров. Тако обучени, у игри, они се одвајају од физичког света.

1001 ДАН

Средином децембра сви путеви у Турској воде према Коњи, градићу у централној Анадолији. Тамо се одржава скуп исламског мистичног реда који, из године у годину, све више прераста у туристичку атракцију

Возимо се од Анкаре према Коњи Пут који тек ту и тамо очеше понеки градић води кроз једнолик пејсаж Са обе стране жућкаста равница готово без икаквог рас . . .а

Коња некадашња престоница анадолских Селџука (турска племена уједињена у 10 веку под вођством племена Селџука које су на историјској позорници сменили Турци Османлије у 13 и 14 веку) и центар мевлевијског дервишког реда Сигурно су остали трагови блиставе прошлости?

Кад оно улазимо у типичну провинцијску варош која се неуспешно отима увреженим традицијама Судaрамо се с европски обученим женама али их је много више у димијама, с марамом на глави

Музика као људски глас

Идемо према текији (дергâх) седишту дервиша мевлевија једног од око 200 мистичних дервишких редова Овај дервишки „храм" је 1926 године, по одлуци Кемала Ататурка оснивача Турске Републике, отворен за посетиоце а 1954 после детаљне рестаурације претворен у музеј

Висок зид скрива ово свето место Виде се само куполе над којима доминира једна виша од осталих тиркизноплаве боје Пролазимо кроз капију и остављамо за собом реални свет Коња нам полако открива свој давнашњи сјај и значај

Читава текија подигнута је око Маузолеја (тубе) изграђеног 1274 годину дана после смрти једног од највећих песника и филозофа ислама – Џелалудина Румија Мевлане

Мевланска текија јесте музеј али је за све људе ислама пре свега свето место А у свако свето место улази се – бос Човек на улазу опомиње да се изујете Није ни потребно јер мало је правих туриста више је оних који долазе да виде али и да се помоле Одједном схватате да је жена крај вас обучена у џинс извукла из ташне мараму и покрила главу И деца престају гласно да чаврљају Окрећу дланове нагоре и почињу да шапућу молитву

Унутра кад прођете дервишку капију под пригушеним светлима наилазите на шездесетак гробова Мевланине породице и других знаменитих дервиша Издигнуте гробове прекривене везеним тканинама обележавају и камене чалме око којих су обмотане тканине Оне им дају онај карактеристичан облик

На зидовима порцуланске плочице и дрвене резбарије из селџучког периода у витринама оригиналне џубе (одећа мевлевија), инструменти џиновски теписи (бројанице за колективну молитву) Курани и други стари списи

Прати вас звук неја (врста флауте) која тихо јеца развучено, упорно Музика која више подсећа на људски глас подвлачи вам се под кожу

Ко је био Џелалудин Руми Мевлана?

Прича о њему почиње давне 1228 године када се учени теолог Бахедин Велед населио из Персије у Коњу на позив тадашњег селџучког владара султана Аледина Кејкубада I Три године је водио медресу верску школу коју је после његове смрти наследио његов син двадесетчетворогодишњи Џелалудин Руми касније назван Мевлана (на персијском мевлана значи – мајстор учитељ)

Филозоф и песник

Мевлана је још за живота постао легенда Познавање исламског учења филозофије Ирана Индије Персије и античке филозофије донело му је углед У његовој медреси окупљао се најученији свет тадашње Турске Мевлана је све време поред рада са себи равнима држао проповеди у џамијама и подучавао младе жељне знања

Изненадни сусрет са лутајућим дервишем Шемседином Табризијем окренуо је Мевланино учење у мистичне воде Опчињен Шемседином, Мевлана је данима размењивао идеје и погледе на свет са овим дервишем запостављајући све остало Љубоморни што им је незнанац одузео учитеља Шемседина су без Мевланиног знања, прогнали у Дамаск, али су на изричит Мевланин захтев морали да оду по њега Међутим кад су њих двојица наставила да се затварају и одвајају од света, Мевланине присталице су тако се бар мисли убиле лутајућег дервиша

Још два човека била су значајна у Мевланином животу (Шејх Селахадин Зеркуби, златар по професији (Мевланин син Султан Велед се и оженио Селахадиновом кћерком Фатмом), с којим се Мевла-

На централном месту текије, одвојен сребрном оградом, налази се гроб Џелалудина Румија Мевлане

ИСКУШЕЊА

на дружио десет година до Селахадинове смрти а потом Челеби Хисамедин који га је и надахнуо да напише своје чувено дело „Месневи" (песничка форма коју су користили персијски песници)

Џелалудин Руми Мевлана није био филозоф у класичном смислу Осећао је да је филозофија често исувише високоинтелектуална понекад удаљена од обичног човека Јер како сам Мевлана каже „интелект нема правог објашњења за узвишену љубав Једино љубав сама може да објасни сопствени врхунац и занос"

Једини прави начин да изрази своја мистична стања и размишљања за Мевлану је била поезија (писао је на персијском тако да су његови рукописи и данас крупан залогај за сваког преводиоца) а идеја водиља била му је љубав „Пут пророка је пут – љубави Ако немаш љубави немаш ни живота Волети значи – живети Универзална љубав (љубав према Богу) може да уништи зло и обухвата све људе овог света без обзира које вере били

„Зраци сунца обасјавају хиљаде кућа и продиру у хиљаде дворишта Али ако порушите те зидове схватићете да је то Сунце исто за свакога"

Приправник мора да слуша

Мевланино дело „Маснави" у шест томова записао је његов ученик и после Мевланинине смрти наследник Челеби Хисамедин Писано у стиху то Мевланино најпознатије дело пресечено је ту и тамо анегдотама, цитатима из Курана, причама из народа јер је великом песнику и мистику било важно да задржи пажњу читаоца Због тога многе приче „Маснавија" приписују се Насрудин-Хоџи, лицу у многим турским хумористичким народним причама и анегдотама

Иначе Џелалудин Руми Мевлана није сам основао мистични дервишки ред мевлевија Тек после смрти Челебија Хисамедина Мевланиног наследника то је учинио Султан Велед Мевланин син Мевлевије су током следећих шестогодина Отоманске Империје биле уважене личности у Турској Мевлевије су имале значајна места у отоманској администрацији па су чак и неки султани као Селим III Махмуд II и Мехмед V и сами били чланови дервишког реда мевлевија

Приступање мевлевијском реду захтева велика одрицања Искушење будућег мевлевије траје тачно 1001 дан Прва три дана „приправник" проводи клечећи у подножју степеница које воде у текијску кухињу После тога добија капу огртач (хурка)

Следећа три дана проводи затворен у ћелији у мраку и не сме ни са ким да долази у додир сем са мејданџијом који му доноси храну Кад и то прође изводе га пред шејха који му док овај седи испред њега клечећи објашњава неке основне ритуале и правила мевлевијског реда Затим се повлачи у ћелију и ту остаје наредних осамнаест дана Тек после овог искушења може да шета по текији Али тек ту настају испити издржљивости Мада будући дервиш све време учи и спрема се да свира на неком инструменту или за ритуални плес калиграфију он мора да буде врло послушан На сваки макар и бесмислен захтев мора да одговори Ако му неко каже да оде и купи намирнице и у најудаљенијој радњи, не сме да се врати с робом из неке ближе продавнице

Све време може да очекује да га одбаце чланови реда Ако нађе своје ципеле окренуте према вратима мора и то без објашњења да се покупи и – оде Али ако успешно заврши период искушења следи му ритуално купање у турском купатилу после чега добија дервишко одело и на повратку у текију сопствену ћелију

Да ли је то стварно тако?

Због чега у децембру многи хрле у Коњу да би присуствовали дервишком фестивалу?

Некада док текија у Коњи није претворена у музеј ритуални плес мевлевије су изводиле у семахани посебној сали унутар текије Међутим откако је текија затворена за дервише они се због великог занимања „људи са стране" окупљају у гимнастичкој дворани

Врхунац мевлевијског транса у коме се они спајају с универзумом односно Богом дервиши постижу кроз сему ритуални обред који је у ствари музички концерт с плесом

Дервиши-играчи обучени су у широке беле хаљине и беле прслуке с високим капама у облику купе Играју раширених руку десна је подигнута нешто више и окренута дланом нагоре према небу а лева – дланом надоле према земљи На тај начин они симболично повезују небо и земљу као да желе да обухвате читав свемир Играјући уз звуке дервишке музике окрећу се у круг око сале као планете око Сунца

Њихову игру усмерава семазен башу водећи рачуна о ритму Дервиши падају у транс, на лицима им се види да су потпуно „одвојени" од времена и простора у ком се налазе

А како том чину присуствују и туристи отворено се прича да су се дервиши играјући пред публиком само савршено унели у своје улоге

Шта је права истина тешко је рећи Тек, да су постали туристичка атракција сасвим је извесно

Весна Софреновић

НАУЧНА ФАНТАСТИКА

28. ДЕЦЕМБАР

ТЕОДОР Л. ТОМАС

Зашто морају то да чине баш 28. децембра, питао се Џон Степлтон. Најгори датум, згодно уденут између најлепших празника.

Окренуо се од малог прозора уобичајеним брзим покретом. Зурио је у врата свестан да постоји ваљан разлог за овај датум. Изабрали су дан када се навршавала година како су се он и Ардела венчали, дан изузетне среће, у јеку празничне сезоне. Да, 28. децембар био је време за многе ствари, али не и за вешање.

У три корака Степлтон се створио код врата и зграбио решетке својим великим шакама. То што је знао разлоге због којих су изабрали баш тај датум није ни најмање стишавало његов гнев. Већина света прослављала је празнике и Степлтон је имао осећај да је то свеопште славље на његов рачун. Свет је пировао над његовим вешањем.

Безвољно је почео да изводи своје вежбе. Стражари су га посматрали зачуђено се згледајући. Степлтон је зграбио две шипке танке као оловке покушавајући да их размакне. Најпре десна рука право испред снажних прса, лева изокренута. Тетиве су се затегле, затим руке измењале положаје... поново затезање набреклих мишића, па обе руке на једну шипку, а оба стопала на другу, тихо стењање и потмуло мумлање. Напрезао се све док му читаво тело није било покривено ситним грашкама зноја. Степлтон је као и стражари знао да су танке шипке начињене од легуре која би могла да одоли и највећим напорима десеторице таквих људи. Па ипак, лагано и пажљиво упињање, промишљено и снажно наваљивање на решетке остављало је утисак да ће он, ето, бити кадар да их ишчупа из лежишта. Двапут дневно Степлтон је изводио своје вежбе на шипкама, двапут дневнс стражари су га посматрали са страхом који ни свест о узалудности свих његових покушаја није могла да растера.

Степлтон најзад престаде. Стајао је код врата гласно дишући док су му се шаке стезале и отварале а врхови прстију производили шуштаве шумове при додиру са жуљевитим, избразданим длановима. Стражари одахнуше с приметним олакшањем и окренуше се у страну. Степлтон баци поглед на часовник – остало је још мало времена. Кроз неколико тренутака они ће доћи по њега.

Нека их, нека дођу. Ардела је била мртва. Ардела и онај други. И ма шта они говорили или чинили, било је правично што се то десило. Има ствари које може да зна само човек који је са женом као што је Ардела био једно. Између таквог мушкарца и такве жене ништа не може да остане скривено, бар не задуго. Како је уопште могла то да покуша?

Али, дошао је тренутак кад је он њу погледао с благим питањем у очима. Одговор – невероватан, поразан – трептај панике од откривања. Само кратак бле-

Илустровао Асканио Поповић

сак у њеним очима, али он га је правилно протумачио. То је било довољно. Током свега што је уследило Ардела је ћутала. Схватала је тог човека од железа и ватре и зато све време није испустила ниједан крик, ниједан вапај. Друкчије је било са оним другим. Он је у флерту са Арделом видео неку врсту игре и није био спреман да плати цену губитка. Умро је гадном смрћу.

А Степлтон? Остала је једна загонетка. Овде и сада, кад људи више нису морали да плаћају животом своје злочине, појавио се човек који је одбијао да призна да је један злочин био почињен. Било је потребно тако мало за његово спасење, али он је одбијао да то „мало“ учини. Овде и сада човеку је било довољно да само узвикне: „Опростите ми, згрешио сам. Опростите ми!“ и био би спасен.

Степлтон се окрену и упери поглед према спољним вратима која су се отворила да пропусте високог, седокосог човека. Одмереним кораком човек приђе сасвим близу решеткама и загледа се кроз њих у Степлтона. Бол је, као и увек, био снажно исписан на његовом лицу, а туга и преклињање исто толико речити. Његове речи, кад је проговорио, биле су промукле од патње.

–Џоне Степлтоне, шта кажете сада? Јесте ли згрешили?

Степлтон га погледа и рече:

– Нисам згрешио. Учинио сам оно што је морало да се учини, ништа више.

Седокоси човек се ћутке окрену. Његов ход натраг, према вратима, деловао је свечано, глава му је била погнута а рамена подрхтавала. Онда је нестао.

Иза спољних врата чуло се комешање и стругање многих стопала. Степлтон је знао да долазе по њега и одступио на средину ћелије. Знао је како ће све то изгледати. Они ће ући у његову ћелију страхујући да би могао да их нападне, али ипак се неће усудити да га погледају у лице. Он ће сачекати један тренутак, насмејати се, затим повести поворку према просторији у којој су се налазила вешала. Тамо ће стајати у тами осећајући тесну омчу око врата и чвор иза левог ува. Кад дође тренутак, неће бити осећаја пропадања, само попуштање притиска испод својих стопала. Затим тупи шок и продоран блесак светлости. А онда – тама.

Те ствари он је добро знао, али постојале су и неке друге. Поред њега је стајао лекар да га прогласи мртвим у првом могућем тренутку: мозак не сме да остане без кисеоника дуже од 4,3 минуте. Чим су га прогласили мртвим, зарили су му интравенозне игле и пумпе су наставиле посао тамо где је срце затајило.

Затим су дошли хирурзи. Спретно су наместили његову сломљену кичму, покидане мишиће, здробљене вене и артерије. Кад су били готови с тим, главу и врат сместили су му у калуп и сву пажњу посветили његовом срцу. И то су убрзо обавили и Степлтон је, још у несвести, одвезен натраг у ћелију.

Свести је обично долазио средином јануара. У марту је напуштао кревет носећи и даље свој калуп. У јуну је почињао с вежбама, јер је желео што пре да ојача. У августу је скидао калуп. Током јесени постајао је снажан како би циклус могао да се понови 28. децембра. Колико се пута све то поновило од оног дана, тамо 1997? Четрнаест? Осамнаест? Човек изгуби смисао за рачунање, али не мари. Ако је то оно што морају да ураде, нека им буде.

Али, зашто то мора сваки пут да буде баш 28. децембра?

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

КОМБИНОВАНА УКРШТЕНИЦА

1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												

Ваш задатак се разликује од уобичајеног. Водоравно укрштеницу решавате као белу, тј. сами уписујете црна поља чији је број дат у загради. Усправно су вам дата већ готова решења по азбучном реду.

ВОДОРАВНО: 1. Видите слику! (0). 2. Видите слику! – Морски гребен (1). 3. Ознака за тону – Цртање скица (мн.) (2). 4. Излив, истицање – источњачки систем телесних вежби (1). 5. Лице које врши лицитацију – Ознака за карат (2). 6. Брод за превоз вина – Врста коњског хода (1). 7. Далматински облик имена Ивана – Ознака за ампер – Слободни стил у пливању (3). 8. Проводилац санације (0). 9. Умртвљеност (0). 10. Паметан, разуман (тур.) – Упишите: тз (1). 11. Лична заменица – Име глумца Бекјарева (1). 12. Ознака за обим – Име француског скакача с мотком Вињерона (1). 13. Појас за метке (0).

УСПРАВНО: АВЛИЈЕ, АЗИЈАЦ, АКСЛ, АПСТИНЕНТИ, АУ, ВЕН, ВИС МАЈОР, ВРАГ, ИНИЦИРАТИ, ЛЛ, НИКИЦА, НИЦАТИ, ЊОРКА, ОЛТАРИ, ОТ, ПАТИ, РАР, РОЖНИК, СЛИКАРКА, СМАЈО, ТАК, ТД.

МАГИЧНИ ЛИК

А, ГО, ЕКС, КА, КРЧ, ЛА, ЛОСТ, МА, МА, МАР, НО, ПРО, РА, РАН, САК, ТИ, ТРАКТ, У, ЧМА.

ВОДОРАВНО И УСПРАВНО: 1. Крчмарица, 2. Мртвило пасивност, 3. Једногодишња украсна биљка, шћир (мн.). 4. Планина у Словенији, 5. Прво јаје које снесе млада кокош, 6. Срж, језгро нечега (фиг.)

	1	2	3	4	5	6
1						
2						
3						
4						
5						
6						

РЕШЕЊА НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

50 година Политикиног Забавника

НАГРАДНА ИГРА

ПАРИЗ град светлости

Када стигнете у Париз, сигурно ћете посетити Нотр дам, палату Лувр, Оперу, погледати изблиза Ајфелову кулу и Тријумфалну капију... Зато вас у шетњу Паризом овога пута водимо кроз његове занимљиве бројке...

Главни град Француске, један од највећих градова света, има своје добро познато лице, бројне споменике – сведочанства двадесет и пет векова постојања.

Оно што о Паризу, међутим, овом приликом желимо да вам испричамо нису његове историјске знаменитости, јер о цркви Нотр дам, о Тријумфалној капији, палати Лувр, Опери или Ајфеловој кули може да се прочита у сваком туристичком проспекту. Желимо да вам представимо Париз кроз неке занимљиве бројке.

Познато је да Париз називају градом светлости! А да би то био, град троши 134 милиона киловат часова струје годишње која осветљава 155 споменика, улице, тргове. Само на улицама и у подземним пролазима сваке ноћи пали се сто четрдесет и две хиљаде разних лампи.

Требало би, наравно, знати да Париз као центар једног од девет француских департмана има преко десет милиона становника, док његово уже подручје броји „тек" два милиона и две стотине хиљада становника (подаци из 1982). Због бурне историје то уже подручје развијало се у концентричним круговима тако што су, у различитим епохама, око града подизане одбрамбене зидине. Било је шест таквих појасева, а ново доба донело је и седми, мирољубиви. То је модерна саобраћајница, булевар Периферик, дуга 35 km и 150 m. Овим булеваром убрзан је саобраћај између удаљених градских четврти. Иначе, унутар седмог појаса, град има 4 082 улице у дужини од 1 354 km. Најдужа улица је Вожирар, 4.360 m, а најкраћа – Де Дегре, свега 5,75 m. Најшира улица у Паризу је Авенија Фош, 120 m, а најужа Ша-ки-пеш, 2,50 m. Својеврстан рекорд везан је за један званично обележен пролаз, пасаж Де ла Дие који је широк само 60 центиметара.

Француска, па тиме и Париз, позната је по доброј и разноврсној храни. Годишње се у Паризу потроши 1.541.956 тона воћа и поврћа, 104.813 тона морске и речне рибе, 482 854 тоне меса и 224.418 тона млека и млечних производа.

Али, Парижани не посвећују пажњу само кулинарском умећу. Житељи ове метрополе су изузетно поносни на зелене површине свог града. Париз је, наиме, окружен великим парковима – шумама чија површина износи 1.841 хектар. У самом граду има 426 хектара паркова и у њима 28.930 засада различитог дрвећа. Најстарији је храст стар 273 године, а највећи један платан пречника 7.05 метара.

Доста занимљивих података „крије" се испод улица Париза, а везани су за један од најстаријих и најбоље организованих метроа на свету. Пре Париза своје прве метро линије добили су Лондон (1863), Њујорк (1868) и Будимпешта (1896). Париз је своју прву метро линију пустио у рад 19. јула 1900. године. До осамдесетих година град је добио 192 километра пруге на којој свакодневно „тутњи" 3.500 метро вагона. Они се заустављају на 360, углавном подземних, станица. У време „шпицева" у акцији је 560 композиција. Да би се остварило четири милиона и сто хиљада путовања радним даном, помаже 386 покретних степеништа, шест покретних тротоара, двадесет и један лифт, итд. На најпрометнијим линијама возови пролазе сваких 95 секунди, што упркос великом броју путника брзо празни пероне. Метроом се, иначе, годишње превезе милијарду и двеста милиона људи.

А када смо већ испод Париза, поменимо и то да се туда не креће само метро, већ и доста међуградских, па и дуголинијских возова из шест железничких станица, згодно распоређених по градским центрима. Ни то није све: од укупно 75 паркинг-простора чак 57 је подземних који могу да приме 45.815 возила.

Ако се овоме дода и прича о катакомбама (делом претвореним у костурницу) које су такође значајна актракција Париза, и градској канализацији која се разгледа у дужини од око 200 метара, јасно је да Париз не привлачи само својим знаменитостима над земљом!

Туристичко путовање у Париз одвешће вас сигурно и у један од 3.783 хотела који имају 128.621 собу. После разгледања историјских споменика, којих у овом граду има напретек, верујемо да нећете пропустити прилику да пробате специјалитете чувене француске кухиње у једном од 4.992 ресторана или се освежите у неком од 1.293 бистроа који су такође обележје Париза.

Можда ћете баш ви бити тринаестмилионити туриста, колико их годишње дође у овај град чије бројке показују сву његову разноврсност.

На реду је дванаесто коло наградне игре „АВИОНОМ У СВЕТ" коју организују „Политикин ЗАБАВНИК" и JAT AIR LIFT. Све до 7. априла 1989. године, до када траје наша наградна игра, имате могућност да освојите главну или утешну награду.

У сваком броју „Политикиног Забавника", до тог датума, објављујемо наградно питање из историје ваздухопловства. Ваш задатак је да тачан одговор упишете на купону који објављујемо и у одређеном року пошаљете на нашу адресу.

Према пропозицијама, награде се извлаче сваке суботе у ТВ емисији „Да питамо заједно" и то најпре утешна, па главна награда. Као што сте приметили, по један учесник наградне игре добија и посебну награду JAT AIR LIFT-а – макету „боинга 737" – која се такође додељује сваке суботе од 19. новембра прошле године. Имена награђених читалаца објављиваћемо и у „Забавнику", на претпоследњој страни, из броја у број, за свако коло појединачно, осим добитника посебне награде, макете авиона „боинг 737", који ће награду добијати на кућну адресу.

Политикин Забавник

50 иностраних аранжмана JAT airlift

● Информације и резервације о свим аранжманима JAT AIR LIFT-а можете да добијете у свакој путничкој агенцији, у свим пословницама JAT-а или на тел. 011/135-876.

JAT АВИОНОМ У СВЕТ

О наградама

Главна награда је, из броја у број, путовање за две особе у Египат, односно Тунис. Прва група добитника главне награде (путовање у Египат) остварује награду у фебруару 1989. године (о тачном датуму поласка накнадно ћемо вас обавестити) у петодневном аранжману JAT AIR LIFT-а, закључно са добитником из следећег броја „Политикиног Забавника".

Посебна награда коју сваке суботе додељује JAT AIR LIFT од 19. новембра 1988. године је макета авиона „боинг 737" коју ће сви награђени читаоци добити на кућну адресу.

Супернаграда предвиђена за крај наградне игре „АВИОНОМ У СВЕТ": путовање по избору, за две особе, у аранжману JAT AIR LIFT-а. У извлачењу добитника супернаграде учествују купони свих кола

● *Ако још нисте освојили наградно путовање за две особе у Египат или седмодневни боравак за две особе на Копаонику или мору у нашој наградној игри, покушајте поново, јер „Забавник" и JAT AIR LIFT награђују у сваком броју*

Сви остали добитници главне награде, која се и даље додељује из броја у број, путују у Тунис (седмодневни аранжман JAT AIR LIFT-а) у јуну.

Утешна награда, седмодневни боравак за две особе на Копаонику (апартмани – најам), у Купарима (хотел „Гранд" – или „Купари"), у Трогиру (хотел „Медена") и Дубровнику (Бабин кук – хотел „Плакир"), такође се додељује сваке суботе и то наизменично. Добитници седмодневног боравка за две особе на Копаонику или мору користе награду у договору са JAT AIR LIFT-om, а биће им понуђена два рока када могу и морају да искористе награду.

Ваш задатак!

Пажљиво прочитајте текст који објављујемо испред наградног питања, јер у њему се, делимично, крије одговор. Ако и после тога нисте сигурни да је ваш одговор тачан, прелистајте енциклопедију.

● *Извлачење награда сваке суботе у ТВ емисији „Да питамо заједно"*

Ваши одговори треба да стигну на адресу „Политикиног Забавника" **до следећег петка у дванаест часова**, на купону који у овом броју носи ознаку број 12. Молимо вас да читко напишете своје личне податке.

Купони овог кола који стигну са закашњењем учествоваће, заједно са купонима свих кола, на крају игре, у извлачењу СУПЕРНАГРАДЕ. Извлачење добитника награда из овог броја обавиће се у ТВ емисији „Да питамо заједно" 14. јануара 1989. године. Имена добитника награда из овог броја објавићемо у „Забавнику" бр. 1934, на претпоследњој страни. Награде у овом броју су:

Главна: путовање за две особе у Египат

Утешна: седмодневни боравак за две особе на Бабином куку

Посебна: макета авиона „боинг 737"

ТАЧАН ОДГОВОР НА НАГРАДНО [illegible] бр. 1930 ЈЕ: [illegible]

УРЕЂАЈ ЗА ОТКРИВАЊЕ АВИОНА

У току другог светског рата, када су се Немци припремали за искрцавање на Британска острва, развила се једна од највећих ваздушних битака у историји савремених ратова. Са преко 2.800 бомбардера и ловаца Немци су прво покушали да униште енглеско ратно ваздухопловство (РАФ), а када у томе нису успели прешли су на бомбардовање Лондона и других градова покушавајући да тако униште енглеску привреду и поколебају морал становништва. Поред храбрости енглеских пилота и добрих ловаца „спитфајер" и „харикен", успешној одбрани је знатно помогла и употреба једног уређаја који је тада први пут коришћен за откривање немачких авиона на већим удаљеностима, ноћу и при слабој видљивости.

Овај уређај данас има велику примену и у поморству, метеорологији и разним гранама привреде.

■ Наградно питање:

КАКО СЕ ЗВАО ОВАЈ УРЕЂАЈ ЗА ОТКРИВАЊЕ АВИОНА КОЈИ ЈЕ ПРВИ ПУТ УПОТРЕБЉЕН У БИЦИ ЗА БРИТАНИЈУ?

Ваши одговори треба да стигну на адресу „Политикиног Забавника" до следећег петка (13. 1. 1989) у дванаест часова, искључиво на купону који објављујемо, на дописници или у коверту.

Само за млађе читаоце

Уколико је добитник главне награде која се додељује из броја у број (путовање за две особе у Египат или Тунис) лице млађе од 18 година, може да путује само у пратњи родитеља или старатеља.

Наградна игра АВИОНОМ У СВЕТ
„Политикин Забавник"

Македонска 29, п.ф. 80
11001 Београд

Купон број 12 50 ГОДИНА Политикиног ЗАБАВНИКА

Одговор: ______________________

Име и презиме: ______________________

Датум рођења: ______________________

Улица и број: ______________________

Место и пошт. број: ______________________

50 ИНОСТРАНИХ АРАНЖМАНА airlift

Кликери трећи (вероватно последњи) пут

Завршава се година, завршавају и послови у њој започети. Сачекали смо зиму да се, помало носталгично, уз помоћ писама наших читалаца сетимо лепих дана лета кад смо играли и писали о кликерима. Његово величанство Кликер очигледно је привукао вашу пажњу јер ево, трећи пут, доносимо различита имена за ову малу куглицу.

Неда Николић, у име своје деце, рекла нам је да (замислите!) постоји и кликер – Југословенац. Провидан је, а „унутра **има плаво-бело-црвену шару.** *Постоји и* **змијоперац,** *наравно са змијоликим ликом.* **Марио Којшор** *(О. Жупанчића 9, 43000 Бјеловар) каже да се кликер још* **зове и шпекуља,** *а ако је мали то је* **малцер,** *велики –* **тендер,** *а „нормалне" величине је* **обичњак.** *Једанаестогодишњи* **Матјаж Пипан,** *Трубарјева 18, 65000 Н. Горица пише да се у Словенији за кликер каже* **фрникола** *или* **шчинка,** *велике фрникола је* **шчинком,** *мала – мишколин а простор где се игра је* **шчинкалишче.** **Дражен Вицић,** *Стевана Филиповића 29, 11000 Београд наглашава да је велики кликер* **џомба,** *а мали –* **малцер. Нарзик Рибичић** *из Загреба (Превој 17), који има 9 и по година, јавио нам је да се кликери у његовом крају зову* **пикуле** *или* **пиксе, шкумфа** *је рупица, велике пикце су* **бајсерице**, *играње са одузимањем пикула заувек је* **за истач,** *а игра на бодове без одузимања кликера је* **за шалац. Милан Тешић,** *Улица 7. јула 44, 15300 Лозница пише да се у његовом граду велики кликер зове* **ћулина,** *а да је* **туш** *погодак. И на крају, тајанствена песмица В. И-ја из Београда:*

Кликери су наша мана,
Играмо их сваког дана,
И у кући и у школи,
Кликери, игра коју свако воли!

Снагатори освајају свет, зар не?

Желеле бисмо да нам нешто кажеш о аустријском глумцу Арнолду Шварценегеру и филмовима које је снимио. Желимо ти срећну и веселу и најбољу педесетогодишњицу!

МАРИЈАНА МРАОВИЋ,
СЛАВИЦА САВИЋ,
Јурија Гагарина 65,
11070 Нови Београд

Занимљив је начин како је Арнолд Шварценегер (рођен пре 42 године у Грацу у Аустрији) ушао у свет филма. Отац војник, мајка поборник оштре дисциплине, одгајили су Арнолда у католичком и строго патријархалном духу. Да би се ослободио притиска у кући, налази одушка у спорту – почиње да диже тегове. Кад је завршио гимназију, пријавио се у војску где је наставио да вежба. Сан му је био да се такмичи у САД где коначно стиже 1967. године. Успева да пет пута освоји титулу „Мистер универзум" и седам пута „Мистер олимпија". То му више није било довољно. Заокупља га идеја о филмској слави. Случајно добија споредну улогу у филму „Дуго збогом". Почиње да узима часове глуме, усавршава акценат и глас. За улогу у филму „Остани гладан" добија „Златни глобус" као најбољи дебитант. Затим долазе филмови са којима постиже светски успех – „Терминатор", „Предатор", а сада и „Црвено усијање". Основна одлика његових филмова је на-

силље, често врло сурово, као и одсуство занимања за било коју девојку. Шварценегер ово коментарише: „У свим филмовима ја сам заљубљен у – револвер!" Иначе, Арнолд Шварценегер, чије се богатство процењује на 27 милиона долара, ожењен је Маријом Шрајвер, сестричином бившег америчког председника Џона Кенедија.

Квартет „Космај 48"

У новогодишњем Забавнику (број 1931) писали смо о нашем првом радио-апарату „Космај 48". Тај текст се, да подсетимо, завршава реченицом: „И данас, кад су не само радио-таласи премрежили свет, у неким нашим домовима, између мириса дуња и успомена, говори, свира и ћути он, „Космај 48."

Убрзо смо сазнали да „Космај 48" свира и у једној аутомеханичарској радионици. Наиме, Илија Жигић, мајстор из

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Андријана Тордаи, Шекспирова 10, 21000 Нови Сад – 13 година, воли музику и спорт, сакупља постере Мајкла Џексона и Мадоне.

Радана Чугаљ, Пионирска 42/3, 79220 Босански Нови – 13 година, сакупља писма и налепнице.

Славица Живковић, Маршала Тита 58/15, 32300 Горњи Милановац – 12 година, воли музику и дружење, сакупља постере, налепнице и блокчиће.

Иван Руић, Дмитрова 10, 58000 Сплит – 14 година, воли музику, трчање и дописивање, сакупља постере.

Драгана Глушац, 8. марта 24/8, 41410 Велика Горица – 14 година, воли музику, плес, дружење и спорт, нарочито тенис, сакупља изреске из новина и налепнице.

Исмета Рамић, Бјеловарска II, прилаз 10, 77000 Бихаћ – 13 година, сакупља постере, значке и писма, воли дописивање, дружење и читање.

Анита Бранкила, Угриновачка 76, 11272 Добановци – 12 година, сакупља украсна писма, постере, салвете и разгледнице.

Дубравка Шекуљица, Студенац 9, 51550 Мали Лошињ – сакупља сличице животињског царства.

Роза Ацеска, Октобарске револуције 10/I-47, 91000 Скопље – 14 година, воли путовања, музику, спорт и дружење, сакупља марке и салвете.

Андријана Милошевић, Бранка Крсмановића 2/18, 18000 Ниш – 12 година, желела би да се дописује са вршњацима са приморја.

Санела Богосављевић, Насеље Стрелиште C10/1, 35000 Светозарево – 9 година, воли музику, сакупља салвете

Илустровао Љубомир Милојевић Љубац

Земуна, има чак четири ова радио-пријемника! Набавио их је поодавно на бувљој пијаци у Земуну за мале паре, али сада их не би дао ни за много већи износ, ни за најскупљи музички стуб. На-

равно, сваки од ова четири „Космаја 48" још беспрекорно ради. И временом, постаје све ређи и драгоценији.

На фотографији: мајстор Илија и његови миљеници.

Идеја британског адвоката

Желео бих да знам нешто више о организацији „Amnesty International".

ВЛАДИДМИР БОБАЛИЋ,
Жупања

Организација „Amnesty International" (Међународна амнестија) практично је настала објављивањем рубрике британског адвоката Питера Бененсона. Он се у мају 1961. године, у листу „Обзервер", заложио за амнестију двојице португалских студената који су страдали под тадашњим диктаторским режимом Антонија Салазара. Обојица су затворена само зато што су, у једној кафани, наздрављала – слободи. Организација се све више ширила. Добила је и највеће признање – Нобелову награду за мир 1977. године. Сада „AI" окупља више од 700.000 чланова у 150 земаља света.

Прошле године „AI" је организовала велику рок-туру у част четрдесетогодишњице Универзалне декларације за људска права коју су потписале све чланице Уједињених нација, њих 159, а предводила су је позната имена – Питер Габријел, Стинг и Брус Спрингстин. За месец дана прешли су преко 50 хиљада километара и свирали у Великој Британији, Француској, Мађарској, Италији, Шпанији, Костарики, Индији, Канади, САД-у, Јапану, Зимбабвеу и у Обали Слоноваче.

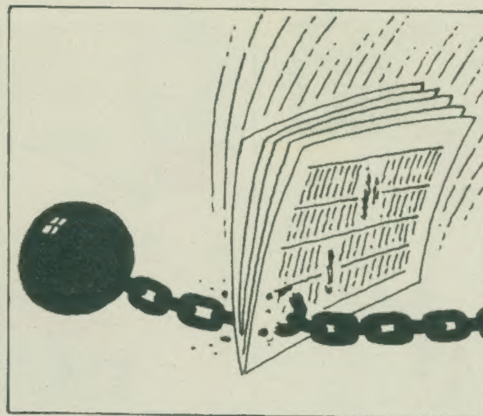

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

КОМБИНОВАНА УКРШТЕНИЦА: планинарство, алпинизам, рт, т, скицирања, истицај, јога, лицитатор, к, винарица, кас, Ике, а, краул, санатор, мртвило, акил, тж, ја, Иван, о, Тјери, реденик.

МАГИЧНИ ЛИК: крчмарка, учмалост, амаранти, Мала гора, проносак, екстракт.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 1932

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
др Живорад Миновић

Главни и одговорни уредник
Дарко Рибникар

Заменик главног и одговорног уредника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ
Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић и Никша Стипчевић. Чланови Савета из Редакције: Дарко Рибникар, Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Славољуб Кецић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124 Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 2.000 дин.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 22.080 динара, полугодишња 44.160 динара, годишња 88.320 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 44.160 динара, полугодишња 88.320 динара, годишња 176.640 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728, уз обавезну назнаку НО „Политика" – ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

ГОДИШЊА ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ:

САД	USD	42.–
СР НЕМАЧКА	DEM	72.–
ФРАНЦУСКА	FRF	247.–
ШВАЈЦАРСКА	CHF	61.–
ШВЕДСКА	SEK	252.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТБАНКЕ" – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM) штампана ствар, штампање; по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, о пословима за садржину часописа и

ДОГОДИЛО СЕ У...

... СЈЕДИЊЕНИМ АМЕРИЧКИМ ДРЖАВАМА. Цим Смит захвалио је Циму Смиту на поздравном говору и позвао Цима Смита да одржи реферат користећи уједно прилику да домаћину Циму Смиту захвали на угодним тренуцима што их проводе заједно. Био је то конгрес носилаца овог нимало егзотичног имена, који се одржава у САД сваке године од 1969. до данас. Овогодишњи је био одржан у Даласу, у хотелу Цима Х. Смита млађег. После заседања одржано је више спортских такмичења. „Учеснике обележавамо бројевима како би се знало ко је кад на реду", изјавио је врховни судија игара Цим Смит.

... АУСТРИЈИ. Говорећи на свечаном отварању нове банчине филијале у Фелдкирху, свештеник Армин Хилер направио је досад највећу рекламу аустријској штедионици. Рекао је: „Да је Исус Христ жив, свакако би свој новац чувао у овој филијали".

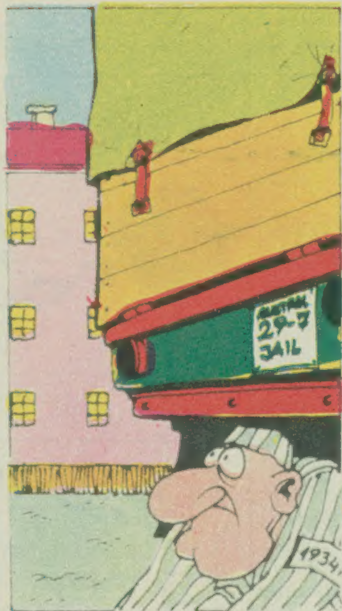

... АУСТРАЛИЈИ. Бруно Кузен извео је једноставно и ризикантно бекство из једног сиднејског затвора: успео је да се неопажен подвуче под камион за снабдевање који је био паркиран у затворском кругу. Кад је камион кренуо, и Бруно је напустио затвор држећи се чврсто за шасију возила. Успео је да се одржи, премда на ивици снаге, све док камион није стао. Кад се извукао, установио је да се налази у дворишту – другог сиднејског затвора.

... ВЕЛИКОЈ БРИТАНИЈИ. Пошто је добила позамашан рачун на благајни лондонске самоуслуге C&A, домаћица Хелен Јакубовски прокоментарисала је свету овим речима: „Изгледа да у последње време сав новац трошим на храну. А и шта ћу кад мој муж неће да једе ништа друго". Одмах иза ње у реду чекао је угледни лондонски новинар који је Хеленину изјаву исте вечери искористио у телевизијској емисији о животном стандарду.

... ЈУЖНОАФРИЧКОЈ РЕПУБЛИЦИ. Све што је Јакоб Остхуизен желео да учини било је да промени старе водоводне цеви на својој фарми у Трансвалу. После тог захвата богатији је за 250.000 долара. Наиме, док је мењао цеви, загледао се нешто боље у рђу на њима јер је била необичне боје – испоставило се да је препуна златне прашине. Остхуизен каже да је још претходни власник фарме те цеви купио од оближње рударске фирме.

... КАНАДИ. Ан Свесфилд из Калгарија основао је фирму са занимљивим именом. Sober Friend Home Escort Service (што у преводу значи Сервис трезног пријатеља за пратњу кући). „Не нудимо, заправо, ништа посебно: вожњу кући људима који су тргнули неку више", објашњава Свесфилд. „То је нешто попут рент-а-кара с возачем. Муштерија плаћа два долара за осигурање и 15 долара за вожњу". У правилима компаније записано је да ће се услуге пружати само „веселим" странкама. Мртви пијани и они без свести морају да се брину сами за себе.

... СЈЕДИЊЕНИМ АМЕРИЧКИМ ДРЖАВАМА. Захари Зззра није више несрећан. Владимир Зззззабаков отказао је телефон. Реч је о сулудој борби за последње место у телефонском именику Сан Франциска. „Ужаснуло ме је кад сам видео прошлогодишњи именик с Владимиром Зззззабаковим испод мог имена, изјавио је Зззра. – Назвао сам тог момка Владимира и питао га 'одакле му толика слова з у презимену. Занимало ме је његово право име. „То се вас не тиче", одговорио је и спустио слушалицу. Сад сам опет срећан, а једини и заслужујем последње место у именику. Зззра ми је право презиме".

... ИТАЛИЈИ. Рестауратор Паоло Ћели није се нарочито забринуо што се његов петогодишњи мачак Мину неколико дана није појављивао. Претпостављао је да се овај нешто здушније брине за свој емоционални живот и да ће се вратити кући. Схватио је шта се догађа тек кад је добио анонимно писмо у коме му се за мачка тражи милион лира откупнине – скромна свота у поређењу с осталим отмицама у Италији. „Нисам отишао у полицију јер би помислили да сам луд" – каже Паоло и додаје: „Недостаје ми Мину – ври је и доноси срећу".

Илустровао Зоран Петканић Петко

Душан Рељић

Дружина КЛИКЕР

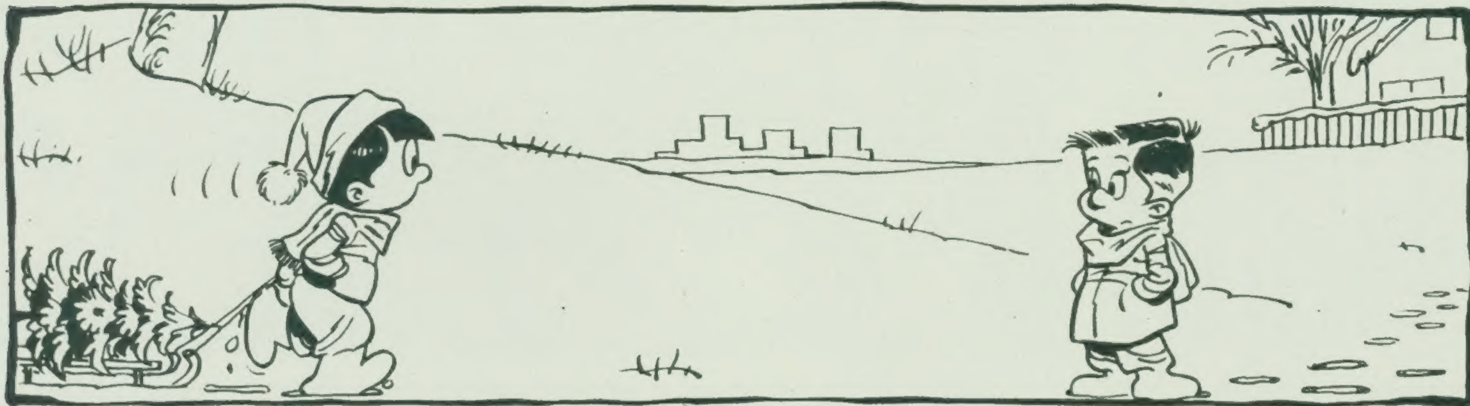

Добитнике награда „Политикиног ЗАБАВНИКА" из броја 1930 објавићемо идуће недеље, са добитницима из броја 1931.

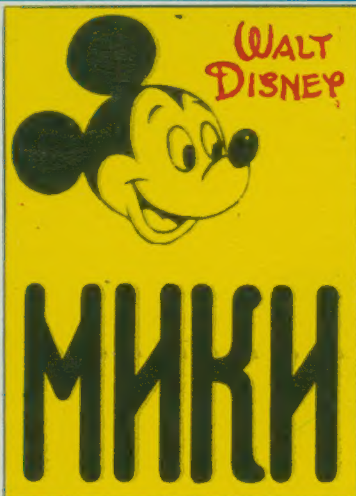
WALT DISNEY
МИКИ
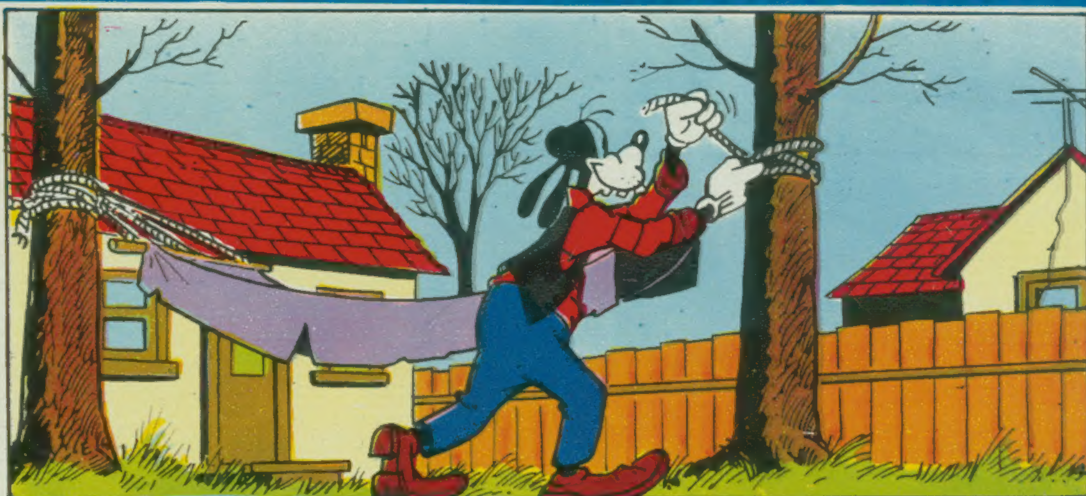

СПОРТСКА ОПРЕМА

СПОРТСКА ОПРЕМА

СПОРТСКА ОПРЕМА

© 1988 The Walt Disney Company
All Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate
3-27